

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România 2011-2012

Climat

188
Anul 19
noiembrie-
decembrie 2025

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoca

literare

Revistă literară și de cultură românească

Fondată: mai 2007

Loran Margareta

**Cu ocazia Sărbătorilor de Iarnă, urăm colaboratorilor și cititorilor noștri
La Mulți Ani, cu sănătate și prosperitate**

Redacția

CUPRINS

George Bacovia / Poeme... 3
George Petrovai / Despre Kafka și Kafkianism ... 4
Ivan Pozonni / Poeme... 7
Mihaela C.D. / Ochiul sufletului ... 8
Ștefan Lucian Mureșan / Elegiile lui Nichita Stănescu ... 9
Anton Ilica / Dinozaur murind... 12
Elena Oprea / Poezii ... 14
Lucreția Brezințu / Interviu cu Maria Del Pilar Martinez ... 15
Constantin Harabor / Proiect Orizont cu Eminescu Mihai.... 16
Al. Florin Țene / Cezar Ivănescu – Poetul casacerdot al cuvântului ... 18
Ion Iancu Vale / Și a fost Toamna Literară Pietroșițeană ... 19
Ovidiu Atanasiu / Cronică – Georgeta Blendea ... 20
Daniel Juverdeanu/ Poezii ... 21
Francisco Petrarca / Sonete traduse în limba română de Ion Istrati ... 22
Magdalena Albu/ Prima monografie a școlii române ... 23
Constantin Mănuță / Un posibil portret de prozator - Mihai Batog Bujeniță ... 26
Mircea Dorin Istrate / Poezii ... 27
George Constantin Nistoroiu / Despre Artur Gabriel Silvestri ... 31
Vilia Banța / Drumul spre Cruce ... 34
Dumitru Ichim/ Forks credit, Caledon, Ontario... 35
Elena Lucia Locusteanu/ Recenzie subiectivă... 38

INFO CLIMATE

Coperta I :
Înainte de
Crăciun, de Loran
Margareta

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev, Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamel Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vărlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Virginia Mateiaș, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X

Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni

Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let

POEME DE GEORGE BACOVIA

Decembre

Te uită cum ninge decembre...
Spre geamuri, iubito, privește -
Mai spune s-aducă jăratec
Și focul s-aud cum trosnește.

Și mână fotoliul spre sobă,
La horn să ascult vijelia,
Sau zilele mele - totuna -
Aș vrea să le-nvăț simfonia.

Mai spune s-aducă și ceaiul,
Și vino și tu mai aproape, -
Citește-mi ceva de la poluri,
Și ningă... zăpada ne-ngroape.

Ce cald e aicea la tine,
Și toate din casă mi-s sfinte, -
Te uită cum ninge decembre...
Nu râde... citește nainte.

E ziuă și ce întuneric...
Mai spune s-aducă și lampa -
Te uită, zăpada-i cât gardul,
Și-a prins promoroacă și clampa.

Eu nu mă mai duc azi acasă...
Potop e-napoi și nainte,
Te uită cum ninge decembre...
Nu râde... citește nainte.

Lacustră

De-atâtea nopți aud plouând,
Aud materia plângând...
Sunt singur, și mă duce un gând
Spre locuințele lacustre.

Și parcă dorm pe scânduri ude,
În spate mă izbește-un val --
Tresar prin somn și mi se pare
Că n-am tras podul de la mal.

Un gol istoric se întinde,
Pe-același vremuri mă gălesc...
Și simt cum de atâtea ploaie
Piloții grei se prăbușesc.

De-atâtea nopți aud plouând,
Tot tresărind, tot așteptând...
Sunt singur, și mă duce-un gând
Spre locuințele lacustre.

Tabloul de iarnă

Ninge grozav pe câmp la abator
Și sânge cald se scrucă pe canal ;
Plină-i zăpada de sânge animal -
Și ninge mereu pe un trist patinor...

E albul aprins de sânge încheșat,
Și corbii se plimbă prin sânge... și sug ;
Dar ceasu-i târziu... în zări corbii fug
Pe câmp, la abator, s-a înnoptat.

Ninge mereu în zarea-nnoptată...
Și-acum când geamuri triste se aprind
Spre abator vin lupii licărind.
- Iubito, sunt eu la ușa înghețată...

Plumb

Dormeau adânc sicriile de plumb,
Și flori de plumb și funerar veștmânt -
Stam singur în cavou... și era vânt...
Și scârțâiau coroanele de plumb.

Dormea întors amorul meu de plumb
Pe flori de plumb, și-am început să-l strig -
Stam singur lângă mort... și era frig...
Și-i atârnav aripile de plumb.

Ecoul de romanță

S-a dus albastrul cer senin
Și primăvara s-a sfârșit -
Te-am așteptat în lung suspin,
Tu, n-ai venit!

Și vara, și nopțile ei,
S-a dus, și câmpu-i veștejit -
Te-am așteptat pe lângă tei,
Tu, n-ai venit!

Târziu, și toamna a plecat,
Frunzișul tot e răvășit -
Plângând, pe drumuri, te-am chemat,
Tu, n-ai venit!

Iar, mâini, cu-al iernii trist pustiu,
De mine-atunci nu vei mai ști -
Nu mai veni, e prea târziu,
Nu mai veni!

Ninge

Când iar începe-a ninge
Mă simt de-un dor cuprins.
Mă văd, pe-un drum, departe,
Mergând, încet, și nins.

Sub streșină, cerdacul
Se-ntunecă măhnit;
Stă rezemată-o fată
De stâlpu-nzăpădit.

În parc

Acum, stă parcul devastat, fatal,
Mâncat de cancer și ftizie,
Pătat de roșu carne-vie -
Acum, se-nșiră scene de spital.

Atunci, râdea,
Băteau aripi de veselie;
Parfum, polen și histerie, -
Atunci, în parc, și ea venea.

Acum, cad foi de sânge-n parcul gol,
Pe albe statui feminine;
Pe alb model de forme fine,
Acum, se-nșiră scene de viol...

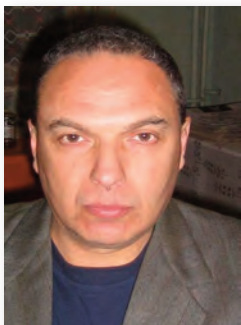
Alb

Orchestra începu cu-o indignare grațioasă.
Salonul alb visa cu roze albe -
Un vals de voaluri albe ...
Spatiu, infinit, de o tristete armonioasă ...

În aurora plină de vioare,
Balul alb s-a resfirat pe întinsele cărări -
Cântau clare sărutări ...
Larg, miniatură de vremuri viitoare ...

DESPRE KAFKA ȘI KAFKIANISM (INTENȚIUNI MONOGRAFICE)

George PETROVAI

Continuare din numărul trecut

Pătruns de fiorul dorului după desăvârșit, am încercat eu însumi să definesc frumosul omniprezent, acest tot inepuizabil cu vocația panteismului. Dar oricât mi-am dat silința, definița nu vroia în ruptul capului să se lege după canoanele logicii. Neavând încotro, a trebuit până la urmă să mă declar mulțumit cu următoarea descriere: Frumosul este grația divinului, ce-și pune amprenta eternității pe fruntea prezentului; este zborul sufletelor însetate de lumină, deasupra abisurilor și tenebrei istoriei; este testamentul omenirii pecetluit cu sângele Mântuitorului; este sublimul tablou născând încheiat al inimilor sfâșiate de iubire; este vioara nevinovăției, pe care alunecă arcușul plăsmuit din lumina începutului; este eterna odă a bucuriei că trăim și că nu vom lăsa să se stingă torța vieții pe această planetă spălată cu lacrimile suferințelor și căințelor, dar și cu cele ale preaplinului fericirii de-a iubi, lupta și izbândi.

Scrișul m-a ajutat să făuresc frumosul artistic după slabele mele puteri și să caut binele, scotocind după el atât prin mințile și sufletele personajelor zămislite de mine, cât și prin hățișul relațiilor statornicite între ele.

Cât privește adevărul, la începutul căutărilor mele am mers pe urmele inegalabilului Spinoza, că doar el spunea că „scopul vieții nu constă în putere, bogăție sau voluptate, ci în căutarea dezinteresată a adevărului”. „Admirabil din punct de vedere moral”, am zis eu, „dar ce este adevărul tot n-am aflat”.

Așa că, trecând peste explicația reducăționistă (deci total nesatisfăcătoare): Adevărul rezidă în acordul dintre teorie și realitate după unii, dintre idei și utilitate după pragmatisti, am mers mai departe cu căutările, și iată-mă ajuns la memorabilă scenă cu Iisus adus în fața lui Pilat (Evanghelia după Ioan, 18/38). Pe moment m-a încercat o mare deziluzie, căci la întrebarea procuratorului: „Ce este adevărul?”, el nu primește niciun răspuns de la Iisus, ba mai mult, însuși capitolul respectiv se încheie cu această întrebare capcană, aparent fără răspuns.

Însă răspunsul ne este oferit de aceeași Evanghelie (14/6), unde Iisus afirmă cât se poate de tranșant: „Eu sunt calea, adevărul și viața”, apostolului Ioan rămânându-i să pună punctul pe „i” cu precizarea: „Adevărul vă va

face liberi”!

„Iată”, mi-am spus, „temeiul tăcerii lui Iisus. Doar afirmase cu altă ocazie că numai prin El oamenii ajung să cunoască adevărul mântuitor. Ba mai mult, aceasta-i și singura cale care duce la adevărata libertate, căci în vecinătatea Absolutului dispar pentru totdeauna antinomiile de felul libertate-necesitate”.

Lecturile atente din iudaism și creștinism m-au ajutat să-mi formez despre Absolut următoarea concepție: Dumnezeu este totuna cu absolutul și veșnicia! El stă față-n față doar cu Sine Însuși, ca atare se poate defini clar și concis doar prin propoziția tautologică de esență translogică, hărăzită auzului lui Moise: „Eu sunt Cel ce sunt”! Întreaga existență iradiază de la El și trebuie să-L privească pe El, ba mai mult, să conveargă înspre El, deoarece El este aici și pretutindeni, Unul etern viu în multiplicitatea lumii, „Sfera infinită cu centrul oriunde și circumferința niciunde”, după cum inspirat afirma Master Eckhart.

Revenind la panteismul lui Spinoza, prin care acesta încerca să rezolve problema raportului dintre trup și suflet, să știu, dragă tată, că teoria nefericitului nostru compatriot m-a interesat în cel mai înalt grad, întrucât - prin raportare la situația noastră - ea ne oferă o explicație pe cât de simplă, pe atât de exactă a tensiunilor dintre noi: tu toată viața te-ai luptat să ai, deci ești trupul (materia), în vreme ce eu vreau să știu, prin urmare reprezintă sufletul (duhul). Or, concepția ocazională susține că acordul dintre trup și suflet se realizează doar prin intervenția lui Dumnezeu. Înseamnă că și nouă ne-a rămas o singură șansă: să implorăm ajutorul divin!...

Exercițiile mele conceptuale și stilistice pe marginea acestui subiect s-au concretizat în studiul A fi duh sau a fi trup.

S-ar putea ca unii dintre cititori să nu fie de acord cu tema sintetizată în acest titlu, care-și ascunde seriozitatea sub aparența sa jucăușă. Între noi fie vorba, nu aspir nici cât negru sub unghie la uniformitatea opiniilor. Din următoarele două motive:

1) Trăim într-un stat cu o democrație cel puțin curioasă, dacă nu chiar originală, unde opiniile nu au fermitate și atitudinile nu urmează calea regală a angajamentelor asumate, ci ele basculează cu lejeritate între o tiranie, e drept că doar vag resimțită, și o anarhie fără jenă afișată pretutindeni în jurul nostru. Cu toate astea, pe cine mai deranjează faptul că tirania este anarhia ingenios camuflată a canaliei de sus, iar anarhia este respingătoarea tiranie a canaliei de jos?!...Și, fiindcă mai sus aminteam de democrație, țin să precizez că în această chestiune am părerile mele pe care voi căuta să le detaliez cu altă ocazie. Iată de ce nu pot să nu fiu de acord cu Georges Bernanos, după care democrația modernă este invenția intelectualilor, respectiv cu cea

exprimată de Julien Benda: „Democrația este accesul maselor la susceptibilitatea națională”;

2) Bolșevismul a decretat unanimitatea obligatorie, și în acest chip a suprimat libertatea de-a alege.

Revenind la subiectul dezbaterii, este posibil ca unii să spună că la alcătuirea titlului m-am pretat la un simplu și gratuit joc de cuvinte. Căci, vor mârâi ei, cum e posibil ca în viață fiind să tinzi la starea de duh? Nu cumva, se vor întreba ei, aici mai degrabă se ascunde îndemnul la neconținută pregătire pentru moarte, pentru acel înfricoșător pas prin care se face trecerea de la ființă la neființă?

Nu pot decât să-i salut pe cei care vor sesiza un avertisment voalat la neconținută priveghere, întrucât se știe prea bine că a trăi înseamnă a muri nițel în fiecare clipă. Ori tocmai aici omul înzestrat cu rațiune și conștiință se deosebește de celelalte viețuitoare: El există, adică are conștiința finitudinii sale în această lume, unde mai devreme sau mai târziu va lua seama că este un nevrednic călător!

Astfel stând lucrurile, merită să ne întrebăm care călător s-ar dovedi atât de neghiob, încât să-și împovăreze vreuna din călătoriile sale, minuțios pregătite, cu fel de fel de fleacuri și hârburi. Îndeosebi atunci când îl avem în vedere pe pragmaticul și atât de comodul om al zilelor noastre. Ei bine, dacă ar fi vorba de o călătorie de afaceri ori de un de plăcere, se subînțelege că omul nostru și-ar lua cu sine doar strictul necesar, astfel încât ea (călătoria) să nu se transforme într-un calvar al hămălelii, și pentru ca el – surzător și destins – să poată aspira prin toți porii senzațiile după care aleargă cu limba scoasă și care-i creează iluzia că-și trăiește din plin viața. Iar această iluzie este întreținută de întregul șir la generațiilor anterioare, căci aceștia, prin întreaga lor contribuție la sporirea prosperității (a se citi aberanta triadă: consum-comoditate-confort), n-au făcut decât să o ridice la rangul de lege pentru ziditorul tot mai grăbit și mai blazat al actualei civilizații.

Însă comportamentul omului în general, al omului modern în special, nu face decât să scoată în evidență surprinzătoarea contradicție, după tiparul căreia se străduiește cu tot dinadinsul să-și toarne istoria năzuințelor și a înfăptuirilor sale. Căci, deși până la urmă ajunge să se convingă de găunoșenia și efemeritatea înfricoșătoare a grosului întreprinderilor sale, lucru demonstrat cu claritate atât de religiile universaliste (că doar tocmai de aceea ele au devenit universaliste!), cât și de marii înțelepți ai lumii, totuși, omul continuă să se conducă cu precădere după legea trupului și să acorde legii spiritului o îngrijorător de mică atenție. Faptul acesta devine în egală măsură dezgustător și alarmant pentru morala în rapidă disoluție (minciună la tot pasul, hoție la toate nivelurile, sex, violență, droguri etc.), dacă luăm aminte la tertipurile unor preținși păstori de suflete, care una spun în teorie, însă în realitate aleargă mai dihai ca cei mai hrăpăreți dintre enoriași după bunuri pământești și plăceri trupesti.

Cu toate că sunt arhicunoscute, explicațiile privitoare

la actuala stare de lucruri nu au nici pe departe vlagă necesară să o schimbe întrucâtva în bine, atâta timp cât ghiftuitul și prea plictisitul om modern va continua să gonească pe cărarea lată înspre pieire și spre ratarea definitivă a mântuirii sale, întrucât lui nici prin cap nu-i trece că a cam sosit timpul să se oprească din această cursă sinucigașă, să coboare din mașina de care este atât de satisfăcut, apoi să-și ia crucea în spinare și să o apuce pe cărarea îngustă și bolovănoasă înspre crucea călăuzitoare de pe Golgota.

În pofida faptului că istoria omenirii ne oferă pilde memorabile în acest sens, totuși trebuie să fim înțelegători că nu-i la îndemâna oricui să renunțe la plăcerile de-o clipă, pentru ca prin lepădarea de sine și de bunurile pământești, să poată cunoaște dulceața inepuizabilă a dragostei (darului) lui Dumnezeu și prin ea a tuturor semenilor. De regulă, o asemenea schimbare esențială are loc într-un moment de răscruce al vieții: fie în urma unui groaznic accident, când cel în cauză scapă cu viață numai fiindcă a fost ocrotit de vrerea divină, fie în urma unei formidabile deziluzii, din care respectivul a înțeles că nu de la oameni trebuie să aștepte liniștea și fericirea, fie în urma unei impresionante hotărâri, rezultat firesc al dizolvării propriei voințe în imensitatea voinței divine.

Este adevărat că și înțelepții se leapădă în parte de lumea asta, pentru a-și împlini menirea. Dar una este lepădarea în vederea desăvârșirii morale și a mântuirii și cu totul alta lepădarea din trufie sau dezgust în vederea împlinirii cărturărești. Iar acei cărturari care urmează legea spiritului după capul lor, nu cred că pot emite pretenții la suprema izbăvire, și asta deoarece, în ciuda eforturilor depuse și a rezultatelor spectaculoase înregistrate, ei pe mai departe rămân numai trup și numai lut.

Multe ar mai fi de spus, dar mă opresc aici: astăzi mă simt stors de vlagă, de ceva timp comunic cu cei din jur prin bilețele, durerile din gât sunt atroce, sfârșitul meu este aproape. Dar lucrul acesta nu mă sperie. Dimpotrivă, am speranța reîntâlnirii noastre într-o lume mai bună ca asta, căci – nu-i așa? – sufletu-i nemuritor.

P.S: Bruscăile și traumele de care am avut parte în copilărie, durerile și decepțiile ce mi-au fost servite mai târziu de viață, iar în ultimii ani crucea grea ce-mi este dat să o duc, toate astea mi-au favorizat predispoziția spre meditații sumbre în legătură cu fericirea umană. Nu ascund faptul că mânat de imboldul descifrării măcar în parte a tainelor înfricoșătoare în care este drapată existența omenească, am apelat la gândirea lui Nietzsche. Dar concepțiile acestui mare și viforos rebel sunt total contraindicate oamenilor și firilor nevolnice, căci gândirea lui aprigă îi preamărește pe supraoameni și-i disprețuiește pe cei slabi, ba chiar se răfuiește amarnic cu mila propovăduită de creștinism.

Atunci m-am aplecat tot mai mult asupra celor două mari și tonifiante religii înfrățite – iudaismul și creștinismul, cu sentimentul nou și înviorător că în acest chip poate că și eu voi contribui cu o câtime la înfăptuirea ecumenismului atotcuprinzător...

(În acele incomparabile momente de elan și speranță,

dat mi-a fost de la Dumnezeu să citesc *Imitatio Christi*, una dintre cărțile fundamentale ale omenirii, care cu toată încrederea pot fi așezate în imediata vecinătate a Bibliei. Influența binefăcătoare a acestei superbe cărți asupra mea s-a vădit de îndată în gândurile curate ce mi-au fost inspirate de ea: Pentru a scrie o carte nemuritoare așa ca *Imitatio Christi*, nu-i de-ajuns să fii sincer și bine intenționat, nu-i de-ajuns de asemenea să fii toboș de carte ori plin ochi cu talent, ci e nevoie de acel ceva extrem de rar, dar esențial și înălțat până la transuman, care poartă numele de inspirație! Sub fiorul inspirației și atinși de harul revelației, aleșii întotdeauna vor săvârși fapte ieșite din comun, cu atât mai uimitoare pentru cei din jur, cu cât înzestrarea lor intelectuală este departe de-a oferi explicații satisfăcătoare...Și mai departe: Că *Imitatio Christi* este o carte senzațională, rezultă și de acolo că oriunde a-i deschide-o, de îndată ești cucerit de adevărul și frumusețea inegalabilă a celor descrise...De altminteri, toate cele patru cărți (părți) alcătuitoare sunt înțesate cu fermecătoare cugetări, indestructibil articulate pe coloanele de marmură ale textelor biblice, judicios selectate. De reținut că cea de-a treia carte diferă de primele două atât în ceea ce privește întinderea (cuprinde 59 de capitole, adică mai multe decât toate celelalte trei la un loc), cât și în ceea ce privește maniera de conglăsuire cu cititorul: Iisus însuși se adresează acestuia prin apelativul „Fiule”, ceea ce, evident, crește cota ei de interes.)

Însă, cu toate că în deseale mele ceasuri de restriște fericirile evanghelice au avut puterea să mă consoleze, totuși ele n-au izbutit să mă convingă deplin și pentru totdeauna. Ceea ce se cheamă că încă n-am ajuns la țaria adevăratei credințe. Dar, mă rog, câți dintre oamenii pe care-i cunosc pot mărturisi cu mâna pe inimă că și-au crucificat îndoiele și că au ajuns la înălțimea lui *Immobilis in mobili* (De neclintit printre cei șovăitori)?

Cu atari îndoieli și poticneli, iată cum arată nucleul cugetărilor mele despre fericire:

Pentru unii dintre noi fericirea este iluzorie – o adevărată *Fata Morgana*. Poate din pricina nenumăratelor decepții suportate în viață. De aici graba periculoasă din partea celor mulți de a-i inhala fericirii parfumul îmbătător, atunci când năzdrăvana de ea consimte să-și întredeschidă și pentru ei corola minunilor de-o clipă. (Pesemne că din acest motiv, amatorii de plăceri ușoare se tupilează după justificări de genul: „Avem o singură viață și aceea scurtă”, prin urmare: „Să ne bucurăm de clipa ce-o trăim”!)

Dar dacă bucuria și fericirea sunt virtualmente egoiste, nefericirea și tristețea manifestă apetit spre contagiune. De unde și rigiditatea prost mascată, ori vaga compasiune a fericitului real sau închipuit la contactul nemijlocit cu durerea altora. Căci durerea, oricât ar fi ea de curajos controlată, totuși devine jenantă și dizgrațioasă pentru cineva cuprins de elanul debordant al poftei de viață. Evident că lucrurile iau o turnură perfect suportabilă, atunci când cele două chipuri – al bucuriei și al durerii, se află la distanța minimă, prescrisă de rețetele ipocriziei civilizate, respectiv de cel al egoismului hipermodern, și

asta pentru că - o știm cu toții – poți foarte bine să iubești întreaga omenire dintr-o atare poziție strategică și în același timp să urăști de moarte omul care te calcă pe nervi cu negul lui de pe nas...

Dacă fericirea este scurtă și tocmai de aceea amarnic regretată, de cele mai multe ori suferința se constituie într-o coordonată umană banală, ceea ce dovedește în ce grad alarmant ne-am obișnuit cu ideea că ea este capitalul exclusiv al dezmoșteniților și dezrădăcinaților, în general al celor slabi și fără noroc. Cum altfel am putea trece senini pe lângă ea, aproape fără să o băgăm în seamă?!

Firește că mi se poate răspunde că fericirea se câștigă prin voință și străduință necurmată! Drept urmare, în majoritatea cazurilor, suferința este consecința logică a abandonării luptei cu vicisitudinile vieții. Iar de-aici, din această poziție conceptuală confortabilă, n-a mai rămas decât un pas mic până la a-l face vinovat de stare lui nenorocită pe însuși nefericit. Căci ce-și spun cei căpușiți cu bani, pentru a-și adormi resturile de conștiință îngropate în osînză: „Cine știe, poate că nefericitul x are vocația perversă a cultivării nefericirii”...

Mă rog, s-ar putea foarte bine să fie și din ăștia. Cu toate astea, morala sănătoasă contrazice categoric o asemenea aserțiune inspirată de egoism. De ce? Din simplul motiv că ea este teoria cinică și grozav de comodă a parveniților și ciocoilor, ale căror bogății sunt mai mult sau mai puțin suspecte. Și mai este modalitatea lor grețosă de a-și propti fericirea strâmbă cu nefericirea celor mulți.

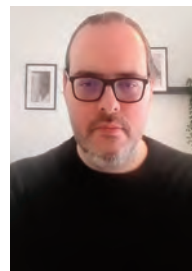
Păi cum altfel? Că doar numai o minte bolnavă s-ar putea gândi la cultivarea nefericirii în cazul cuiva care ajunge să-și piardă slujba (astfel condamându-și familia la mizerie și nefericire), întrucât se dovedește mai deștept decât șeful lui ranchiunos; sau, în cazul altcuiva, care, aidoma lui Iov, își pierde întreaga familie și agoniseală în urma unui cataclism; ori în cazul celui de-al treilea, al cărui unic fiu suferă de ani și ani de-o boală incurabilă, iar el sârmanul a cheltuit tot ce-a avut și-și sparge în continuare capul să găsească alți bani pentru medici și leacuri, căci tot mai speră că Dumnezeu în marea lui milă i-l va face odată și odată bine...

De aia zic eu că adevărata fericire, în egală măsură trainică și viguroasă, provine din interiorul omului, iar semințele ei dătătoare de rod bogat se numesc credință, milă, generezitate, precum și iubirea neprefăcută a tuturor nefericiților. Căci Dumnezeu nu caută la averea ori la poziția socială a omului, ci El se uită în inima acestuia, fapt pentru care înaintea Lui bogatul cărpănos este mai prejos ca săracul, iar geniul este egalul săracului cu duhul, ambii fiind făpturile Sale.

Adio, tată, și fii binecuvântat! Nu știu cine a spus: „Din veac în slujbă viermii sunt,/ Sub glie-i văd rozând, rozând...” Eu îi văd și-i aud de ceva vreme, dar nici vorbă să mă sperie. Mă întărește convingerea că sunt pregătit sufletește să mă prezint în fața eternității...

POEME

Ivan POZZONI

HOTEL ACAPULCO

Măinile mele, subțiri, au continuat să
tasteze versuri,
transformând fiecare zvon despre
morți în hârtie
care nu a lăsat testament,
uitând să trateze
ceea ce toată lumea numește afaceri
ca de obicei
a fiecărei ființe umane: birou, casă,
familie,
idealul, pe scurt, al unei vieți
obișnuite.

Toate apărările au fost abandonate în
2026
a unui contract permanent,
etichetat ca deranjat,
m-am închis în centrul Milanului,
Hotel Acapulco, hotel dărăpănat,
adunând laolaltă visele celor
marginalizați,
epuizarea economiilor tale
în chirie, în reviste și mese slabe.

Când poliția face raid
în camera de peeling a Hotelului
Acapulco
și vor găsi un alt mort fără voință,
cine va spune povestea, obișnuită,
a unui bătrân care trăia împotriva
vântului?

NĂSCUT ÎN SPATE

De ce tot scriu?
B., ca și Bangladesh, a avut
șaisprezece ani, pe pervaz
de la balconul unui liceu milanez,
dar șaisprezece ani nu erau de ajuns
pentru ca Dumnezeu să o îmbrățișeze
în saltul ei.
R., ca și România, avea
treisprezece ani, simțindu-se ca o
sută,
și fără îngeri
a zburat lângă el.
E., la fel ca Ecuadorul, avea
treisprezece ani, fără Genova
i-a amintit de Quito,
în singurătatea rochiei sale
de firmă, s-a dezintegrat.
C., ca și China, a avut
doisprezece ani, consumați rapid,
cu vedere spre un balcon
cu dorința de a nu vedea lumea,
aruncându-se în vârtejul
anxietății de performanță.
Numele lor nu sunt dificile
pentru a fi uitate, sunt nume
- de parca te-ai născut în spate,
zdrobit de cristalul
ferestrelor vieții
sărind de pe asfalt.

BALADA VILLONULUI

Moartea are ochii tăi colorați de vară
dansează cu spânzuratul și poartă
capete decapitate,
le spune sinuciderilor poveștile sale
de iarnă,
că lacrima unei sinucideri poate
stinge iadul.

Moartea adună flori din oasele uzate
din exodul creierelor și din orbitele
perforate,
plantează flori de nufăr în stomacul
omului înecat,
e o curvă, fragilă, la o petrecere de
burlaci.

Moartea se căsătorește cu cadavrul
victimei arsurii
rămâne singura forță în afara logicii
pieței,
îmbrățișează hiper-capitalistul,
anarhistul, indiferentul,
fără să realizeze vreodată că nu este
de nici un folos.

Strigăm viață și abolim moartea
mulți au încercat, cu sprijinul artei,
distras de daruri bogate și cotillon,
să desființăm moartea și să cântăm
Villon.

Ochiul sufletului

TROIȚA DIN CUVINTE – AURELIA RÎNJEA

Mihaela CD

„În fiecare om este un ochi al sufletului, care... este cu mult mai prețios decât zece mii de ochi trupești, căci numai el vede adevărul”. Platon

Binecunoscuta scriitoare Aurelia Rînjea ne invită la început de an 2024, într-o călătorie fascinantă pentru descoperirea adevărului văzut prin ochiul sufletului său, în noul volum de poezii TROIȚA DIN CUVINTE, apărut la editura LUCVAL&KEN din Petroșani.

Doamna Aurelia Rînjea este deopotrivă scriitor, poet, critic literar, cronicar, redactor, profesor și artist plastic. Domnia sa și-a închinat întreaga viață în slujba învățământului, formând generații întregi de elevi. O personalitate cultural literară complexă, chiar impresionantă aș putea spune, cu o voce literară puternică care se vrea auzită, cu o vastă activitate literară, culturală și artistică, un adevărat străjer al valorilor culturale românești, morale și creștine.

Cu un suflet înflăcărat și dovedind o iubire necondiționată pentru oameni, poeta luptă pentru apărarea adevărului și a umanității care este în pericol, căci: „Cea mai puternică armă de pe pământ este un suflet uman înflăcărat”. Ferdinand Foch

Arma poetului este pana sa, din care lasă să iasă cuvinte pe care le folosește edificator pentru a se apăra, a-și apăra trăirile și convingerile, construind idei, imagini chiar și troițe: „Din cuvinte / Am ridicat o troiță / O biserică vie / În căușul inimii” (Troița din cuvinte).

Fiindcă după cum știm „Coroana literaturii este poezia”. (William Somerset Maugham), poeta Aurelia Rînjea știe acest lucru, îl simte și îl trăiește în fiecare zi a vieții sale, fapt pentru care poeta așază poezia la loc de mare cinste, acolo, pe pedestalul pe care îl merită, închinându-i adevărate ode îmbrăcate în straie de argint, împodobite cu nestemate de cuvinte, ce curg asemeni unui pârau cu apă cristalină de munte.

Rar ne este dat să citim versuri atât de solare, luminoase, călăuzitoare și îndrumătoare! Poezia

doamnei Aurelia Rînjea străbate întunericul și aduce lumina, străbate pustiu și aduce oaza plină de verdeață și culoare, străbate timpul și oprește clipa în palma cititorului.

Trecerea timpului este văzută de poetă o trecere transformatoare, curgătoare, dar și ziditoare. Iar iubirea în opinia poetei „Ar trebui să fie / Un parametru de stare / În metafizica lui Dumnezeu”.

În același timp, poeziile Aureliei Rînjea au o caracteristică puternică de vitalitate, poeziile sale trăiesc, sunt vii și există prin implementarea celor 5 simțuri care sunt bine prezentate în versul său, poezia sa are mireasmă, imagine, sunet, aromă, se poate simți și trăi. Astfel versul său cântă, are parfumul naturii, al ierbii, al florilor, are culori, are înalt și adânc, cer, pământ, depărtare, are seducție și arome ademenind trezirea tuturor simțurilor.

Fiind o poetă creștină, dialogul cu Dumnezeu este deseori prezent în poezia autoarei Aurelia Rînjea, care cere ajutor divinității pentru salvarea umanității: „Deschide-ne o ușă Doamne / Pentru umanul / Acum pe cale de dispariție / La cumpăna lumii”... „Eu așez în inimi poemele / Scrise pentru Maica Sfântă / Cu brațe de dor / Cu speranțe prinse de raze / Printre valuri de furtună / Pentru vindecarea oamenilor” (Tăceri).

Răutatea este văzută de poetă precum „niște lupi invizibili” ce „sfâșie noaptea din oameni”, iar „Viitorul e proiectat / În laboratoare de întuneric”.

În ochii scriitoarei, „Poemul” reprezintă un acoperământ de protecție, un dar divin, care are rolul de a proteja oamenii: „M-ai făcut să înțeleg / Că pot îmbrăca lumea / În armonie prin Poezia / Care mă însoțește ca un înger / Poemele - niște miride / Le dăruiesc sufletelor însetate / Urcând în iubire și recunoaștere / Pe scara lui Iacob / Un destin crescător în frecvență / O cale înluminată / Spre adevăratul Acasă” (Trepte de lumină).

Raiul binelui în viziunea poetei este „acolo”, unde „oamenii sunt frați cu îngerii”, „Acolo copacii / Au rădăcinile în cer / Iar când vorbesc / Sunt înțeleși”... acolo „Unde niciodată / Nu este noapte” (Acolo).

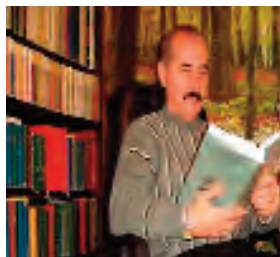
Visul poetei are legătură cu realitatea. Ea arcuiește visul introducându-l în realitate „Împovărat de iluzii”. Pământul nu se poate opri în loc, „încă” e viu, dar „Se zbate cu aripi nenăscute / Sub pleoapele de lut / Respiră rănilor nevindecate / De oameni din oameni” (Un vis).

Speranța poetei pentru mâine-le incert este totuși promițătoare: „O lumină dinspre mâine / Mă atrage / Într-o devenire stranie / În care într-o Unitate / Se

→ Continuare în pag. 13

ELEGIILE LUI NICHITA STĂNESCU ȘI NONNERVURILE LOR AFECTIVE

Ștefan Lucian MUREȘANU

Continuare din numărul trecut

4. „Opțiunea la real” și magia hiperboreeană

Trăirea în numele frunzelor este continuarea vieții telurice a omului metamorfozat, după moarte, în tot ceea ce natura totemică a imaginației noastre o activează, ca pe un monitor pe ecranul căruia vedem scene ale realului care de fapt a fost odată și a rămas imprimat ca fiind continuu. După frunze, ale căror nervuri sunt tainicele tuburi prin care seva conduce spre infinit viața și unde poetul, conștient de trecerea timpului, alternează în culori, din verdele stabil al existentului puternic, în galbenul firav care, în toamna ploioasă și rece, se amestecă cu lutul care se mulează în trup după umbra nopții. El va continua, ca un timp al inițierii, să trăiască și ca piatră: „bătut în drumuri”, și ca măr: „...și am / șase sâmburi scuipați printre dinții tinerei fete...”, dar și-ar dori să trăiască și „în numele cărmizilor...”. Mirați am putea fi la dorințele poetului de a-și trăi timpul teluric în modul acestor stări materiale care, în definitiv, au planul trăibil legat de cel al omului. El trăiește prin fiecare și dorește: „Totul pentru a îmbrățișa, / amănunțit, totul, / pentru a pipăi nenăscutele priveliști / și a le zgâria / până la sânge / cu o prezență.” Vizionar și petrecut în experiențe, neîncercate de omul profan, poetul tinde spre „nenăscutele priveliști”, singurele care îl vor face să renască în lumea Hiperboreei: „Ea mi-a spus atunci, văzând lucrurile fixe / ale alcătuirii mele” (2009:117), și urmează propunerea nevăzutei făpturi magice care îl dorește în două stări: cea de mamă și de iubită, însă iubirea maternă este numai dorința de a-l naște, de a-l readuce în lumea din care poetul a fost împins în lumea telurică „cu sunete lungi atârinate de stelele nopții.” Versul cu care încheie prima strofă a celei de a opta elegii recrează imaginea nașterii lui Iisus, ca fapt împlinit al mântuirii și a curățirii prin apa Iordanului: „îmi voi dezbrăca trupul / și voi plonja în ape, cu sufletul...”. Pentru poet, apa rămâne darul divin al curățirii, al conștientizării și definirii acesteia la măsura denumită ocean: „voi plonja într-o astfel de apă mărită, / izbindu-mă de brownienele priveliști, / într-o mișcare de spor, disperată, / voi face zigzaguri...”. Zigzagul, în viața ființei acvatice, este parcurgerea calculată a pătrunderii prin curenții apei, în viața ființei telurice, reprezintă deplasarea în derută, căutarea ieșirii de sub urmărirea agresorului. Apa reprezintă nașterea și renașterea eului din egoul teluric,

unde: „Îngeri presați ca florile / se scuturau sfărâmați, pe platforme”, îngerii sunt imaginea cerului, pătrunzători în toate sistemele pentru că, „în lumea imaginală, gândirea și existența coincid”, iar îngerul e ghidul optim în voiajul sufletului către lumea sa, către universul imaginal.” După ce a trecut prin toate aceste stări, demersuri de înaintare în cosmic va atinge Hiperboreea: „... zonă mortală / a mai-marilor minții, loc al nașterilor de copii de piatră, / din care sculptați sunt doar sfinții.” Cuvântul mortală are în substratul exprimării două sensuri bine definite: primul, ca superlativ absolut a tot ceea ce reprezintă pentru omul elevat această parte terestră necunoscută, numită țara Hiperboreeană, în care doar mai marii minții ajung să existe ca emanatori de înțelepciune spre lumile cosmice. În cartea sa, elevatul filosof, Andrei Pleșu, marchează sensul adevărat al cosmicului, scriind: „Cosmicizarea interiorității relativează, în chip semnificativ, nu numai distincția comună dintre văzut și nevăzut, ci și pe aceea, definitorie pentru tradiția europeană, dintre gândire și existență” (Despre îngeri, 2003:79). Cel de-al doilea sens al termenului ar putea fi însăși definirea sfârșitului începutului prin naștere. Supervizarea luminațiilor are loc în acest spațiu terestru cosmicizat, detașat complet de magnetii telurici și de energiile trăirilor lumești: „Hiperboreea, alb - negru, / aur – argint, / revelație, nerevelație, tristețe / alergând și orbecând.” Toate aceste adjectivări și substantivizări ale existențialei hiperboreene sunt caracteristici ale lumii elevate, renăscute și înțelepțite prin renașterea mai marilor minții care gândesc lucrul ce există: „... un act în care a gândi e simultan cu a înființa, în care simplul fapt de a gândi instituie ființa” (Despre îngeri, 2003:79).

În partea a treia a celei de-a opta elegii cosmicul deschide speranța. Aripile angelice înalță spiritul spre înalt: „... păsările stând înfipte-n ciocuri, / cu pocnet greu de aripi, o rotesc.” Dar și zborul este un ideal împlinit. Păsările îl stăpânesc din aripi, oamenii din gânduri care se înalță precum aceste creații fiind telurice și aeriene în care: „vulturi imenși, cu capul îngropat în pietre, / bătând asurzitor din aripi” balansează în imagini care se transformă în păsări unde cele patru anotimpuri petrecute se-ntorc în rotația sferei.

În încheierea elegiei, poetul caută o explicație a zborului: „Desigur, idealul de zbor s-a îndeplinit aici, / și-o aură verzuie prevestește / un mult mai aprig ideal”, pe care îl definește ca fiind aura ce se descoperă verzuie în prevestirea existentului teluric, un destin cu „un aprig ideal.”

Cele opt elegii stănesciene, dedicate omului trecător în timp, caută să fie o cutezanță a literatului de a explora necunoscutul omului cu dorința de a avea un ideal, acela de a crea imagini imaginate într-o lume reală, și să gândească viața ca o impresie a unei evoluții tainice, față de care lumea există, natura și tot universul.

5. Conștient de procesul renașterii, poetul creează...

Poetul se regăsește abia în cea de-a noua elegie: „Într-un ou negru”, după cum singur declară, în propria

revenire în fiindul teluric, după lunga trecere în timp. Am putea compara tot acest drum cu lungul șir al peripețiilor inițiatice, însă un altfel de parcurgere a treptelor elevării, a scurgerii substanței creatoare care, într-un final se va vărsa în zona hiperboreeană, zona sacră a grupării mai marilor înțelepți ai lumilor nu numai a uneia dintre lumi. Acolo, în Hiperboreea, se strâng sufletele călătoare, fără forme, doar idei în imagini, după ce parcurg ritualul spălării în oceanul care va crește și se vor înălța apoi spre cerul albastru, despre care poetul spune: "Desigur, idealul de zbor s-a îndeplinit aici." Obosit de drum, poetul își caută locul prielnic odihnei pentru a se lăsa "...încălzit / de așteptarea zborului" unde "bunul simț se află în contradicție cu starea cosmică. Bunul simț nu este interesat de adevăr, ci de așezarea în adevăr" (Fiziologia poeziei, 1990:43) pentru că adevărată era însăși existența sinelui lângă sine, așa cum decurge și adevărul Mântuitorului în lume ca venit al cerului. Revenit în starea embrionară el încă mai simte "senzația de ochi" care "își caută o orbită". Este un semn al dorinței de contemplare, de încercare de a scăpa de întunericul nenașterii însă ideea este cea care matern îl veghează și îi acordă căldura necesară dezvoltării sale într-o lume necunoscută, de unde versurile sale din cuvinte nerostite să se înalțe în rostirea întâiei încercări "de umblet", spune la un moment dat, forțându-se să spargă coaja pielii care îi îngreua mișcarea în fiindul însuflețit. Este suav, pentru că din oul hărăzit ca loc al așezării pentru naștere, se naște însă într-un ou mai mare "clocit de-o idee mai mare, / gălbenuș jumătate, pasăre jumătate, / într-un joc cu pași pe furate." Joc existențial de mărturisire în care jumătate nefiind, jumătate fiind, el observă din greșeala ouălor concentrice că puil "de pasăre respins în zbor" caută în zadar oul și "Sinele încearcă din sine să iasă, / ochiul din ochi" pentru că ochiul este lumina ce îi arată celui venit să vină la viață că "Dintr-un ou într-unul mai mare / la nesfârșit te naști, nezbura / aripă." Din ultimele patru versuri ale elegiei tragem concluzia că totul este un vis din care: "Numai din somn / se poate trezi fiecare" însă adevărul că "din coaja vieții niciunul, / niciodată" nu va putea să se înlăture, va consfinți adevărul neputinței schimbării noastre în viața care ne este dăruită prin naștere.

Conținută în cea de a noua elegie, poezia "Omul-fantă", închinată filosofului german Hegel, dăruiește cititorului o scurtă prezentare, de fapt o informare antropologică privitoare la omul-fantă ca simbol al mișcărilor pe care spiritul le realizează între planuri, acele lumi paralele de care poetul era conștient că există pe o axă convențională de care marele divin avea cunoștință. Al doilea vers ne înștiințează că această făptură, ca sine om, vine de undeva din afară: "din afara frunzelor, / din afara luminii protectoare / și chiar / din afara lui însuși." Primul vers al celei de a doua strofe ne înștiințează că el "ia ființă venind." Ce stare extraterestră domină această făptură care dorește să se numească om, însă să nu fie ca un om și care se naște cu totul altfel de cum se naște omul lumii noastre. Nichita Stănescu traversează origini pe care le citează ca marginimi de unde, citează lumi despre care numai el are cunoștință, ca oricare mare poet, gândind prin imagini reale trăite de conștiința lui. Este o cale imaginativă pe care mintea lui o parcurge cu o viteză încă nedescoperită de oamenii de știință în domeniu, însă care

au habar de faptul existenței ei. Poetul nu anticipează, în această minune a creației sale acțiunea, el readuce în fața aceluia care știe să-i citească rândurile fapte care s-au întâmplat și, se pare, ființa lui motivată de existență ar fi participat, pentru că datele cunoașterii sunt foarte exacte, dovadă că spune: "el adulmecă existența / și ia naștere lăsându-se /devorat de ea." Dezvăluie și găsește răspuns la ceea ce și cum s-au făcut piramidele, purtate în vid, unde toate corpurile au aceeași greutate, și așezate în deșerturi, nu la singular, ci ca semne distinctive de recunoaștere a înapoierii timpului. Omul – fantă este eul ce poate atinge sfera (Pământul) sau cercul vieții și vede ca aerul și ca simunurul și se hrănește cu frunze, însă din frunză extrage seva cu gândul "...și ia cunoștință / de existență", de viața omului creat cu tumult și cu nevoi.

Poezia se desfășoară ca un curs cu teme despre tot ceea ce a fost, este și va putea să fie pe Pământ și nimic nu este aievea, ci totul trăit, frământat de gânduri, născut și renăscut, pentru că însuși poetul respiră moarte și viață deodată. Există o strofă în interiorul poeziei care vizualizează haosul, o imagine a imaginației poetului despre Univers: "Pământul lui a fi (forța divină, energia creatoare de lumi și spații vitale) / își trage aerul din pământul / lui a nu fi, (lumi care își folosesc distructiv energiile creatoare, nevoindu-și existența, sentimentele, gândurile, spărgându-și ideile de zidurile neputinței). Nu se știe cine îl respiră pe cine." Nichita Stănescu a creat inspirându-se din trăirile angelice, a respirat odată cu respirația naturii pe care o simțea parte a existenței lui, nelipsită în toată acțiunea lui telurică, viață și creație au fost motivele trăirilor lui. Abunda în imaginație din divin și divinul i se deschidea în trăirile cosmice așa cum sunt tentat să cred că Omul – fantă este însăși expresia existențială a eului său cosmic, cel ce observă și vede nevăzutul: "Nu se știe dacă între ochiul lui / și ochiul lucrurilor / există vreun spațiu pentru vedere." În lucruri vede totul și totul se oglindește în el, un androgin perfect, iubitor și doritor de iubire: "el vine de dincolo / și încă de mai departe de dincolo." O locuțiune adverbială care exprimă spațiul, însă nu dă date precise despre ce loc este vorba. Se poate deduce că acest "de dincolo" provine dintr-o exprimare a reprezentărilor fantastice, necunoscute de omul profan, un teritoriu misterios al unei ființe misterioase care dorește să se apropie de omul rătăcit și să-i fie aproape sau, poate dorește să îl încunoștințeze că nimic nu se poate face fără el în acest spațiu al vieții dăruite spre a fi trăită într-un fel anume: "Totul e lipit de tot: / pântecul de pântec, / respirația de respirație, / retina de retină." Reținem din această ultimă strofă a poeziei că acea osmoză este firească între egoul teluric și eul cosmic, este esența vieții omului elevat, strânsă legătură a sufletului cu inima.

În cea de a zecea elegie, în care termenul expresiv al existenței "sunt" este așezat în dreapta, așezarea angelică a darurilor, sub titlu, redă speranța pentru că în chiar primele două versuri ale elegiei, poetul declară: "Sunt bolnav. Mă doare o rană / călcată-n copite de cai fugind." Acest prezent al verbului a dureau sugerează atât durerea fizică, cât și durerea sufletească, caracteristice și des întâlnite în creația literară stănesciană. Aceste dureri sunt pricinuite de neștiutorii profani ai laudei nimicniciei, sunt durerile nepriceperii omului teluric de a pătrunde în

lumea "de dincolo", acea lume pe care poetul-om o vede și îi simte pulsul.

Ziua, poetul nu poate simți nimic pentru că totul este acoperit, anihilat de "invizibilul organ", element lipsit de nume, dar pe care îl simte ca fiind ceva "dintre deget și limbă". Amândouă aceste organe, fiind în timpul istoric al evoluției omului, mijloace de simțire a vieții, de însemnare a semnului sacru și de hrănire a minții literatului cu slova cărții ale căror pagini fluturau umezite de saliva rece a buzelor.

Această a zecea elegie am putea-o numi poezia maturității cosmice a eului, după ce, în cele nouă parcurse un drum de inițiere, de cunoaștere prin desprinderea din cosmic. Se lovise de mintea profană și îi simțise împingerile lipsite de sens, materiale și dureroase. A venit apoi timpul când divinului i-au trebuit sfaturi, de la cel ce îi dăduse misiunea coborârii și așezării minții sale elevate în fiindul teluric, și apoi expresii pe care să le simtă în interiorul lui ca așezăminte: "Iată-mă, îmbolnăvit de-o rană / închipuită între Steaua Polară / și steaua Canopus și steaua Arcturus / și Casiopeea din cerul de seară." Toate denumirile de stele, pe care poetul le însușie în această scurtă prezentare a spațiului nu sunt altceva decât miraculoasele cunoașterii ale Universului, singur dezvăluindu-și originea, care era alta față de a celora unde avea să vină și să locuiască până la ceasul reîntoarcerii, adică al morții telurice. În lungul său drum celest, sufletul său va strânge experiențe, clipe calculate în veacuri și în care vede timpul omului, de aceea spune la un moment dat: "ah, e nebun căci el suferă / de-ntr-un universul."

Cunoscând faptul că tot ceea ce se găsea acum pe Pământ, spre care venirea lui era iminentă, se poate afla la un moment în distrugere, are regrete față de fauna pământului și simte ploaia, fulgerul, norul, iarna ca pe propriile organe. Înțelege că e departe de a se regăsi nu în spațiul teluric, ci în viața lumii stăpână pe tot, și în mmonetele de profundă melancolie prin luciditatea omului elevat, superior unei existențe banale, ca cea a profanului, spune: "Sunt bolnav. Mă doare o rană / pe care mi-o port pe tavă / Ca pe sfârșitul Sfântului Ioan / într-un dans de aprigă slavă." Semnificativ este faptul că poetul este un trăitor străvechi, un cunoscător al istoriei creștinismului pe care o aduce în versurile sale cu multă pricepere. Dansul acela, despre care poetul amintește în slova sa a fost hotărâtor pentru viața Sfântului Ioan. El este conștient că și sfârșitul său s-ar putea decide tot într-un joc al mișcărilor lumești și nu întâmplător, spre finalul elegiei spune: "Sunt bolnav nu de cântece, / ci de ferestre sparte, / de numărul unu sunt bolnav."

Cea de "A unsprezecea elegie", structurată în opt părți, este elegia sfârșitului, a dăruirii pământului, a întrupării, ca o începere a muncilor de primăvară: "Inimă mai mare decât trupul, / sărind din toate părțile deodată / și prăbușindu-se din toate părțile-napoi, / asupra lui, / ca o distrugătoare ploaie de lavă." Poetul-om ia cunoștință de toate durerile, intră într-o primăvară a existenței telurice și încearcă să se mențină pe linia vieții lumești: "se naște numai cel care își este / sieși martor." Odată desprins din matricea unică, din universul în care umbrele nu își au locul, întruparea mărește atracția și lipirea întru totul cu

lutul din care trupul omenesc a fost să fie modelat ca materie, prinde conturul omului, a creației desăvârșite a celui ce a dorit ca teluricul să nu fie cu nimic deosebit cosmic. Să trăiască în dorință și în visarea redevenirii lui: "Voi alerga până când înaintarea, goana, / ea însăși mă va întrece / și se va îndepărta de mine / aidoma cojii fructului de sămânță..." Poetul conștientizează că el, ca poet-om are o misiune, aceea de gândire și comportare ca om însă uite să iubească: "... dăruind / pretutindeni semne-ale aducerii aminte: / cerului – stele, / pământului – aer, / umbrelor – ramuri cu frunze pe ele."

El cade într-o meditație în care a neînțelegerii formei trupului, însă înțelege sensul întrupării când conștientizează că însăși lumina este un dar al trupului, iar soarele oglinda vederii venirii lui, sprijinit de pământul din care îi va crește propria sămânță: "... când iarna / își lichiefiază oasele ei albe și lungi / și primăvara se ridică."

Cele unsprezece elegii, introduse în volumul Necuvintele, cu substraturi elevate și trimiteri subtile, întrunesc condițiile unei relatări ale evoluției omului elevat, de la anul I al nașterii lui Iisus, cu subtile căderi în timpul faraonic, în fapt al unei civilizații necunoscute, decât bănuite și consemnate în documentele vremii. Poetul este contemporanul evenimentelor trecute, dar și vizionar al timpului care va veni.

În elegiile sale omul nu apare ca element definit, existențial, ci doar ca o formă de existență terestră care e presupusă, prin sămânța omenească, să fie sădită în trupul pământului care îl va rodi: "Dar mai înainte de toate, / noi suntem semințele și ne pregătim / din noi înșine să ne azvârlim în altceva", care este viața diferită pe care o are fiecare dintre noi, modul în care dorim să existăm pe toată întinderea pământului, speranța: "cu mult mai înalt, în altceva / care poartă numele primăverii...", pentru că fiecare dintre noi are un început, un necunoscut care ne duce spre viață, un trăitor care nu va ști decât doar că s-a născut dintr-o sămânță pentru a se sprijini de pământ.

În încheierea eseului aș încerca un demers al definirii celor două concepte, poetul-om și omul-poet și aș începe de la a compara astfel existența celor forme fiinduale, spunând că sunt două structuri cu totul diferite, chiar dacă au în comun esența luminii eterne. Poetul-om, un concept nedefinit încă de lumea criticilor de literatură versificată, trăiește retras în reîntrupare, străin și, de aceea, neînțeles. El este încă din pânțece plămădit ca făuritor de ideal, de erudiție profundă, dar și de vaiete și neîmpliniri sentimentale. Este unic prin gândire și prin modul cum încearcă detașarea de profan. Omul-poet însă se naște ca oricare altul din sămânța umană, adună sentimente netrăite și le așterne în unde, le vântură apoi, dar mișcările lor rămân nesesizate de cei din lumea luminată. Cătreieră și cere, i se dă și trăiește pe măsura dorinței de îndeplinire. Poezia lui nu spune nimic decât sughiță sau rumegă ca unele necuvântătoare. Poetul-om însă lasă pe pământ umbra cărților sale și dorul de a fi citit.

DINOZAUUR MURIBUND, O ALTĂ BIOGRAFIE A LUI GHEORGHE SCHWARTZ

Anton ILICA

Abia am încheiat lectura celor o mie de pagini al romanului *Acvariul* (2025), că Gheorghe Schwartz scoate din tiparniță o nouă carte despre sine: "o altă biografie". Cu gândurile încă "ocupate" de problematica *Acvariului*, propusă de autor ca "o altă autobiografie", încerc să găsesc răspuns la întrebarea "Cine tot vrea sa-l ucidă pe Venerabilul Maestru?". Aveam mintea tulburată de (posibila) "crima din SFÂNTUL LOCAȘ împotriva construcției sau cărțile marilor anacronisme din prezentul absolut în minunata poveste a CELOR O SUTĂ". Venerabilul Maestru se află la frontiera transparentă dintre viață și moarte și nimeni din jur nu îndrăznește să identifice criminalul. Venerabilul Maestru devine *Dinozaurul muribund*, adică tot autorul, înspăimântat de Timp în trecerea dintre AICI și DINCOLO.

Dinozaurul muribund e titlul volumului de "prozete", iar, dacă autorul numește cartea "o altă biografie", putem considera că Gheorghe Schwartz se mărturisește, construindu-se așezând o sculptură cu mai multe capete pe același soclu. Cu fiecare text, începând cu romanul *Martorul* (1972) și până la recenta apariție editorială, *Dinozaur muribund* (2025), adică vreme de 58 de ani de scriere, Schwartz se restituie pe sine, prin intermediul personajelor, fie ele numite Tipor, Gough, Zimberlan, P., K, Poolo, Bahadur, ori cele din textele scrise la persoana întâi: "Biografiile scriitorilor sunt cărțile scrise de ei. Ele conțin opinii, preferințe, nivelul empatiei și dezvăluie multe din viața intimă a autorului". Încalcându-și promisiunea de a nu scrie o autobiografie pe baza CV-ului, se trădează pe sine (cf. *Trădarea*, 2022), fiind **deopotrivă narator și personaj**. Scrie că imită creația lui Dumnezeu, conștient fiind că "autobiografia mea nu este decât tot doar o repetiție a unei alte "autobiografii". Noi, preabunii cititorii suntem absenți la scriere, după cum bietul scrib este absent la citire. Așa că binomul cititor – autor se regăsește permanent într-o relație ciudată de *prezent – absent* ori de *absent – prezent*, generând opinii controversate dacă nu chiar conflictuale. Care cititor e atât de priceput, încât să vibreze în aceeași gamă cu muzica textului pe care scriitorul o armonizează? Care scrib are certitudinea că un lector, chiar foarte fidel și priceput, înțelege cum se cuvine semnificațiile unui text? Lecturile sunt aproximative, iar, după spusa unor critici literari, fiecare cititor "vede" în simbolistica frazării altceva, în funcție de starea sa sufletească, de context, de

relația subiectivă cu conținutul scrierii. Schwartz, un tenace cititor dar și scriitor, are permanent dialog cu "preabunul cititor", cu care conversează, își cere scuze pentru paranteze ori imprecizii, pentru propriile stări emoționale, prin reluarea unor fragmente din vechile scrieri, prin... prin...

„Bietul scrib”, cum își zice cu ironie, găsește scuza într-un citat din Einstein: "diferența dintre trecut, prezent și viitor este doar o puternică și încăpățânată iluzie". Astfel că în romanul *Acvariul*, întreaga acțiune narativă de derulează sub semnul lui ACUM, iar scriitorul întreține încurcătura narațiilor și suprapunerea clipelor autobiografice fără referințele timp sau spațiu.

Dinozaur muribund însumează 24 de narații eseistice, grupate în *Ucenicul scriitor*, *Cuie în butucul breslei* și *Dinozaur muribund*. Păstrează același stil specific "noului roman" (poate aș zice metamodern), cu citări (verificate și corecte). Cel mai ademenitor text literar este "*Frumoasa*". *Felix salvatorul* e preluat din *Acvariul*, care e prezent în *Cei O Sută*, după cum alte texte și personaje mai apar în prozele sale anterioare. Pare o construcție, care folosește "cărămizi" păstrătoare de vetustitate, ori o alcătuire după tehnica ChatGPT-5, cu recuperarea unor valoroase reminiscențe din faptele sale de viață. *Autografe* este scris la persoana a II-a (fapt rar), despre o banală plimbare la o librărie, apoi, în întuneric, întră în odaia sa, se pune în pat "și alături de el doarme înșelător oglinda avidă ca un păianjen, gata să te înhațe". Un zgomot îl cuprinde, aerul simte o prezență vie, care așteaptă "ce-a mai zămislit spiritul creator". În *Cenacul*, e pomenită cântăreața Margareta cu șlagărul "*Oprîți timpul*": "Timpul era oprit în loc și veșnicul bătrân prezent la toate ședințele de cenaclu stă nemișcat ca o statuie. Poate e chiar o statuie..." În *căutarea zadarnică...*, reflecția este despre scriitorul ce umple foaia de semne, apoi "arde coala în soba încinsă de soarele sfărâmat în bucăți". În proze, mai apar personaje cunoscute: Poolo în *Tainele carismei*, Johann Zimberlan și fratele său Robert, Felix din romanul *Mâna Albă*, Gustav R. Propp în *Justiția cuantică*, dr. Leon J. W. Blok și Dr. Donald Braun în "contextul crizelor simultane – invadarea Ucrainei, pandemia Covid 19 și inflația 2021", prilej de "îmbogățire pentru profitorii de război" etc. *Moartea în bibliotecă* e o nuvelă despre cum se ucide un om ce râvnește să se cațere pe treapta de sus a scării spre a căuta o carte mai rară pe raftul de lângă tavan.

Dinozaur muribund, textul nuveletei dă titlu volumului. Lecturând de mai multe ori cele zece pagini, conținutul se referă la scrib, la cel care, între contemporani, se consideră un dinozaur, adică "un om bătrân și conservator, considerat retrograd, povară pentru ascensiunea tinerilor...". Cum "oamenii n-au fost contemporani cu dinozaurii", aceste șopârle înfricoșătoare, după Sir Richard Owen, ar putea fi posibili actori ai unei vieți paralele. O viață în *metavers* ("rețea propusă de lumi online, realitate virtuală sau realitate augmentată") e o invenție nouă a științei, dar există "viață paralelă", căci "timpul e o încăpățânată puternică iluzie".

Așa că, scrie autorul, dacă timpul nu există, atunci "dinozaurii nu au dispărut și sunt prezenți și vii alături de mine" (p. 217). Continuă autorul: "cum în lipsa timpului nu există nici spațiu, deci nici distanță, dinozaurul nu se află lângă mine, ci chiar în mine". Apoi, filozofie: "Totul este unu", continuat în speculația lui Eminescu, din manuscrisele sale, manifestă o atitudine de rebel necredincios: "EU e DUMNEZEU". Scris cu litere cursive, fiind deci text preluat, autorul împărtășește următoarea considerație: "Eu sunt întregul univers și eternitatea. Eu sunt Dumnezeu. Dumnezeu sunt eu". Adaugă, spre a convinge cititorul: "eu fiind dinozaurul", sunt și Homer și Phidias, Imhotep și Giordano Bruno etc. Însă "dacă ATUNCI este ACUM, și ACUM este ATUNCI".

Mai pomenește autorul de binefacerile AI, ale inteligenței artificiale. Ca să înțelegem - dacă e posibilă - priceperea filosofării, vom selecta dintre cuvintele finale o idee relevantă: **"Dinozaur muribund, stau tot mai neputincios în fața calculatorului meu - deja și el învechit - și realizez că mi-e imposibil să-mi imaginez cum să îmbin viața (cu care m-am obișnuit) cu metaversul ...Dacă nu există timp, nu există decât**

prezentul, nu și viitorul, nu și sfârșitul apropiat al acestei civilizații.

Dar dinozaurul muribund mai speră.

Dacă speră, mai trăiește. Muribund, dar mai trăiește.

V-am spus/ vă spun: mai trăiește! (Mai trăiesc!)"

(ca și Venerabilul Maestru, din recentul roman *Acvariul*).

Sunt meditațiile unui om care se aliază cu "speranța". Viața are sens într-o biografie, scrierea prelungește clipele, iar dinozaurul, chiar muribund, e stăpânit de credința că, prin creație, speranța prelungește puntea trecerii spre marea tăcere, grăitoare în cazul creatorilor de valoare. Da..., viața continuă în metavers, autobiografiile se însăilează într-o lume virtuală, în umbra căreia amintirile viețuiesc perpetuând o lume unică a scriitorului: viața sa și viața din narațiunile sale. Persoana de aici și de acum s-a proiectat în personajele sale din generațiile trecute, dincolo și dincoace de **Cei O Sută**. Gheorghe Schwartz își caută, în continuare, o altă biografie, într-un alt stil narativ, original, autentic și identic cu sine. Se hibridează două stilistici, cu cititorii pasionați de cultură și investiție afectivă.

→ Continuare din pag. 8

adună totul / Un Tot dăruitor / Plin de viață și iubire" (Călătorii).

În nebuloasa generalizată pe pământ, unde sunt atâtea războaie și unde răutatea macină zi de zi sfâșiind umanitatea, oamenii au nevoie doar de lumină pentru a discerne răul de bine, căci Lumina este dăătoare de adevăr, de dreptate și ocrotire: *"Dar tu cel ce ești în Lumină / Ești ocrotit / Pacea se așterne în inima ta / Și poți să disceri / Adevărul dintre atâtea iluzii"* (Nedumerire).

Secretul prin care omenirea ar putea fi salvată este tocmai credința și prin această înțelegere a creației, a existenței noastre pe pământ: *"Speranța e la Dumnezeu / Dar pentru asta trebuie / Să fie oameni care vor / Să facă lucrarea Lui prin ei / Să facă schimbarea / Să-și înțeleagă / Rostul venirii pe lume"* (Metamorfoze).

Scriitoarea oferă cititorului nu doar speranțe, dar și viziunea binelui, a luminii: *"În acest Oraș / Nimeni nu are vreo vină / Toți trăiesc sub / Un Acoperământ / De Lumină / Pătrunși de tainice / Chemări / Își rostuiesc viețile / O frumusețe divină / Plutește în aer / Se hrănesc cu ea / Armonii nevăzute / Fac lucrarea înainte", "O reflexie a Adevărului / Un paradis ridicat / Din geometrii divine / Cu ferestre eterice / Locuit de cocreatorii Tăi / Pe care nu-i putem percepe"* (Orașul de lumină).

Scriitoarea își asumă problemele lumii și dorește să contribuie la îndreptarea lor *"Vreau să fiu Doamne / O piesă de puzzle / În lucrarea Ta / Unealta Ta dreaptă / Să semăn iubire / Acolo unde este ură / Iertare în loc*

de greșală / Să semăn credință / Unde este îndoială / Speranță / În locul deznădejzii / Bucuria să șteargă / Tristețea / Lumina s-o aduc / Unde este nevoie / Doamne ajută-mă / Doar cât să pot ajuta" (Doamne).

O extraordinară invocare a binelui, o chemare la bunătate este poezia „Invocare” în care poeta atât de frumos spune: *"Casă de rugăciune / Să facem din Țară / Nu cuib de hoți / Hore dacice / În lumină să cheme / Soarele / În mijlocul Grădinii"* (Invocare).

Spiritul pacifist, iubirea de oameni, iubirea de neam și țară, binele comunitar, fac din poeta Aurelia Rînjea un mesager al unității în iubire: *"Iubirea luminează / Tăcerea dintre noi / Ne ține aproape / Să fim toți Unul"* (Acum).

Poeta este înzestrată de la naștere cu talanți celești pe care îi dezvoltă, îi șlefuește și îi oferă apoi lumii pe o tavă de argint garnisită cu cele mai nobile sentimente umane. Generozitatea, bunătatea, binele comun, iubirea aproapelui, datoria de apărător al umanității, demnitatea și spiritul adevărului sunt doar câteva dintre caracteristicile pe care talentata poetă Aurelia Rînjea le posedă.

Ochiul sufletului său plânge la vederea adevărului ce ne înconjoară, însă inima sa înzestrată cu bunătate și debordând de atâtea iubire pentru oameni, crede și speră într-o triumfătoare izbândă a binelui, pe care-l propovăduiește prin poezie.

Iar atunci când faci atâtea bine se întâmplă miracole!

"Când faci tot ce poți mai bun, nu știi niciodată ce miracol apare în viața ta sau în viața altui om". – Helen Keller

POEME

Elena OPREA

Ceasuri

Aud ceasuri bătând
Inimi de slove și carte
Cascade de focuri în noapte.
Ceasuri străvechi – lumânări – gradate,
Nisiparnițe, cadrane solare
Ce urcă prin veacuri
Șuvoaie de ape
Renăscute în vatră.
Pendule stil, din bronz și argint,
Ceasornicul regelui Carol,
Al lui Cuza, Kogălniceanu,
Alecsandri și Hașdeu,
Coșbuc, Aman și Xenopol
S-au strâns laolaltă
Stele de suflet și artă.
Ceasuri transilvănene,
Ceas de mână monumental
Cu element decorativ
„Crucea Cavalerilor de Malta”.
Ceasul lui Sadoveanu, Istrati,
Ceasuri monumentale de postament
Stil Ludovic al XIV-lea,
Roccoco și Baroc,
Venite prin vremuri trecătoare
Prin raze de aur și soare.
Ceasuri decorative, pendule masive;
Ceas de perete de bronz,
Simbol al Zeului Cronos
Cu cei patru fii,
Patru anotimpuri,
Care a venit în casa lui Cezar Bolliac.
Ceasuri sonore cu pitpalac și cuc,
Ceasuri astronomice, monumentale,
Ceasuri de buzunar,
Lucrate cu măiestrie și har,
Ceasuri de epoci
Pe câmpii revărsate
Ca podoabe de țară și vatră.

Ceasuri vii de istorie mută
Adunate prin secol,
Din vremi răvășite.
Ceasuri tablou monumentale
Cu străluciri ancestrale,
Bat neîncetat,
În ritmuri de muzici astrale.
Boboci de floare aprinsă
În ceasuri ce urcă în trepte,
Pe zarea de apă cuprinsă.
Ceasuri de armonie și șoaapte
Din infinitul de noapte.
Ceasuri sonore, ceasuri cu apă
Sfințită în noaptea de Paște.
Ceasuri de Istorie- Artă
Muzeul Ceasului „Nicolae Simache”.

Ultimul popas

Ai rămas aici
În satul iubit
Cu pomi răzvrățiți
Și cu fructe târzii.
Pașii Tăi
S-au oprit într-un loc.
Acolo,
E și zâmbetul
Și vocea ta calmă,
Și Gândul Tău
Luminos ca oglinda.
Visul Tău
Rătăcește pe străzi
Și strigă;
„Veșnică e clipa de-atunci...”
Auzeam ecoul de amintiri
Printre case și pomi,
Printre oameni și străzi.
Peste tot era umbra Ta
Călătoare în timp
Peste veacuri și Calea Lactee.
Mă opresc la răscrucea de veacuri
Și deschid cetatea ferecată.
Dau drumul păsării
Să colinde vezduhul stelar
Care-a zguduît „... trecerea...”
Dar gândul Tău zbură
Se-nălța printre nori
Printre astre și flori
Fără glas,
Fără niciun popas.

Floarea nopții

Într-o noapte albă
Munții
Și-au clătinat aripile,
Pădurile
Și-au aplecat fruntea,
Iar Tu,
Ai plecat într-o lume de stele.
De atunci,
Te cau printre monedele vechi
Care plâng,
Printre amforele
Care te cheamă.
De atunci,
Te strig printre ulcioarele de pământ
Și castrele romane.
Dar umbra Ta
Rătăcește prin veacuri
Și-mi aduce ecoul:
„Sunt aici! Sunt Făclie!”

O, de-aș putea...

O, de-aș putea...
Aș întoarce timpul
Ca pe un ceasornic
Al inimii.
Aș stăbata
Cu regret și ură.
Aș fi vrut azi,
Să fi fost ieri,
Când inima lui mai bătea
Pentru toți, pentru noi.
De-aș fi fost pasăre
Aș fi ciripit la ureche
Și i-aș fi spus:
„Nu pleca! Rămâi aici lângă noi!
Avem nevoie de Tine,
Așa cum călătorul
În arșița verii
Are nevoie de apă”.
El n-auzea nimica
Din trista cugetare.
Aveam în față chipul
Ce-i zăvora destinul
La poarta nemuririi
La dorul singuratic.

Interviu cu Maria del Pilar Martinez Nandin, președinta Congresului Mondial al Poeților (WCP)

Lucreția BERZINTU

De mai bine de cinci decenii, Congresul Mondial al Poeților (WCP) a fost un simbol viu al dialogului și păcii prin poezie, adunând voci de pe toate continentele pentru a celebra puterea cuvântului. La conducerea sa se află Maria del Pilar Martinez Nandin, poetă mexicană și lider cultural care face parte din organizație de 18 ani. Sub președinția sa, WCP continuă să își mențină misiunea: de a promova înțelegerea reciprocă, creșterea spirituală și conexiunea umană într-o lume fragmentată. În urma succesului celui de-al 44-lea Congres Mondial al Poeților, desfășurat la Monterrey, Mexic, Maria del Pilar Martinez Nandin reflectă asupra rolului durabil al poeziei în secolul XXI.

Iată un interviu cu Doamna Maria del Pilar Martinez Nandin:

1. Întrebare (Î): - Dna Matinez, conduceți una dintre cele mai respectate și longevive organizații poetice din lume - Congresul Mondial al Poeților. Cum ați descrie pe scurt misiunea acestui Congres, la mai bine de cincizeci de ani de la înființare?

Răspuns (A): - Cred că misiunea WCP este de a face din scris memoria umanității, iar poezia poate încapsula tratate și studii complexe în versuri simple. Mai mult, în diferite limbi, putem descoperi un mediu și o cultură care sunt atât nefamiliare, cât și foarte asemănătoare cu ceea ce caută toate ființele umane: să ne recunoaștem emoțiile și să transmitem sentimente și, utilizând sensibilitatea noastră, să găsim empatie cu ceilalți.

2. Î: Sunteți membră al WCP de 18 ani. Ce v-a atras prima dată la această comunitate poetică și cum v-a transformat propria călătorie ca poet?

R: Ca profesor de literatură și limba spaniolă, am devenit interesată să mă alătur unui grup axat pe alte limbi pentru a dobândi o mai bună înțelegere a literaturii universale.

3. Î: Cel de-al 44-lea Congres Mondial al Poeților a avut loc recent la Monterrey, Mexic,

reunind 120 de poeți din 19 națiuni. Din perspectiva dumneavoastră de președinte global, cu ce a contribuit această ediție la spiritul și continuitatea WCP?

R: Cred că la recentul Congres desfășurat la Monterrey am contribuit cu un sentiment de solidaritate și unitate care a fost îmbogățit și consolidat de faptul că am avut parte de un Congres foarte prietenos, unul bogat în calitatea expresiei poetice. De asemenea, am integrat artele, cum ar fi pictura și alte forme de expresie spirituală. În plus, am avut ocazia să aflăm despre carierele unor scriitori renumiți din întreaga lume și am depășit bariera lingvistică utilizând traducerea simultană în unele prezentări.

4. Î: WCP promovează pacea, înțelegerea între națiuni și dialogul cultural prin poezie. Într-o lume marcată de conflicte și diviziuni, cum poate poezia să servească în continuare drept punte pentru reconciliere și speranță?

R: În cadrul WCP #44, am atins o mai bună înțelegere unii față de alții. Nu există nicio îndoială că granițele se dizolvă în căldura unei îmbrățișări. Ne-am reunit cu colegi reprezentând 19 națiuni diferite, toți discutând despre sentimentele pozitive și valorile semnificative ale umanității. Prin urmare, cred că obiectivul de a promova o coexistență pașnică și îmbogățitoare a fost atins cu succes.

5. Î: Ați întâlnit și ați colaborat cu poeți de pe toate continentele. Ce esență comună ați descoperit între poeți, indiferent de cultură sau limbă?

R: - În timpul călătoriilor mele pe continentul american, Europa și Asia, am întâlnit la colegii mei poeți dragostea lor profundă pentru înțelepciune; scrierile și filosofia lor mă uimește. Mai mult, am experimentat sentimentul de grijă față de planetă și sunt continuu surprinsă de modul în care contribuie la această cauză și de modul în care facem împreună ca Pământul să fie un loc mai bun de trăit.

6. Î: În calitate de președinte, cum reușiți să păstrați unitatea și spiritul viu al WCP într-o lume literară din ce în ce mai diversă și condusă de tehnologie?

R: Cred că va fi crucial ca consiliul WCP să selecteze țara sau locațiile evenimentelor, asigurându-se că există un președinte gazdă cu o echipă competentă pentru a valorifica tehnologia în favoarea evenimentului. Această persoană ar trebui să fie

→ Continuare în pag. 17

PROIECTUL ORIZONT EMINESCU MIHAI (POEM-I) - EXPERIENȚA MEXICANĂ (I)

Constantin HARABOR

Correspondență specială din orașul Hermosillo, statul Sonora, Mexic

Urmare a prezentării POEM-I la cel de al 43-lea Congres Mondial al Poeților, care s-a desfășurat în orașul antic Madurai din sudul Indiei, statul Tamil Nadu, am primit invitația de a-l prezenta și la cel de 44-lea Congres Mondial al Poeților (44CMP-Monterrey), care va avea loc în orașul Monterrey, Statul Nuevo Leon, Mexic.

În consecință, echipa de proiect de la Școala Gimnazială ORIZONT, sector 6, București a conceput și pus în operă un subproiect intitulat Proiect Orizont Eminescu Mihai - Internațional - Mexic Octavio Paz (acronim POEM - I - MEXOP).

Obiectivul urmărit: crearea unui cadru adecvat în care elevii în primul rând, dar și profesorii și chiar părinții, prin forme activ-participative, de creație și de trăire emoțională să descopere/redescopere frumusețea genialei creații eminesciene în special, a poeziei în general, dar și pentru a le oferi oportunitatea de a intra în contact cu opere ale unor poeți din culturi diferite. În acest scop am antrenat un grup de copii din Internatul

pentru copii și adolescenți în dificultate al Institutului KINO A.C., din orașul Hermosillo să participe la proiect. Am ajutorul a două doamne - Maria Carmen Isla Sepúlveda, profesor universitar de informatică la Institutul Tehnologic TNH-Hermosillo, dar și poetă apreciată și María Dolores López Valenzuela - Directoarea Internatului. Am trimis tuturor elevilor implicați în proiect o selecție de poezii ale celor doi poeți naționali - Mihai Eminescu, respectiv Octavio Paz pentru a realiza ilustrații ale acestora. Am reușit ca în acest Proiect să implicăm copii și adolescenți din 12 țări (Australia, Anglia, Canada, Filipine, India, Japonia, Mexic, Noua Zeelandă, Polonia, Republica Moldova, România, Turcia). Totodată, unii elevi au realizat desene inspirate din viața celebrei pictorițe mexicane Frida Kahlo.

Apoi am organizat niște Expoziții internaționale cu acestea în cadrul evenimentelor culturale din Anul 2025 - Anul Mihai Eminescu. Menționez principalele trei, anume Salonul Național „Mihai Eminescu”, ediția a 48-a, la Palatul Parlamentului, Sala de Expoziții „Constantin Brâncuși”, 3-29.06, București. Manifestarea este organizată anual de Gruparea Colecționarilor de Medalii și Insigne „Mihai Eminescu”, din cadrul Societății Numismatice Române.; Expoziția Internațională „Orizont Plastic Eminescu Mihai - Octavio Paz” la Catedrala Ortodoxă „Sf. Ioan Botezătorul” din Montreal, 8 - 18.07, realizată în colaborare cu Asociația Scriitorilor Români din America de Nord (ASRAN) și Școala Junimea Română din Montreal; Expoziția Internațională „Orizont Plastic Eminescu Mihai - Octavio Paz” în cadrul Săptămânii Internaționale de Cultură Română din Hamilton, Ontario, Canada, 20 -26.07, organizată de Asociația Culturală Română din acest oraș.

Împreună cu cele două doamne din Hermosillo am stabilit ca, în perioada 17-20 iulie a.c. să organizăm o astfel de expoziție la Institutul KINO A.C., iar la vernisaj să desfășurăm o festivitate de înmânare a diplomelor de participare a acestor elevi la evenimentele culturale menționate mai sus, precum și a unor Diplome de Excelență pentru adulții implicați direct. Astfel, cu ajutorul lui Dumnezeu, prin intermediul unor oameni deosebiți, am reușit să realizăm acest moment de suflet în data de 18 iulie a.c. Oaspeți de seamă: Preot Manuel Lizarraga Ruiz - Președintele Institutului KINO A.C., Profesoara - Poetă Clara Luz Montoya Lagarda - Director adjunct al 44WCP 2025-Monterrey, Mexic, Profesor universitar Dr. Sethu Kumanan - Director al 43WCP 2023 - Madurai, India, Poet și Artist fotograf Mario Medina - Hermosillo. Desenele și picturile au fost expuse atât în interior- în sala de festivități, cât și în exterior- în grădină, pe șevalete.

După cuvântul de bun venit al Directoarei Internatului și cel al Președintelui Institutului Kino, am prezentat pe scurt conținutul și filozofia Proiectului, apoi am înmănat diplomele respective. Un moment special a fost înmânarea diplomelor pentru eleva Joe Evinsha

J. de la Holly Cross College (Autonomus), TIRUCHIRAPPALI - India, care, începând cu noiembrie 2024, a participat cu lucrări de grafică și pictură foarte frumoase la toate expozițiile din Proiect, prin intermediul Dr. Sethu Kumanan. În final, foarte emoționat, a luat cuvântul elevul José Guadalupe Roque Navarro. Cuvântul lui -foarte emoționant- a fost de fapt răsplata supremă a muncii depuse de noi în realizarea acestui proiect. El, în esență, a spus că, dacă până acum fiind foarte emotiv și datorită situației lui, după ce a înțeles poeziile citite și a început să deseneze/picteze a simțit că poate să zboare cu mintea și sufletul oriunde în lume. Faptul că a primit aceste diplome a fost ca o recompensă neașteptată ce i-a umplut sufletul de o mare bucurie. Toată asistența - profesori, părinți, voluntari ai Asociației Civile Institutul Kino și elevi - a fost puternic impresionată de această mărturisire de trăire sufletească sinceră și plină de puritate.

În final li s-a urât succes în participarea la Expoziția Internațională „Verso y Luz” (Versuri și Lumină) din cadrul 44CMP, 21-26 septembrie - Monterrey. Astfel, mulțumiți și încântați sufletește am plecat cu desenele lor spre Monterrey, să facem cunoscută munca și speranțele acestor suflete pure și inocente unor poeți, oameni de cultură aproape din întreaga lume. Menționăm că toate fotografiile sunt opera renumitului artist fotograf și poet Mario Medina din Monterrey, aducându-i și pe această cale sincere mulțumiri pentru sprijinul acordat.

Autori:

Profesor Constantin HARABOR

Autor și Coordonator de Proiect, Membru UZPR

Profesor universitar Maria Del Carmen Islas SEPULVEDA

Coordonatoare de Subproiect,

Poetă, Membră a WCP, 21 septembrie 2025

→ Continuare din pag. 15

organizatoare și să mențină un contact strâns cu voluntarii care pot ajuta, facilitând o desfășurare lină a evenimentului. Când ne înțelegem cu toții, se obțin rezultate mai bune; eu am fost doar președinte gazdă.

7. Î: Mulți scriitori cred că în era inteligenței artificiale, poezia a devenit un act de rezistență spirituală. Împărtășiți această opinie?

R: - Sunt îngrijorată de Inteligența Artificială. Numele ei poartă un sentiment de irealitate, ceva ce nu este. Poezia nu poate fi doar un mozaic de opinii; trebuie să fie o expresie directă a spiritului. Cred că, din moment ce spiritul, mintea și rațiunea sunt ingredientele umane principale, individualitatea este dreptul nostru, iar poezia trebuie să rămână individuală, personală și autentică. Deși poate fi reprezentată artificial ca o imagine, nu poate fi cuvântul pe care inima îl dictează.

8. Î: În opinia dumneavoastră, care este rolul poetului în secolul XXI? Mai are cuvântul puterea de a trezi conștiințele, așa cum o făcea odinioară?

R: Cred că poezii au o misiune atemporală, una pe care nu o putem abandona: „să facem din cuvinte un adevărat instrument de comunicare”. Fără poezie, Cuvântul este depozat de podoabele sale, lipsit de sensul interior care sălășluiește în inimă. Poezii vor continua să existe pentru că atâta timp cât există ochi să citească, scrisul trebuie să persiste.

9. Î: Din perspectiva WCP, cum este percepută poezia românească? Ce impresii au lăsat poeții români la congresele trecute?

R: Poezii și artiștii români au făcut o impresie pozitivă la WCP #44. Au fost chiar însoțiți de Consulul României, care a inaugurat expoziția de artă. Poetul și artistul, care s-a remarcat ca un prieten, a

împărtășit cu generozitate detalii despre țara sa cu noi. Nu pot vorbi în numele altor congrese, deoarece nu am participat la unele dintre ele, dar de data aceasta, participarea a fost cu adevărat extraordinară.

10. Î: Ce proiecte viitoare plănuiește WCP să dezvolte pentru a consolida dialogul poetic internațional - în special între generații?

10. R: Nu sunt la curent cu noile proiecte pe care le-ar putea avea WCP, dar cred că se oferă oportunități pentru tineri de integrare. Cred că o acțiune benefică ar fi oferirea de burse pentru a le permite să participe la întâlnirile noastre. Deocamdată, la nivel local, în țara mea, continuăm să ne adunăm în asociații artistice.

11. Î: Cât de important este pentru dumneavoastră personal ca poezia să rămână înrădăcinată nu doar în estetică, ci și în valori morale și spirituale?

R: Misiunea poeziei este de a ilumina comportamentul și sensibilitatea sufletului colectiv. Ea reprezintă întâlnirea dintre „eul” și „tu” și „noi”. Prin poezie, există o recunoaștere autentică a emoțiilor care sălășluiesc în inima umană. Poezia este limbajul spiritului și, pentru a-l întări, trebuie să continuăm să scriem ceea ce dictează inima.

12. Î: În cele din urmă, ce mesaj ați dori să împărtășiți cu poeții din întreaga lume - și cu cei care văd poezia ca o formă de libertate supremă?

R: În final, prietenilor mei poeți, doresc să le transmit convingerea mea că trebuie să ne unim și să menținem vie flacăra scrisului poetic. Trebuie să împărtășim, să coexistăm și să sporim ceea ce ne diferențiază ca ființe umane. Sensibilitatea, înțelepciunea și filosofia noastră de viață ar trebui să strălucească în poezie.

Cezar Ivănescu – Poetul ca sacerdot al cuvântului

Al. Florin ȚENE

Cezar Ivănescu s-a născut la 6 august 1941, la Bârlad, județul Vaslui, și a încetat din viață la 24 aprilie 2008, la București, fiind înmormântat în Cimitirul „Eternitatea” din Iași. Poet, dramaturg și traducător, Cezar Ivănescu este considerat una dintre cele mai complexe și autentice voci lirice ale generației '60. A absolvit Facultatea de Filologie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași și a fost, de-a lungul vieții, redactor la diverse reviste literare, director al Editurii Junimea și membru marcant al Uniunii Scriitorilor din România.

Debutul editorial al poetului a avut loc în 1968 cu volumul „Rod”, distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor din România, un debut care a marcat instantaneu peisajul liric românesc prin forța arhaică și sacră a limbajului. În poezia sa, Ivănescu a cultivat o viziune mitopoetică, în care cuvântul are o funcție demiurgică, iar poezia devine act ritualic, formă de inițiere și catharsis.

Volume precum „Marea iubire” (1970), „La Baaad” (1979), „Doina” (1981) sau „Amor amor” (1998) definesc un univers în care erosul și thanatosul se află într-un echilibru tensionat, unde iubirea are valoare mistică, iar moartea devine trecere spre absolut. Ivănescu a fost, totodată, creatorul unui sistem propriu, „Marele Cezarism”, prin care poetul își asuma rolul de sacerdot al Cuvântului, un vizionar care vorbește în numele umanității suferinde.

Criticul Eugen Simion observa că „poezia lui Cezar Ivănescu este una a iluminării și a descătușării, un ceremonial care îmbină tragicul existenței cu sacralitatea rostirii”¹. Poetul însuși se considera „un om al Duhului”, iar opera sa – o „lucrare de mântuire prin poezie”. În plan stilistic, limbajul său e unul baroc, de o rafinată muzicalitate, susținut de recurența simbolurilor arhetipale: lumina, sângele, crucea, izvorul, marea. Poezia sa se hrănește din folclor, din spiritualitatea ortodoxă și din marile texte ale literaturii universale, reușind o sinteză unică între arhaic și modern.

Cezar Ivănescu rămâne și în memoria celor care l-au cunoscut direct o prezență carismatică, de o intensitate spirituală rară. Autorul acestor rânduri l-a întâlnit pe Cezar Ivănescu în timpul unei călătorii la Uzdin, Serbia, cu ocazia Festivalului de Poezie organizat de poetul Vasile Barbu, unde a avut onoarea de a-l cunoaște pe maestru, într-o atmosferă fraternală de creație, și unde a fost laureat

cu Marele Premiu. În microbuzul care ducea poezii români spre satul românesc din Voivodina, Ivănescu a impresionat prin modestia sa gravă și prin aura de profet ce-l învăluia — un om al rostirii sacre, pentru care poezia nu era artă, ci destin.

Criticii literari au subliniat consecvent unitatea și gravitatea universului ivănescian. Nicolae Manolescu nota că „lirismul lui Ivănescu este unul de o densitate aproape mistică, o hierofanie a limbii române în forma sa cea mai pură”², iar Alex. Ștefănescu a remarcat „continuitatea poeziei românești în filonul său arhaic și sacru, prin opera acestui poet de o originalitate absolută”³.

O mică mărturisire a lui Al. Florin Țene despre una dintre acele călătorii inițiatice pe care doar poezia le poate justifica, drumul spre Uzdin (Serbia), satul românesc din Voivodina, a devenit o adevărată experiență de viață. Festivalul de poezie organizat de poetul Vasile Barbu, spirit dăruit și gazdă generoasă, a adunat poeți din toate colțurile României și ale diasporei. În microbuzul care ne purta spre acel colț de pământ românesc, am avut prilejul unic de a-l cunoaște pe Cezar Ivănescu.

Imaginea sa este vie și astăzi în amintire: un om înalt, cu o privire de o lumină interioară copleșitoare, vorbind rar, cu o dicție ritualică, de parcă fiecare cuvânt ar fi fost rostit într-o strană. Avea o tăcere grea, de profet al rostirii, dar și o blândețe neașteptată atunci când zâmbea. În acea călătorie, poezia nu mai era un discurs, ci un act de comuniune. Discuțiile din microbuz s-au transformat în dialoguri despre poezie, despre mântuire prin cuvânt, despre credință și despre suferința poetului într-o lume desacralizată. Ivănescu vorbea despre „puterea cuvântului care vindecă”, iar fiecare propoziție a lui părea desprinsă dintr-o liturghie.

Festivalul de la Uzdin, unde am avut onoarea de a primi Marele Premiu, a devenit astfel o dublă revelație: una artistică, prin recunoașterea poetică, și una spirituală, prin întâlnirea cu un om care trăia poezia cu intensitatea unei rugăciuni. În prezența lui Cezar Ivănescu, sentimentul creației căpăta demnitatea unui act sacru.

El însuși părea să trăiască în permanență la granița dintre văzut și nevăzut, între viață și transcendență. Acel drum spre Uzdin nu a fost doar o călătorie geografică, ci una inițiatcă, iar amintirea poetului a rămas ca un semn al unei „întâlniri predestinate”, o clipă de grație în care poezia și viața au coincis.

Dincolo de dimensiunea memorială, această întâlnire confirmă natura profund profetică și harismatică a personalității lui Cezar Ivănescu. Poetul nu era doar autorul unui univers livresc, ci un trăitor al cuvântului, un sacerdot modern, conștient de rolul său de mediator între spirit și lume. Astfel de mărturii autentice, provenite din contactul direct cu poetul, completează imaginea critică a creatorului, relevând umanitatea din spatele mitului: un om care, deși purta o aură de mister, era animat de o mare tandrețe față de poezie și semenii.

ȘI A FOST „TOAMNA LITERARĂ PIETROȘITEANĂ” Ediția a XVII, 24-26 octombrie 2025

Ion IANCU-VALE

Cu ocazia participării, ca organizator cultural, la cea de-a V-edție a „Zilelor Pietroșitei” iulie 2004, împreună cu regretatul animator cultural, editor și poet Mihail I Vlad, am solicitat președintelui Fundației „Renașterea Pietroșitei - Ruralia”, prof.dr. Radu Negoescu, acceptul de a organiza în incinta Muzeului Etnografic din Pietrșița, județul Dâmbovița, (care era și sediul Fundației), o manifestare literară de sine stătătoare, lucru cu care a fost de acord, asigurându-ne, în demersul nostru, și de sprijinul Fundației. Primind și girul moral al marelui prozator târgoviștean, (pietroșitean prin adopție), Mircea Horia Simionescu, pe 19 septembrie 2004, a avut loc prima ediție a Festivalului „Toamna Literară Pietroșiteană” (ce avea să primească, mai târziu și adăugirea de : „Mircea Horia Simionescu”) și la care subsemnatul, ca fondator principal, m-am implicat în diverse probleme de organizare, dar mai ales în contactarea literaților (și nu numai), ce urmau să participe la acest inedit eveniment.

Din start manifestarea și-a declarat greua și ambițioasa misie de a întreprinde activități strict literare și cultural-artistice, care să evidențieze și să susțină, cu adevărat valorile literar-artistice, zonale (și chiar naționale), fără implementări, însă de factură materială, de interese de grup, sau de ori ce alt fel de devieri necaracteristice.

De remarcat că, de când Festivalul „T.L.P. viază, cea mai importantă pondere numerică, la activitatea acestuia, au avut-o (alături, însă, și de alți scriitori din județ și din țară), membrii Societății Scriitorilor Târgovișteni, fără de care acest Festival, dar și alte activități locale, nu și-ar fi putut materializa an de an demersul și ținuta asumate.

Iată mai jos numele unora dintre cei care de-a

lungul timpului au participat la Festival unii dintre aceștia dispărând dintre noi, și care în mod sigur, de pe celălalt tărâm, ne sunt alături, ne urmăresc și ne judecă. Îi enumăr acum spre aducere aminte și cinstire:

Mircea Horia Simionescu, Cezar Ivănescu, Radu Negoescu, Alexandru Manafu, Gabriela Nițulescu, George Geacăr, Iulian Mărculescu, Ion Enescu Pietroșița, Grigore Grigore, Toma George Veseliu, Corin Bianu, Dan Vișinescu, Iulian Mărculescu, Ion Bratu, Lucreția Mărculescu, Puiu Drăguțoiu, Ștefan Doru Dăncuș, Florin Vârlan Neamțu, Gandi Romulus Georgescu, Victor Sterom, Ioan Vișan și câți or mai fi, și despre care nu mai știu nimic... Dumnezeu să-i odihnească!...

Redau în continuare și numele unora dintre oamenii de cultură, trăitori, (scriitori, critici literari și de artă, pictori, muzicieni, folcloriști, etc.) care au participat, până acum, la festivalul „T.L.P.”: Mihai Stan, George Coandă, Victor Petrescu, George Piteș, Voicu Constantin, Florea Turiac, Dan Gîju, Neacșu Predescu, Vasile Oneată, Georgel Mărculescu, Constantin Popescu, Vali Nițu, Mircea Drăgănescu, George Canache, Mihai Antonescu, Delia Stăniloiu, Nicu Posta, Liana Dănescu, Iulia Barcaroiu, Ion Vintilă Fintiş, Victor Mihalache, Răzvan Davidescu, Dan Șalapa, George Ioniță, Adrian Bucurescu, Mihai Cezar Popescu, Toma Marin, Alexandrina Dinu, Valeria Arsene, Veronica Dumitrescu, Andreea Stoian, Rodica Voicu, Gheorghe Sărac, Nicu Posta, Valentin Iordănescu, Vasile Neguș, Diana Chițescu, Nelu Maiovski, Paul Cristian Ioniță, Domnica Vârzaru, Dumitru Vârzaru, Maria Panțuroiu, Carmen Georgeta Popescu, Ioan Fălculete, Ioana Geacăr, Carmen Duvalma, Nicu Chițescu, Reta Sofronie Iancu, Geo Popescu, Ionel Florea și a mai recentilor participanți Vasile Didoacă Dojană, Elena Oprea, Ileana Pascu, Cristian Grigore și mulți, multi alții...

De notat că după moartea, neașteptată și prematură, a regretatului președinte Radu Negoescu, toate activitățile socio- culturale, pe care acesta le diriguia ca lider al Fundației, au încetat afectând astfel și desfășurarea Festivalului nostru.

Iată însă că odată cu numirea ca președinte a Fundației, a juristului Daniel Comaniță și la inițiativa conducerii Societății Scriitorilor Târgovișteni, activitatea Fundației s-a reluat, continuându-se astfel și desfășurarea Festivalului.

AVE

CRONICĂ LA CARTEA „REGINA MARIA” – AUTOR GEORGETA BLENDEA

Ovidiu ATANASIU

Volumul de versuri al autoarei Georgeta Blendea are alina unei adevărate epopei, în care clasicismul gustului pentru personaje istorice de legendă și eroi naționali, precum și pentru valorile culturale naționale fundamentale se îmbină armonios cu lirica romantică a unei povești de dragoste monumentale naționale, cea dintre o Prințesă, devenită Regina României, și cinstitul, discretul și arhaicul, dar, totodată, nobilul popor român, și a sa mentalitate unicat în lume.

Autoarea Georgeta Blendea nu numai că descrie strălucit adevărul istoric al unei pagini importante din istoria României, dar întreagă colecție de considerații de excepție la adresa poporului român este revelată prin ochii Reginei Maria a României, cu a cărei privire valorizantă se identifica și se îngână mistico-istoric și simțirea autoarei Georgeta Blendea.

Povestea de dragoste dintre Regina Maria și poporul român, cu toate tainele și subtilitățile lui sufletești și spirituale, ies cu mult din cadrul strâmt al unui adevăr strict istoric și întră într-o istorie alternativă cu mult mai valoroasă decât istoria propriu-zisă, astfel că frumusețea sufletului românesc nu numai că întoarce la propriu o pagină importantă din istorie, dar istoria seacă și obiectivă este răsturnată, ca importanță și frumusețe, de o poveste de dragoste nemaiauzită, o poveste de dragoste dintre noblețea unei aristocrate din Germania și sufletul unui țaran, țaranului român, răsturnând cursul meschin și tragic al istoriei.

Întâlnirea fertilă dintre noblețea aristocratică a Reginei Maria și noblețea extrem de simplă a țaranului român este surprinsă strălucit de autoarea Georgeta Blendea, revelându-se trăsăturile de caracter și chiar temperamentul structurii personalității Reginei Maria, o fire hipersensibilă, o scriitoare pasionată, o călătoare neobosită pe meleagurile românești, o Regina îndrăgostită de evlavie poporului român și cucerită de valorile sale tradiționale, sfințenia națională de odinioară.

Asistăm la o înfrângere a imperialismului occidental și a gustului pentru măreție, lux și opulență, inerente în inima unei Regine, în fața frumuseții simple și discrete a sufletului românesc autentic, în spatele căruia nu se află doar valori tradiționale naționale, dar, precum le-a valorizat cel mai cunoscut român la Paris, Constantin Brâncuși, aceste valori autentice românești se bucură de o anvergură internațională și universală.

Ca dovadă a acestui succes nesperat internațional al sufletului românesc stau nu numai impresiile extraordinare ale Prințului de Wales, devenit Regele Charles al III-lea al Angliei, dar și sutele de mii, poate milioanele de străini care ne-au vizitat țara și care au descoperit acel „ceva” al României și al românilor, unic în Europa și în lume.

Astfel, asistăm, în fond, la o înfrângere a Imperialismului considerat infailibil, la o inversiune a legilor firii și la o răsturnare a legilor culturii și civilizațiilor, când nu țaranul român face o reverență capului încoronat al Reginei României, dar însăși o Regina se înclină în față măreției discrete, în fața forței spirituale blânde și smerite a sufletului extraordinar românesc.

Autoarea Georgeta Blendea, într-un stil dulce și romanțat meritat, descrie cum o „inimă de Regină” a fost alături de poporul român în momentele sale cele mai importante. Nașterea viitoarei Regine a României, precum se știe cu origini în înalta aristocrație, tatăl, Prințul de Edinburg al Scoției, și mama, Ducesa Maria de Romanov a Rusiei, a fost predestinată României, providențial trimisă de Dumnezeu pentru bunul mers al istoriei Românilor. Astfel, Regina Maria a fost trup și suflet alături de soldatul român din tranșeele și spitalele de campanie, supranumită pe drept cuvânt „Mama răniților”, sau alături de văduve și orfani, împreună cu care a suferit cu o nobilă compasiune maternă. Dar, mai ales, Regina Maria a fost alături de poporul român în momentele istorice cele mai importante, fiind unul din arhitecții Marii Uniri, la Conferința de Pace de la Paris pledând ca o „tigroaică”, cum i s-a spus la celebra întâlnire cu Președintele de atunci al Franței, Georges Clemenceau, supranumit „leul”, când a negociat cu un success cu totul deosebit cauza României în fața națiunilor Europei și ale lumii.

Bucuria tradițiilor folclorului românesc și o adevărată „inimă de român” au fost trăite de Regina Maria în multe locuri prin folosirea vestimentară a iei românești, făcută cunoscută lumii întregi de către pictorul impresionist de renume, Henri Matisse, prin „la blouse roumaine”.

Regina Maria, un adevărat apologet al culturii și spiritualității românești, nu i-a uitat pe Români nici în momentul morții sale, lăsând, prin Testament, Românilor și pe teritoriul României, inima sa fizică de carne la Castelul de la Balcic, la Castelul Bran și, apoi, la Castelul Pelișor.

Așa cum se desprinde din volumul de versuri al autoarei Georgeta Blendea, Regina Maria, deși era de religie protestantă și crescută în educația înaltei aristocrații, mama sa, Ducesa Maria a Rusiei, Fiica Țarului Alexandru al II-lea al Rusiei, era de religie ortodoxă, ceea ce a contribuit desigur la sensibilizarea Reginei față de valorile poporului român, profund animat de lumina ortodoxă dublu milenară. Cea mai importantă redută cucerită de Români în inima Reginei Maria a fost legată de simțirea intuitivă a frumuseții sufletului acestui popor unic și binecuvântat, de la doinele și baladele din popor,

Drumul pierdut în cărare

Daniel JUVERDEANU

În lumina difuză a dimineții
soarele aprinde mărgelile de rouă,
razele blânde îmi mângâie gândul
și plin de elan alerg peste văi
e o dimineață tare plăcută,
plină de promisiuni și speranțe
covorul de iarbă sclipă în soare
și pare-o oglindă pufoasă și caldă,
drumul hărăzit să-l parcurg
coboară și urcă domol peste dealuri,
iar eu nici nu-l simt,
de parcă aș merge călare
așa că m-avânt fără teamă
și fără a lua seama la ce-i împrejur,
dar iată că drumul s-a schimbat în cărare
și sunt mai atent la pașii făcuți
încep să îi număr să văd câți se-adună
și peste ce trec, ceva să nu vatăm,
o pajiște plină cu flori de câmpie,
ieșită în cale, mă-mbie să-mi aflu culcușul
e atât de frumoasă această poiană
că uit de cărarea pe care mergeam

și dau să m-așez, măcar pentru o clipă,
pe vaporosul lințoliu tivit
cu bănuți colorați, de volbură și garofiță.

Nu cred ca florile astea pot fi carnivore

Cutia miraculoasă

Rătăcind printre oameni și gânduri
am ajuns în grădina uitată,
cu visuri-nchise în temniți de piatră,
acum, cotropită de valuri de iarbă
prin mantia ierboasă
îngălbenită de răsuflarea toamnei,
trei lespezi reci, de piatră cenușie,
de vremuri netezite, se zăresc
cuminți și severe ele par să capteze
telurice unde, posibile semne profunde
ce încă mai speră, ca-n ceasul din urmă,
Măiastra să vină în pierduta grădină
sub una dintre lespezi ascunsesem, cândva
pe când măceșul-străjer era încă plâpând,
într-o cutie un răvaș miraculos,
purător de mesaje ascunse privirii,
dornic să aflu vești despre lumea
din gânduri și visuri trecute,
am deschis de îndată cutia de brad, și-n ea
o coală albă împăturită-n patru, am găsit...

→ Continuare din pag. 20

de la tradițiile strămoșești, miturile și mitologia autohtone încă vii, de la muzica folclorică, de o frumusețe și o varietate fără egal în Europa, caracterul infinit nobil al țărânului român, intelectualii de statură europeană și oamenii de cultură "briantisimi", până la credința vie în miracole și forțe supranaturale, toate au cucerit fără preget sufletul și noblețea aristocrată a Reginei, care întâlnea fertil și magic noblețea și cucernicia inimii de Român.

De fapt, subiectul acestei cărți nu este cel al Reginei Maria, cât, mai ales, cel al frumoasei povești de dragoste care s-a țesut între o Regină și poporul român, căruia a ajuns să îi întruchipeze, că o răsplată meritată, aspirațiile cele mai înalte ale conștiinței sale naționale.

Este probabil ca Regina Maria, dacă ar fi trăit departe de România și nu ar fi cunoscut. Această țară pe viu, în profunzimea etosului autohton, la fel ca numeroși occidentali, uneori superficiali și cu prejudecăți, nu ar fi putut aprecia România și calitățile ei autentice la adevărată lor valoare. Ideea far care se poate desprinde din această carte este că România a putut să cucerească cele mai rafinate și capricioase gusturi aristocrate, gusturi etice, morale și culturale prin etosul românesc inconfundabil, ceea ce poate aprinde în inimile Românilor de azi o nouă speranță în unitatea națională, în credința în oameni și în frumusețea sufletului românesc, ce par

apuse în prezent în România, unde lumina României eterne, a României profunde și a României geniale sunt adormite sau înțelept mascate protector.

Regina Maria devine, astfel, o Nouă "Alice în țara minunilor", ca într-o călătorie inițiată, descoperind total nesperat minunile românești ale lumii. Odată cu această carte de memorialistică a vieții Reginei Maria s-a scris din nou aforismul lui Gheorghe Brătianu: „Poporul Român: o enigmă și un miracol istoric.”

Acest volum de versuri este o carte document, o carte manifest, o carte cu mesaj internațional nu numai prin caracterul bilingv româno-francez, dar este o carte de vizită pentru orice străin care dorește să cunoască adevărată Românie, dar și un manual de educație corectă pentru generațiile tinere de azi, care pot lua contactul și se pot contamina cu România frumoasă, cu sufletul românesc care apus bazele României Mari, o speranță vie pentru o educație creștină care să reziste și să învingă acest neotsunami anti-hristic și anti-creștin, care lovește România de 30 de ani.

Închei acesta cronică cu un îndemn adresat tuturor Românilor din România de azi, țară care încă traversează perioada dificilă a tranziției și a luptei ideologice culturale, spirituale, diplomatice și morale cu vestitul Occidentul: „Îndrăzniți! România eternă, România fantastică, România profundă a cucerit inimi de Regine, înălțimile Occidentului, România a cucerit Lumea!” Vă mulțumesc!

SONETE

**FRANCESCO PETRARCA -
IL CANZONIERE (1) -
Sonete traduse în limba
română de Ion ISTRATE**

Sonetul 1

*Voi, ce în rime risipite cercați tonul
atâtor tânguiri ce inima-mi umplură
când, june, negăsind o scurtătură
spre ceea ce sunt azi, greșeam isonul,*

*de felul cam pestriț în care cântu-mi
s-a potrivit speranței și durerii
aș vrea astăzi la toți, că-i vremea serii,
să cer iertare dar; scuzând avântu-mi.*

*Dar chiar de-s conștient că de poveste
m-am tot făcut de tânăr, în popor;
de nu am pace cum nu au nebunii,*

*și suferința de rușine-mi este;
mai știu ceva: ce place tuturor
e-adesea doar un vis pe chipul lumii.*

Că-s în primăvara, ceea, înflorată.

Sonet 13

*Când între ele, cu o tainică lentoare,
Amor învie încet-încet în fața sa,
cu celelalte n-aș putea-o compara,
și iarăși ard de patima cea mare.*

*Apoi binecuvânt și locul, ceasul,
când ochii-i ridicai spre harul ei
și zic: Suflet al meu, printre femei,
cum te-onoră cine-ți conduse pasul.*

*Căci ea e chiar izvorul de petale
pe care, de-l urmezi, ajungi în rai,
disprețuind ce pân-atunci râvneai;*

*din ea adie gingășia ce-o doreai
și care înspre cer deschide-o cale
pe care calc încrezător; suind agale.*

Sonetul 16

*Ca bătrânul care-și lasă locul
în care anii și viața l-au albit
și-unde toți cu vorbe i-au hrănit
speranțele și visul, nenorocul;
el, care cu fereală abia își cară
ciolanele privind spre asfințit,
căci a-înțeles acum că a sosit
vremea când totul este o povară,
dar către Roma-și face greu cărare
sperând să vadă chipul fără chip
al celui nevăzut, ce ne măsoară:
așa și eu, iubirii ce mă doare,
din alte chipuri chipu-i l-înfirip,
sperând să îl revăd ca-întâia oară.*

Sonetul 61

*Preafericite fie luna, ziua, anul
și anotimpul, vremea, ora, clipa
și țara minunată, locul unde-aripa
privirii ei mi-a nemurit elanul;*

*și binecuvântată noua suferință
de-a fi cu Amor în știuta legătură,
ca și săgețile din arc, ce mă durură
când fără veste-n inimă se-opriră.*

*Și preamărite fie vorbele, căința
ce-am risipit spre a o chema pe nume,
suspinele, înlăcrimarea ori dorința,*

*însăși hârtia ce a-început să se adune
și care-n faimă i-a-înălțat ființa,
în toate proslăvind gingașu-i nume.*

Sonetul 62

*Stăpân al zărilor, al zilelor pierdute
și-al nopților cu gânduri trecătoare,
ce ai aprins dorința ce mă doare,
de-mi iau la rând păcatele știute,*

*din inimă azi mi-aș dori să-ți cer,
ca-n marea preschimbare să m-ajute
lumina milei tale, că-s prea multe
opreliștile născocite ca să pier.*

*Că unsprăzece, doamne, ani însemn
de când îmi încovoai rău spinarea
un jug mai greu ca patima din el.*

*„Ai milă de viața mea”, pieziș te-ndemn
și nu-l lăsa pe nefârtat să-mi fie calea,
dacă și-un hoț astăzi ai vrut s-ajungă-
n cer.*

PRIMA MONOGRAFIE A ȘCOLII ROMÂNE DIN FRANȚA, ALCĂTUITĂ DE ISTORICUL PETRE ȚURLEA

Magdalena ALBU

Continuare din numărul trecut

O serie de personalități marcante, sosite din țară la Paris, și-au exprimat laudele sincere la adresa

Școlii Române din Franța. Așa se face că, în anul 1923, Ioan Bianu - ctitorul Bibliotecii Academiei Române (așa cum îl consideră prof. ing. Nicolae Noica, membru de onoare al Academiei Române) - *"considera instituția foarte frumoasă; Dimitrie Gusti se arăta entuziasmat"*, iar *"Gh. Munteanu-Murgoci aprecia ca monumental ceea ce se făcuse"*. Scriitorul Cezar Petrescu definea, în 1927, Școala ca fiind, nici mai mult și nici mai puțin, decât *"raiul domnului Iorga"*. Cred că aceasta este cea mai potrivită caracterizare pentru munca și lupta continuă a fondatorului ei patriot

În timp, vor exprima aprecieri elogioase un Gh. Ionescu-Șișești, un Gheorghe I. Brătianu, dr. Constantin Angelescu, dr. Ion Cantacuzino, diplomatul Ion Mitileneu, generalul Prezan, poetul Cincinat Pavelescu, filozoful Nae Ionescu, omul de litere Izabela Sadoveanu-Evan, filozoful C. Rădulescu-Motru ș.a. Iată ce-i scriau, în iunie 1923, directorului Școlii Române din Franța - Nicolae Iorga -, vizitatorii instituției - Gh. Ionescu-Sișești, Constantin Stroescu, Vasile Sauciu, Nae Ionescu, alături de care au iscălit Victor Ianculescu și Scarlat Lambrino: *"Din frumosul Fontenay-aux-Roses - pământ al țării noastre - trimitem inițiatorului și creatorului acestui fericit cuib de români, gândurile noastre de admirație și respectuos devotament, urându-i mulți ani buni de muncă rodnică pentru fericirea neamului."* Poetul Octavian Goga, adversar politic al lui Iorga, afirma, în 1925, după ce a vizitat Școala: *"Foarte frumos, admirabil, bună idee [...]"*

Nicolae Iorga s-a luptat mult, în perioada cât a fost premier (1931-1932), cu glasurile unora din Adunarea Deputaților care, invocând contextul economic dezastruos al țării, se întrebau, ne spune istoricul Petre Țurlea în carte, *"dacă nu ar fi bine să fie desființată Școala de la Fontenay-aux-Roses"*. Răspunsul ferm al lui Iorga a fost acela că *"instituția respectivă este indispensabilă pentru țară și „cheltuiala este minimă”, deoarece nu cuprinde decât un număr foarte mic de membri"*. Loviturile asupra instituției și a directorului său au continuat și după schimbarea de guvern, astfel că, în toamna lui 1932, au fost suprimate bursele membrilor celor două Școli Române de la Roma și Paris. Îndurerat și, deopotrivă, revoltat, Nicolae Iorga i se adresează, în scris, ministrului Instrucțiunii Publice, Dimitrie Gusti, specificând că *"Este desigur o greșală, o măsură financiară neputând să deființeze astfel de instituții*

care au contribuit și contribuie așa de mult nu numai la dezvoltarea științei românești, dar și la strângerea și întreținerea legăturilor culturale cu țeri de care suntem legați așa de mult ca Franța și Italia". Rezoluția favorabilă de pe scrisoare a salvat, cel puțin pentru moment, cele două instituții de la dispariție.

Deși erau audiate cursuri la redutabile instituții franceze de învățământ superior, unde predau istorici și filologi renumiți, precum Ferdinand Lot, Mario Roques, Joseph Bedier, Edmond Faral, Gabriel Millet, Emile Bourgeois, Antoine Meillet, Ferdinand Brunot, Hubert Pernot, Charles Bémont, Jean Boutière, Paul Valéry, Paul Hazard, Henri Focillon, Etienne le Roy, Paul Rey, Etienne Gilson, Jaques Zeiller, Eugene Albertini, Albert Grenier ș.a., descoperim o latură comparativă, demnă de menționat, între învățământul francez și cel românesc, într-o scrisoare datată 12 martie 1920 și adresată de către Gheorghe I. Brătianu, aflat la studii la Paris, profesorului Nicolae Iorga. Brătianu preciza următoarele: *"Am putut, odată mai mult, să constat pregătirea superioară pe care o au cei ieșiți din școala d-voastră. E pentru mine, începător, o adevărată satisfacție națională să văd că la Chartes un român, pregătit la București de profesori români, e mult mai tare în istoria generală a Apusului decât toți francezii de acolo"*. Pe aceeași lungime de undă s-a aflat și Alexandru Rally, specializat, la Școala de la Fontenay-aux-Roses, în literatură franceză medievală, care, la 11 februarie 1922, îi scria astfel lui Iorga: *"Trebuie să spun, domnule profesor, că m-am găsit, cu toată dezordinea mea cunoscută, bine pregătit și față de colegii francezi de la cursuri, cât și de cei chinezi, englezi, mulatri sau ruși. Le sunt cu mult superior la lectura istorică."*

În 1923, în Franța, statisticile înregistrau un număr de 1300 studenți din România, *"ceea ce-l făcea pe un ziarist să afirme, în 1930, că Sorbona devenise a cincea universitate românească"*, precizează istoricul Petre Țurlea, care, în monografia sa despre instituția creată de Nicolae Iorga la Fontenay-aux-Roses, ține să specifice tipul complex de comunicare și de interrelaționare dintre membrii Școlii Române din Franța și profesorii lor francezi, un echilibru perfect și un schimb informațional dinamic, *"presupunând influență în ambele sensuri, românii oferind date noi, interpretări necunoscute în Occident ale istoriei țării lor"*. Un exemplu elocvent, în acest sens, îl aflăm în cartea profesorului Țurlea, exemplu ce face referire directă la tânărul pe atunci Constantin C. Giurescu, solicitat de către specialistul francez în istoria artei bizantine G. Millet, în decembrie 1923, *"să-și spună părerea despre un lot masiv de documente fotocopyate de el la mănăstirile de la Muntele Athos"*. Lotul conținea atât documente românești din perioada secolelor XIV-XVII, scrise în limba slavonă, precum și documente din secolele XVII-XIX, redactate în limba română. Un alt exemplu ilustrativ este cel din anul 1927, al lui Sever Pop, care a fost invitat *"să participe la o lungă anchetă lingvistică internațională, condusă de rectorul Universității din Zürich, în sudul Franței, în Italia și Germania"*.

Sigur că deschiderea internațională pe care le-o oferea, prin Școala Română din Franța, profesorul și savantul Nicolae Iorga, elevilor veniți la specializare, la Fontenay-aux-Roses, avea o influență deosebit de puternică asupra dezvoltării lor

ulterioare și a valorificării corpusului de cunoștințe acumulat, anvergura personalității marelui istoric român recunoscute la nivelul comunității științifice franceze, dar și patronajul oferit de acesta tinerilor cercetători, constituind puncte de reper forte în crearea culoarului de vizibilitate necesar afirmării profesionale. Pe această linie, Carol Göllner menționează în mod concret: *“Noi puteam aborda și alte teme, Nicolae Iorga recomandându-ne personal unor mari savanți, (...) - simțeam pretutindeni o apreciere deosebită, fie că lucram la Bibliothèque Nationale din Paris, unde directorul La Roncière era coleg de studii al profesorului, la Veneția sau în Biblioteca British Museum din Londra”*. Astfel, o parte dintre membrii Școlii Române din Franța, ne spune Petre Țurlea, *“vor rămâne perioade îndelungate în afara Franței, pentru cercetări în arhivele din Italia, Spania, Portugalia. Anglia, Polonia. Germania, Austria, Bulgaria”*. Atrage atenția, în mod deosebit, descrierea, în cheia amuzantă a figurilor de stil, făcută de P.P. Panaitescu, în 1925: *“În adevăr, lucrez ca un disperat, învăț rusește, consult cărțile erudite și eficiente pentru suflet. Biblioteca Națională este o imensă hală plină de cititori care au mutre fioroase de erudiți. (...) Din când în când se plimbă pe sub scaune o pisică enormă neagră, un fel de apariție diabolică și se așază pe vreun fotoliu rămas liber. Este pisica gardianului și sufletul negru al cărților (...)”*.

După 1930, însă, se poate constata o aplecare categorică înspre studiul arhivelor, o direcție recomandată de Nicolae Iorga elevilor săi, în vederea identificării și publicării unor documente legate de trecutul românesc. Este calea pe care a mers, din 1932, și Alexandru Ciorănescu, tânărul *“trimis de Nicolae Iorga pentru a lucra în arhivele venețiene și în Biblioteca Marciană”*, fiind găzduit în *“Casa Romena”* din Veneția, *“o altă ctitorie a marelui istoric”* român, așa cum precizează Petre Țurlea în carte. Rezultatele cercetărilor din Spania, ce aveau să fie *“anunțate cu entuziasm directorului Școlii, vor duce la publicarea unui valoros volum: “Documente privitoare la istoria românilor culese din arhivele din Simancas” (București, 1940), recenzate elogios de Nicolae Iorga”*. Alexandru Ciorănescu, în urma unei alte etape de studiu în Italia, *“semnala posibilitatea ca Academia Română să cumpere Arhiva Cardinalului Anton-Maria Graziani (care scrisese o biografie a lui Despot Vodă), conținând documente din timpul lui Mihai Viteazul”*.

Unii membri ai Școlii Române din Fontenay-aux-Roses, ne spune profesorul Țurlea în lucrarea sa, *“se specializau în culegerea de articole privitoare la români și românitate, apărute în presa franceză”*, așa precum și-a ales, ca temă de lucru, de pildă, Hortensia Hămbășeanu, tânăra care, în publicațiile *“Gazette de France”* și *“Mercoure de France”* din anii 1784-1785, a identificat numeroase știri și informații privind Revoluția lui Horea din Transilvania. De asemenea, un alt cursant al Școlii, Marcel Ciuntu, a cercetat, în anul 1938, toate ziarele franceze din secolul al XIX-lea, cu precădere *“Le Moniteur”*, în legătură cu problema Unirii Principatelor, la fel ca și Zaharie Macovei, în 1938-1939, acesta din urmă, axându-se, însă, pe subiectul cu pricina, doar din perspectiva revistelor culturale ale vremii.

Trebuie menționat aici și un aspect deosebit de important referitor la artele plastice românești, anume că aproape toți cei care au trecut pe la instituția înființată de Nicolae Iorga în

apropierea Parisului au devenit nume de referință ale domeniului anterior menționat. Îi amintim aici pe Ion Irimescu, Adina Moscu, Alexandru Ciucurencu, Schweitzer-Cumpăna, Catul Bogdan, Vasile Blendea. O parte dintre lucrările artiștilor erau reținute pentru Muzeul Școlii Române din Franța. De multe ori, tablourile erau acceptate la diverse expoziții pariziene sau chiar la Salonul Oficial.

Cei mai mulți, însă, *“dintre membrii Școlii Române din Franța au desfășurat și diferite activități în cadrul propagandei românești în Occident: conferințe, articole publicate în presa franceză ș.a.”* Un exemplu, în acest sens, este Alexandru Rally, care în anul 1922, *“se oferea pentru conferințe de propagandă, dorind să contracareze „minciunile grosolane ori meșteșugite care se spun din toate părțile despre țară”*. Trei ani mai târziu, în 1925, *“Petre P. Panaitescu și Constantin C. Giurescu au îngrijit o mare expoziție de artă și istorie românească la Paris”*. Cu alte cuvinte, Petre Țurlea ține să sublinieze faptul că *“activitatea membrilor Școlii Române din Franța a fost foarte complexă, depășind cadrul unei stricte pregătiri în specialitatea aleasă”*. În acord cu acest aspect, dar și cu prevederile Regulamentului instituției, Școala Română din Franța va publica, începând cu 1923, o revistă anuală, intitulată *“Mélanges de l'École Roumaine en France”*, unde, printre alte materiale, erau tipărite, în principal, lucrări ale membrilor secției istorice și, în secundar, materiale de la secția filosofică și filologică. Anuarul, fiind distribuit tuturor institutelor de învățământ superior din străinătate, a avut șansa de a pătrunde, astfel, *“în circuitul cultural internațional”*. De asemenea, multe dintre cercetările efectuate de membrii Școlii erau incluse și în paginile revistelor de specialitate conduse de savantul Nicolae Iorga (*“Revista Istorică”*, *“Revue Historique du Sud-Est européen”*, *“Bulletin de la Section Historique de l'Académie Roumaine”*, *“Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice”*, *“Neamul românesc”* ș.a.). Carol Göllner menționa, din această perspectivă, următoarele: *“Simțeam spiritul larg, generos al profesorului Iorga, oferindu-ne posibilitatea să ne dezvoltăm, neîncătușați de planuri, într-un mediu științific de înalte valențe.”*

„Având în vedere, scrie istoricul Petre Țurlea, faptul că Nicolae Iorga era o personalitate cu totul ieșită din comun”, un savant care se bucura de un înalt prestigiu pe plan extern, cu deosebire în spațiul cultural francez, sub egida Școlii Române din Franța, a apărut la Paris, în 1933, volumul omagial *“Mélanges offerts à M. Nicolas Iorga par ses amis de France et des pays de langue française”* (ce cuprindea 54 de contribuții ale unor personalități din Occident și 4 românești). Comitetul de editare a impresionantei lucrări era alcătuit din nume remarcabile ale culturii franceze, precum: S. Charlety - Presedinte de onoare al comitetului editorial, rector al Academiei din Paris și membru al Institutului -, Charles Diehl - președinte activ -, Ch. Bemont și F. Lot - vicepreședinți -, J. Ancel, F. Brunot, H. Capitant, J. Carcopino, P. Collinet, Alfred Coville, H. Focillon, G. Glotz, H. Hauser, Em. de Martonne, J. Marx, G. Millet, M. Roques - membri.

Datorită influenței și anvergurii unei personalități de nivelului celei a istoricului Nicolae Iorga, Școala Română din Franța devenise, încă de la început, *“o adevărată casă românească, un loc de înfrățire franco-român”* ales, așa cum constata subdirectorul acesteia, Victor Ianculescu, în anul

1924, *"Tocmai de aceea, intelectualii francezi, atunci când doreau să-și exprime sentimentele față de România, nu se duceau la Legația țării de la Paris, ci la Fontenay-aux-Roses"*, precizează Petre Țurlea în cartea sa. Spre exemplu, în 1927, *"un grup întreg de profesori de la Sorbona au venit pentru a-și prezenta mâhnirea la moartea regelui Ferdinand I"*. A fost și motivul principal pentru ca *"însăși Legația României să recunoască primatul Școlii în domeniul propagandei, trimițând aici spre informare pe toți aceia care se interesau de realitățile din țară"*. Și nu numai atât, căci Școala din Fontenay-aux-Roses, înființată de Nicolae Iorga, devenind principalul centru de propagandă românească pe teritoriul francez, *"cu sprijinul său se va forma, în 1924, "Asociația Prietenilor României", prezidată de deputatul Louis Marin și având în Comitetul de onoare pe Nicolae Iorga"*.

Anul 1927, îi va aduce Școlii Române din Franța recunoașterea oficială binemeritată drept instituție superioară de învățământ, datorită intervenției profesorului S. Charlety, rectorul Universității Sorbona. Astfel, membrii acestei Școli erau *"considerați în categoria studenților francezi și, ca urmare, scutiți de taxe de carte de identitate"*. Datorită directoratului asigurat de către marele istoric român, atât de prețuit la nivel european, *"o serie de asociații studențești românești din Occident îi vor solicita patronajul"*, iar, din 1925, *"Asosociation des Etudiants roumains de Strasbourg" și-a luat numele de "Nicolae Iorga"*, la fel cum va proceda, în 1932, asociația similară din Milano (Italia).

Cu toate că nu a făcut parte dintre membrii Școlii Române din Franța, filosoful Constantin Noica a avut relații de bună colaborare cu această instituție între anii 1938-1939. Noica afirmă faptul că *"Rămâne deschisă întrebarea dacă statutul creat cercetătorilor tineri de Pârvan, la Roma, nu era uneori mai potrivit decât cel de la Fontenay-aux-Roses. [...] În orice caz, rezultate strălucite au dat amândouă, și cei de astăzi ar trebui, în sfârșit, să urmeze ceva din exemplul lor"*. Altfel spus, cele două Școli (de la Paris și de la Roma), create prin Legea din 1920, menționează istoricul Petre Țurlea, *"au ca principal element de asemănare faptul că au reprezentat pentru România adevărate pepiniere de oameni de cultură de talie mondială"*.

Declanșarea celui de-Al Doilea Război Mondial în Europa și asasinarea, la 27 noiembrie 1940, la Strejnicu, în Prahova, a marelui savant Nicolae Iorga, a determinat ca activitatea Școlii din Fontenay-aux-Roses să se desfășoare mai mult formal, astfel încât vor mai ajunge doar câțiva noi membri în Franța (N.A. Gheorghiu, Octav Nandriș, Valentina Pleșca-Bardu), rapoartele instituției, din ianuarie-martie 1940, specificând *"greutățile întâmpinate în urma controalelor severe ale Poliției franceze"*. N.A. Gheorghiu preciza faptul că *"era cu deosebire ajutat de Biblioteca Școlii, reorganizată în ultimul timp, care poate oferi o bogată informație referitoare la cultura românească"*. Situația incertă din Franța, l-a obligat pe subdirectorul Școlii, Victor Ianculescu, ca, pe data de 21 mai 1940, să găsească un adăpost pentru refugiul Școlii. *"Școala profesorului Iorga - creatorul și directorul ei -", spunea Ianculescu, nu poate să rămână sub ocupație. Ca o măsură de prevedere, cărțile rare și obiectele valoroase au fost împachetate în lăzi și depuse în pivnițele Ambasadei, unde chiar în caz de evacuare urma să rămână o permanentă"*.

Școala Română din Franța a rămas, însă, pe loc, scrie Petre Țurlea. Din nefericire, *"în toate depozitele arhivistice folosite nu se găsește, după 1 iunie 1940, nici un memoriu de activitate și nici una din obișnuitele scrisori ale subdirectorului"*, menționează profesorul Țurlea.

"Dramatica toamnă a anului 1940 va aduce asasinarea lui Nicolae Iorga, atât de mult deplânsă de lumea intelectuală, de toți românii pentru care marele istoric devenise însuși simbolul independenței țării și al demnității umane", scrie în cartea sa Petre Țurlea, și, o dată cu acest moment de gravitate maximă, Școala Română din Franța, ctitoria savantului român nu a mai existat decât la nivel formal, așa cum spuneam anterior, până în anul 1948, când a fost desființată, în mod oficial. În luna mai 1941, Decretul-lege nr. 1 422 privind organizarea școlilor românești din Franța și Italia, a înlocuit Legea din 1920, precum și Regulamentul de funcționare al celor două instituții, din 13 august 1921. Numele inițial al instituției este schimbat în *"Școala Română din Paris"*, sporind numărul specialităților admise (istoria, geografia istorică și filologia cu disciplinele lor auxiliare). În funcție de noul Decret-lege, Academia Română, în ședința sa din 27 mai, a recomandat, pentru Școala Română din Roma, pe Scarlat Lambrino (profesor la Universitatea din București și membru corespondent al Academiei Române), iar, în ședința din 28 mai, pentru Școala Română de la Paris, a fost recomandat Constantin Marinescu (profesor la Universitatea din Cluj-Sibiu și membru corespondent al Academiei Române), ambii directori, foști membri ai Școlii din Fontenay-aux-Roses, fondate de Nicolae Iorga.

Istoricul Constantin C. Giurescu, meționat de Petre Țurlea, constata, cu tristețe, distrugerea oricărei urme din grandoearea de altădată a Școlii Române din Franța, astfel: *"Am fost în anii trecuți să revăd Școala de la Fontenay; nu mai există nimic, nici clădiri, nici grădină, nici vechea stradă; în locul lor trece astăzi o lată arteră de circulație și s-a ridicat un HLM, adică un bloc cu apartamente «cu chirii modeste», adică pentru cei cu venituri asemenea; localnicii pe care i-am întrebat nu mai știau nici măcar de Rue des Châtagniers, necum de Școală!"*. Poate doar amintirea de neșters din inimile foștilor cursanți de la Fontenay-aux-Roses, precum filozoful Octavian Vuia, care, peste ani, în 1983, evoca, în tonuri calde, figura luminoasă a marelui savant român de talie internațională Nicolae Iorga, astfel: *"Pentru mine, Iorga a rămas personalitatea care, ca om de știință și îndrumător cultural al neamului, mi s-a impus mai mult decât toți ceilalți maeștri ai culturii românești, pe care mi i-am putut apropia și cunoaște. De aceea pot spune cu toată modestia: am făcut și eu parte din promoția lui Nicolae Iorga. Ceea ce am învățat de la el, cel care n-a îndrăgit prea mult filosofia, a fost însă pentru mine tot atât de prețios ca tot ce mi-au dat înțelepții Apusului."*

Privind din perspectivă axiologică aportul Școlii de la Fontenay-aux-Roses și al ctitorului ei, Nicolae Iorga, un membru de vază al acestei instituții, Alexandru Ciorănescu, profesor universitar în Spania și, de asemenea, membru al Academiei Ibero-Americane, citat de Petre Țurlea în captivanta sa carte, scria următoarele: *"Școala Română din Franța a fost determinantă în cariera mea științifică și în*

→ Continuare în pag. 29

UN POSIBIL PORTRET DE PROZATOR

Constantin MĂNUȚĂ

Mihai Batog-Bujeniță s-a născut la 25.10.1945; Aldești, jud. Galați, este absolvent al Școlii Superioare de Ofiteri de Aviație Aurel Vlaicu, (1967), actualmente Academia Forțelor Aeriene, absolvent al Academia de Înalte Studii Militare (1977), de asemenea este absolventul Facultății de Comunicare și Relații Publice, Universitatea Apollonia, Iași, (2013). A fost Pilot militar pe avioane de vânătoare supersonice, având gradul de comandor de aviație.

Este Membru al Uniunii Epigramiștilor din România; 2002, Membru al Uniunii Scriitorilor din România; 2007, Membru al ACSR (Asociația Canadiană a Scriitorilor Români), Membru al Societății Culturale „Junimea 90”, Membru legitimat al Asociației Jurnaliștilor Profesioniști din România, 2015, Președintele Asociației Literare „Păstorel” Iași (persoană juridică), Președintele cenaclului: Academia Liberă „Păstorel” Iași, Director al revistei „Booklook”, Iași, Redactor coordonator la revista de cultură „Cronica” din Iași, Redactor-șef adjunct la revista „Rapsodia” din Sibiu, Redactor -șef adjunct la revista de cultură: Meridian Cultural-Românesc – Vaslui.

Colaborează la revistele de cultură: Tribuna, Cluj-Napoca; Ateneu și Plumb, Bacău; Oglinda Literară, Focșani; Omnis-cop, Craiova; Contact Internațional, 24 de ore, Moldova Literară, Convorbiri literare, Iași; Ecouri Literare, Vaslui; Fereas-tra, Mizil; Constelații Diamantine, Tg.Jiu; Onix, Singur, Porțile Nordului; Baia Mare, etc... precum și la diferite reviste de umor: Epigrama, București; Spinul, Satu-Mare; Acus, Sibiu; Urzica Vieneză, Gura-Humorului; Ag pe Rime, Pitești; Cuge-tul, Craiova, dar și la rubricile cu specific literar ale unor ziare din țară sau din străinătate: Expres Magazin, Viața noastră, Jurnalul săptămânii, Bună dimineața Israel, Revista Mea, Maximum, Magazin-Expres, Israel; Gândacul de Colorado, Conexiuni, Acum TV și Confluente Românești, S.U.A. Pro Diaspora și RO-mania, Cipru, Bruxelles - Mision, Bruxelles; Observatorul și Destine Literare; Canada; Faleze de piatră Anglia; NiramArt, Madrid; Romanian VIP și Expresia sau Antipozi din Sydney; Agero-Stuttgart și Vocea Ta, Germania, etc...

Cicluri anuale de conferințe (unele publicate) la Fundația: „Prietenii Iașului”, la Uniunea Veteranilor de Război și la Peni-tenciarul Iași, plus unele activități culturale la Comunitatea Evreilor din Iași (vezi spre exemplificare: revista Viața Noastră din 18-19 dec 2008, mai 2012 etc...), sau în cadrul programului Scriitori în licee, organizat de Biblioteca Gheorghe Asachi, Iași, etc...

Până la această dată a publicat: Bine că ai răs ieri; poezie umoristică; 2002 ed. Ars Longa, debut, Să râdem de oameni ca noi; proză scurtă; 2003 ed. Ars Longa, Halimaua; roman; 2004 ed. Timpul, Iași, Tusea măgărească; roman; 2005 ed. Ars Longa, Vițelul privit de departe; roman; 2005 Ars Longa, Feriți linia-trec proști fără oprire, proză scurtă; 2006 ed. Ars Longa, Alba-neagra; roman; 2007 Ars Longa, Ospăț cu rădăcini de mit; roman; 2007 Ars Longa, Miracolele de la Glo-deni; roman; 2008 Ars Longa, Calendele măgarilor; proză scurtă, Ars Longa 2008, La pas prin mările sudului, roman; ed. Cronica 2009, Ping-pong cu mingea de cârpă; proză scurtă ed. Ars Longa 2010, Cântece de shomerie, poeme ironice; ed. Ars Longa 2011, Triumful indolenților; roman; ed. Ars Longa 2011, Diamantele de cretă, proză scurtă; ed. Ars Longa 2012, Conspirații de apartament proză scurtă ed. Ars Longa 2013, Bântuind prin paradis roman, ed. Ars Longa 2013, Căzuți din cer proză scurtă, science-fiction umor; ed. Ars Longa 2013, Dantela de urzici ed. Tipomoldova 2013, Imnul cucuvelelor ed. Ars Longa 2014, Clubul caragațelor ed. Ars Longa 2015, Printre oameni și cărți, cronici de carte, articole, studii și comunicări științifice, etc... ed. Ars Longa 2015, În vârful acului roman polițist ed. Ars Longa 2016, Aviatori ieșeni; documentar, împreună cu cdor. Constantin Iordache; Ars Longa 2007, Poeme ironice: ed. bilingvă, română-spaniolă, împreună cu Mario Castro Navarette, Exerciții de goarnă pentru mâna stângă proză scurtă ironică, ed. Ars Longa, 2017, Kabuki în mahala- Teatru scurt și rău- Teatru, ed. PIM 2017, Leham Note de călătorie-Israel, ed. PIM 2017, Genuri sărite poeme ironice Ars Longa 2017, Holograme roman polițist ed. PIM 2017, Povestiri aproape polițiste proză scurtă ed. PIM 2017, Căzut în mine roman polițist ed. PIM 2018, Rătăcirile melcului peripatetic proză scurtă ed. PIM 2018.

Volume în lucru: Printre oameni și cărți II, Parfum de ambră și mobilă veche-roman istoric, D-ale lumii proză scurtă, Ghidul inutilului perfect roman.

Dintre Studiile și comunicările publicate menționăm: Istoricul titlurilor nobiliare și a gradelor militare: premiul întâi la sim-pozionul științific Vasile Pogor-Iași ed. 2011, Comunicarea, formă fundamentală de manifestare a viului, Basmul, doar o poveste de adormit copii?, Cu umor despre umor și răs, Infrasonetele între legendă și cercetare împreună cu conf. univ. dr. Cornelia Ursu (Revista de Medicină Militară), Fascinația ipotezelor (Legenda lui Gruî-Sânger și picturile rupestre din România). Premiul întâi la simpozionul științific Vasile Pogor ed 2013, Aspecte narative în studiile lingvistice – basmul, feminin și masculin în genul literar epigramatic-Premiat la sesiunea de comunicări științifice din luna mai 2013 a Facul-tății de Comunicare și Relații Publice Univ. Apollonia Iași.

Este prezent în Antologii de proză și poezie, culegeri și dicționare ale scriitorilor români.

A primit 62 de premii literare și științifice, inclusiv Premiul U.S.R. Filiala Iași (dec 2007, și oct 2014) pentru proză scurtă (volumul:Feriți linia, trec proști fără oprire)

iar în 2014 pentru romanul: Bântuind prin paradis.

Diploma și Ordinul „CAVALER AL CETĂȚII” ÎN GRAD DE AMBASADOR (acordată în 2013 de Administrația Proiectului: Cititor de proză-Republica Artelor-Dublin; Medalia de Onoare și Diploma de „PRIETEN AL COMUNITĂȚILOR” oferită de președintele Comunităților Evreiești din România, Iași, 25.09.2015.

A realiza portretul unui prozator de talia lui Mihai Batog-Bujeniță nu este un lucru ușor, având în vedere complexitatea și diversitatea operei sale literare, prin abordarea genurilor și speciilor, prin problematica vastă pe care o propune în scrierile sale, gândul te duce spre vremurile arhaice ușor creionate, dar și spre realitatea lumii moderne. Romanele *Imnul cucuvelelor* și *În vârful acului* sunt diferite sub raport compozițional, dar scrise cu o măiestrie deosebită. Prozatorul rupe toate simetriile narrative posibile și imposibile astfel că viața personajelor este tumultuoasă și curge în cascade aidoma destinului său de Comandor în Aviația Militară Română.

Conceput din punct de vedere compozițional pe cele șase zile lucrătoare ale săptămânii, de unde se poate observa nuanța biblică din *Geneză* sau *Facere* cu subtitluri narrative care oferă alternanța dintre prezent și trecut, romanul *Imnul cucuvelelor* oferă o perspectivă largă asupra personajelor principale, Toader Manea – soț și Sabina – soție, în ipostazele de familisti și intelectuali. Sunt descrise întâmplările prin care Toader Manea, un cunoscător al misterului feminin, în pra-gul pensionării își descoperă înclinațiile filologice, are intenția să scrie o carte (mulți după pensionare doresc să ajungă scriitori!), frecventând chiar și un ceneclu literar de cartier. Personajul își rememorează copilăria, viața de la Internatul liceului, activitatea de pe șantier și studiile universitare, iar în acest sens am sublinia orgoliul de care dau dovadă atât el cât și soția sa.

Un om și o epocă prezintă prozatorul Mihai Batog-Bujeniță în romanul *Imnul cucuvelelor*. Problema intelectualului apare într-un mod diferit față de aceea din romanele subiective ale lui Camil Petrescu, iar scenele mesei din familie, a premiului și atmosferei din casă trimit la romanul *Moromeții* de Marin Preda, după cum însuși autorul mărturisește. Prozatorului i se oferă prilejul, teoretic vorbind, de a reactiva teoria lui Malthus, cu cele două progresii diferite: geometrică și aritmetică, dintre populație și mijloacele de trai.

Mihai Batog-Bujeniță este o personalitate renescentistă plurivalentă, consideră Magdalena Brătescu din Israel în recenzie *Impresii de lectură la Imnul cucuvelelor* din *Meridianul cultural românesc*, Nr. 3(11) din iulie-august-septembrie 2017. Noi credem că proza scrisă de admirabilul prozator, Mihai Batog-Bujeniță este profund originală, având punctul de plecare în societatea arhaică, ancestrală, oprindu-se prin clasicism, baroc, dar că tinde spre iluminarea avatarurilor prozei moderne.

Titlul romanului nu-i ușor de descifrat, e mai mult sofisticat, cucuveaua fiind o pasăre răpitoare de noapte, negrul asociat cu fenomenul de migredo, dacă ar fi să ne referim doar la unul dintre conceptele alchimice, după Umberto Eco, se pre-supune că este înțeleaptă, dar și aducătoare de pieire. De aici, se pot descifra simbolurile cu care prozatorul operează asupra personajelor. Unul din cei

mai renumiți și avizați critici literari de la ora actuală, Ioan Hoban în recenzie *Altceva* răsfoiește cartea vieții noastre din revista *Convorbiri literare*, iulie 2018, Nr.7(279), analizând romanul *În vârful acului* de Mihai Batog-Bujeniță aduce în discuție noțiunea de bildungsroman conchizând că romanul amintit este o vastă construcție narativă, un roman al tranziției care pune în valoare psihologia pacientului și importanța diagnosticului în realiza-rea actului medical. Deoarece abordează o astfel de lume, prozatorul a simțit nevoia să-i mulțumească soției sale, care este de profesiune medic pentru clarificarea unor noțiuni și concepte din acest domeniu.

Prezentăm în continuare câteva aprecieri critice asupra operei vaste și complexe a lui Mihai Batog-Bujeniță, acest înflă-cărat și pasionat om de cultură.

Bogdan Ulmu în Prefața O nouă carte năucitoare subliniază: „Ironia, sarcasmul, situația bufă sunt contrabalansate (și-n actualul său roman, *Alba-Neagra*) de puseul filozofic (doar eroul cărții este filozof cu diplomă), ba de fiorul erotic, ba de o tristețe subterană care te face să râzi în... stop-cadru. Atacul social-politic este scurt, dar ucigător. Mihai Batog-Bujeniță dă și fuge. Dă în ticăloși, în jigodii, în grobieni; apoi fuge-n lumea comicului imprevizibil...

La umor... ca la umor! zice Cornel Udrea în Prefața cărții *Calendele Măgarilor*: „De la o carte la alta, Bujeniță a crescut, și-a impus un respect deosebit față de posibilitățile și gramatica limbii române, lucrările sunt îngrijite, aspectuoase, iar unele–și nu puține la număr–pot să figureze în orice antologie cu ștaif, cu pretenții. Mihai Batog-Bujeniță deține secretul zâmbetului, știe că o proză umoristică nu trebuie să stârnească hohotul gros, anatomic, proza umoristică este un exercițiu de inteligență în care sunt interesați atât scriitorul cât și cititorul.

Mihai Batog-Bujeniță este un filozof care deschide fereastra de la bloc cu speranța mereu reactualizată că spectacolul lumii face eforturi pentru a ajunge la dimensiunile unde morala și fabula devin neputincioase... „Rareori mi s-a întâmplat să am o mai frumoasă, mai plăcută și mai de folos zăbavă decât la cetitul acestei cărți... Totul stârnește râsul în cartea lui Mihai Batog-Bujeniță: moravuri, năravuri, păcate, neîmpliniri, neputințe, superstiții, clișee... Din păcate, la final, constăți că ai râs cu râsul altuia, că hohotele purtau în ele un car de amărăciune...”, afirmă Valeriu Stancu în *Râsul amar* sau despre goliciunea împăratului; prefața cărții *Miracolele de la Glodeni*...

Referindu-se la aceeași carte, Zoltan Terner într-o notă de lectură din *Jurnalul săptămânii*, Tel-Avis, intitulată *Trista vese-lie a glodului* spunea: „...e semnată de un scriitor dotat cu un neverosimil dar al umorului grotesc și un aiuritor simț al fabulosului derizoriu: Mihai Batog-Bujeniță... Scriitorul este un intelectual rafinat, doldora de cultură, și de termeni din cei mai moderni, dar care se fandosește în chip uluitor de măiestru, mascându-se în hăhăitor, imitând perfect limbajul miro-sind a balegă și a trăscau, din Glodenii coborâtori direct din adâncul unei ciudate haznale a istoriei... „Temele alese, toate inedite, stilul de prezentare și redare a narațiunii, ne aduc în atenție un scriitor desăvârșit, profund, fin și stilat, cu deosebit respect pentru cuvântul scris, pus cu harul și talentul său

incontestabil, în slujba iubitorului de lectură bună..." concluzionează Gavril Moisa, în Însemnări de cititor; Tribuna Afacerilor; Cluj; oct. 2008 despre Ospăț cu rădăcini de mit". Iar în revista Viața noastră, Israel, vineri 26-27 februarie 2009, Roni Căciularu afirma: „Îmi permit să recomand cartea unui autor mai puțin cunoscut la noi, deocamdată. Este vorba de Mihai Batog-Bujeniță, condei strălucit, asupra căruia sper să revin, referindu-mă la cartea sa: „Ospăț cu rădăcini de mit”. Carte bună, merită să stea în orice bibliotecă perso-nală. Vorbim despre un pamflet-roman, plin de sarcasm și umor, o veritabilă radiografie a societății românești contempo-rane..." pentru ca imediat să aducă o altă apreciere în Observatorul, 22.03.2009 Toronto, Canada: "Cartea, nu de mult apărută, a acestui foarte valoros scriitor, „Ospăț cu rădăcini de mit”, este o ilustrare originală a celor spuse mai sus și aș caracteriza-o, deși nu poate fi strânsă în chingi prestabilite, drept un excelent pamflet literar - cel puțin!" „Ironia virulentă, caricaturizarea unor personaje și situații, care se constituie în puternice imagini artistice, destinate ridiculizării elementelor destructive din viața societății românești – ilustrează faptul că, prin scriitorul Mihai Batog-Bujeniță, epigramistul și roman-cierul își dau mâna cu nonșalanță. Rezultatul: o carte bună, un regal intelectual, o desfătare pentru cei cu cap..." urmat de o altă apreciere critică la carte „Triumful indolenților” în revista Gândacul de Colorado, USA; feb- 2012, unde conchi-de: „...Cert este un fapt: Mihai Batog-Bujeniță este un scriitor contemporan savuros, prezent și activ în lumea lui, în lumea de pe lume. El aduce, pe scena omenirii, o operă de valoare estetică incontestabilă, dar și un document de epocă. Eu cred că satira românească are în Mihai Batog-Bujeniță un nume de reală valoare. Întrebat de un scormonitor reporter, la ce visează, autorul admirabilei cărți „Triumful indolenților” a răspuns: „Simplu și utopic: La o lume mai bună!” ...Este visul nostru, al tuturor!”

Tot Roni Căciularu în Revista Antipozi, Sydney, Australia, ian. 2014, consemnează despre o altă carte a lui Mihai Batog-Bujeniță, Calende de Măgarilor: „...Cartea despre care vorbim nu este voluminoasă, dar e de o densitate și suculență excepționale, ea ne relevă un scriitor de anvergură universală, prin substanța și alura ei - pe cât de satiric prezentată, pe-atât de profund umană. Dar cartea aceasta de excepție își câștigă universalitatea, în același timp, prin tenta ei profund locală, specific națională. Ca și prin măiestria artistică, de un farmec întâlnit numai la scrieri de prim rang. Prin humor, prin satiră și ironie, prin incisivitatea portretelor și descrierilor în „apă tare”, prin... prin...” „Cert este că romanele sale au o ciudată putere de seducție și, până să-ți dai seama că este de plâns, citești și te amuzi. Unele personaje sau chiar unele situații nu par a-și găsi rezolvarea în paginile cărților sale, însă nedumeririle legate de aceste aspecte se transformă într-o subtilă capcană intelectuală, provocată de dorința cititorului de a se uita în jurul său pentru a descoperi finalul unor întâmplări pornite livresc...” „consemnează Ioan Hurjui într-o notă de lector la romanul Tusea Măgărească, în revista Convorbiri Literare, Iași..

„Genul de umor propus de Bujeniță transcede obtuzitatea literaturii comice de astăzi fixându-se drept în centrul factorului spectacologic al omului social, al omului

de grup... Dacă pentru autor zborul este o „poezie matematică” literatura vine ca o împlinire și ca o eliberare de sub o aparență conformistă și ordonată sub care fierbeau un spirit ludic și o determina-re mercuriană...” în cronica literară Mahalaua bufă, de Alex Aciobăniței, în revista de cultură Argeș, despre romanul: Halimaaua.

Magdalena Brătescu, Israel, Membră U.S.R. face o serie de aprecieri pertinente la adresa operei lui Mihai Batog-Bujeniță: „...Lumea cărților lui Bujeniță este o lume deosebit de interesantă și la fel de variată unde abundă personajele din toate mediile și unde fantasticul are un rol preponderent. Conexiunea dintre aceste personaje creează complexitatea aproape nebănuite și totodată denotă profesionalismul scriiturii.” în Jurnalul Săptămânii, Israel - 24.11.2011, apoi: „Mihai Batog-Bujeniță abordează cu dezinvoltură Biblia, istoria și geografia Israelului, filozofia și teoria religiilor; analizează cu simț critic și bun gust tot ce se scrie și se publică, tipărit sau pe net, nu rămâne indiferent la niciun aspect al vieții politice și sociale, iar centrul preocupărilor sale rămâne omul, cu toate fațetele lui. Ca pe un fapt divers, mărturisește cu discreție că a fost timp de 30 de ani pilot militar pe avioane de vânătoare supersonice și apoi profesor de securitatea zborului, dar demult este totalmente dedicat scrisului. Vederea "din zborul păsării" este și cea abordată în paginile sale.”. „Moravurile se îndreaptă prin răs" spuneau latinii. Mihai Batog-Bujeniță scrie adevăruri usturătoare îmbrăcându-le în glazură comică: "Nimeni nu ne poate întrece în abilități de pervertire morală, manipulări sau minciună. Suntem, pe bună dreptate, cei mai inteligenți de pe această planetă!"

...Am admirat arta compoziției, discursul și dialogul firesc, limbajul bine diferențiat al fiecărui personaj în funcție de vâr-stă, strat social sau meserie, descrierile caricaturale ale figurilor; îmbrăcăminte, aspectului general al parveniților; tinere-tului libertin, deținătorilor de funcții, prezentarea cu ochiul aparatului de filmat a interioarelor.” sau: „Am citit cartea lui Mihai Batog-Bujeniță „Imnul cucuvelelor” căzând în toate capcanele întinse de acest maestru al condeiului. Într-un an și jumătate, l-am întâlnit de numai patru ori. Nu știu absolut nimic despre viața lui personală cu care e super discret. Dar îi cunosc sferile de interes, modul de gândire și abordare a prezentului și viitorului. Când am aflat că a fost Comandor în Aviația Militară Română am rămas bouchebée. Discuțiile noastre pe tărâm literar; istoric-geografic, politic, religios, edu-cativ, lingvistic și nu numai, mi l-au creionat ca pe o personalitate renescentistă plurivalentă. Dar, în fapt, e chiar mai mult decât atât. A condus avioane și s-a înălțat deasupra pământului și deasupra muritorilor de rând.” (Recenzie la volumul Imnul Cucuvelelor, iulie 2017)”. „Pe Mihai Batog-Bujeniță îl preocupă în principal România, românii și românismul. Critica sa este necruțătoare. Moravurile de ieri și de azi sunt satirizate fără menajamente, iar tot ce spune este dureros de ade-vărat. Originalitatea constă în modul cum o spune. Râzi cu hohote, dar în același timp simți amărăciunea provocată de dezamăgiri, incorigibil, neputință. Pamfletele sale sunt însă concepute cu blândețe moldavă, iar adevărul servit drept învățătură. E ca și cum condeiul și-ar linge prin scris niște răni necicatrizate.” (recenzie la volumul Exerciții de goarnă pentru mâna stângă)”. „Mihai, cum bine spune mai apoi

Magdalena Brătescu, e un causeur desăvârșit! E calm, cumpă-tat, dar clocotește nevăzut de inteligență și gânduri înalte, pentru oameni și oameni". afirmă Roni Căciularu în Divina Împlinire, Rapsodia mai 2016, iar Luiza Cohn redactorul publicației Jurnalul săptămânii-Israel conchide: "...Impresiile și comentariile trecând prin mâinile mele ca să ajungă să apară în ziar, am fost martorul acestui "fenomen Mihai Batog-Bujeniță" care cuprinde în vârtejul (vraja) lui tot ce se scrie sub soare redându-i apoi fiecărei creații o mantie de strălucire, un gir de încredere și fiind totodată o motivație pentru a merge înainte pe calea scrisului, acel orizont luminos de care are atâta nevoie aceasta îndeletnicire".

„...Amplitudinea talentului, spontaneitatea dezlegată de taine, l-a făcut ca om și scriitor, să încerce să schimbe o lume meschină, aproape de nesuportat. Asemenea unui degustător de văzduhuri și-a dat de nenumărate ori cu tâmpla de cer, înecând vicisitudinile lumii noastre în lacrima albastră a nemărginirii" afirmă Ioan Gligor Stopița în Rapsodia 2012, susținut de cel care semna Peregrinus (Marius Chelaru) ce consemna în revista Convorbiri literare, 2010: „...Sunt, poate, întâm-plări cunoscute, cotidiene, „sacra banalitate”, vorba cântecului, care ne fac mai întâi să zâmbim, mai subțire sau să râ-dem de-a dreptul, dar în spatele lor este și urzica satirei. Ochiul lui Mihai Batog-Bujeniță vede în felul lui oamenii și lumea (desenând-o cu penelul muiat în cerneală de răs, ori de răsul-plânsu’), și ne oferă spre lectură viziunea sa. Propune, totodată, și o lectură inteligentă, o privire lucidă asupra celor din jurul nostru, chiar asupra noastră, să ne convingem poate, că suntem chiar așa cum ne vedem (sau cum credem că ne vedem)”.

Într-o recenzie la volumul Feriți linia: trec proști fără oprire, Mihai Neagu-Basarab, directorul Bibliotecii Române din Frei-burg scria: „Autorul este astăzi poate că umoristul cel mai prolific, având la activ în ultimii 15 ani cam 20 de volume, mai ales proză scurtă și romane. Pofta nesățioasă de a practica umorul se manifestă în toate compartimentele acestuia, de la umorul unor automatisme mai deșuchiate

de limbaj, până la subtila satiră politică. Ne constrânge mimica să reacționeze de la zâmbetul malițios al celui care pricepe vagi ambiguități până la râsul în hohote ce răspunde provocărilor umorului gros.”iar renumitul critic literar Ioan Holban, într-o recenzie la romanul În vârful acului, iulie 2018 afirma: „Autor de texte umoristice, șarje pe o gamă largă de tonalități, de la ironia cordială la aceea demola-toare și de la gingașe atingeri la sar-casm, animator al Academiei Libere de la Iași și din toată lumea, editor al revistei "Booklook", latifundiar al umorului și proprietar al unui simț critic ascuțit, de care nu scapă nimic din strâmbele alcătuirii ale lumii de azi, Mihai Batog-Bujeniță a tipărit recent un roman, În vârful acului, unde textele scurte, acide, în fulgerarea unui blitz, lasă loc unei vaste construcții narative...”

Liviu Apetroaie în Prefața volumului Poeme Ironice, Iunie 2013 subliniază nota definitorie a umorului lui Mihai Batog-Bujeniță: "...Evident, întâlnim forme umoristice explicite, spațiu definitoriu pentru creația lui Mihai Batog Bujeniță, în care apare, de cele mai multe ori, un comic de situație dublat de cel al personajului. Cheia stă în orizontul de așteptare, pentru că sonetele și rondelurile au un desfășurător epic, ceva se întâmplă, te aștepti la un final al învingătorului și răzi, până la urmă, de „drama” învinsului. Aici, poetul, umoristul, devine imprevizibil, totul are o noimă clară și, brusc, la capătul rându-lui, chestiunea e pe dos. Oare nu așa ni se întâmplă fiecăruia dintre noi, mai ales azi, când socialul funcționează invers?”

Opera de artă este un trădător periculos al autorului chiar dacă el nu vrea asta, afirma T.S. Eliot, și Mihai Batog-Bujeniță, fără a-i desluși semnele fizice se descoperă în totalitate prin cărțile sale.

Unele trăsături postmoderniste cum ar fi imanența „the growing capacity of mind to generalize itself through symbols” – „capacitatea din ce în ce mai crescută de a se genera prin simboluri.” și-au pus amprenta și asupra prozei lui Mihai.

→ Continuare din pag. 25

formația mea în general: a fost determinantă pentru toate generațiile care au trecut prin ea și care au alimentat apoi, în mod pozitiv și majoritar, învățământul superior românesc, a contribuit la formarea unor mentalități decise a contribui solidar la o cauză, dincolo de superbe izolări, chiar dacă solidaritatea s-a înțeles uneori, în mod greșit, ca un club închis, sau cauza ca un interes. Cred că din această experiență și din cea de la Roma - diferită, dar echivalentă - se deduce că începutul vieții științifice la nivelul ei ultim (doctorat sau specializare) e încă o ucenicie, care se realizează, ca toate uceniile, mai bine într-un mediu colectiv, cum e o școală (chiar dacă repugnă ideea de școală la acest nivel), decât o pregătire izolată, într-un mediu neapărat ostil, cum e o bursă.”

Mai mult decât atât, rolul fundamental al celor două Școli din Franța și din Italia a fost, fără dar și poate, unul integrator pe o multitudine de planuri: pedagogic, instituțional, academic, științific și cultural. Înființarea, în primul sfert de

veac XX, a acestor doi poli ai cercetării și învățământului românesc a făcut parte din viziunea unui mare profesor, academician, istoric - Nicolae Iorga -, privind viitorul culturii naționale și expunerea acesteia, fără complexe inutile, în fața Pantheonului de valori vestice. Indiscutabil, reacția Occidentului, la construcția monumentală a marelui nostru savant, a fost una pozitivă. Căci tot ceea ce a gândit și realizat Iorga (“o creație făcută de mine pentru țară”, așa cum singur își definea propria operă de tip instituțional-managerial, într-una dintre ședințele Parlamentului român), în Franța, prin intermediul Școlii create (“*pepinieră de lucrători intelectuali*”, mențione apărută într-un articol din “L’Independance Roumaine”, citat de Petre Țurlea) și a membrilor ei străluciți, se înscrie printre axele majore ale istoriei culturale de secol XX a poporului român, precum și în categoria acelor momente astrale, unice, când fluidul unei culturi, în speță, cea autohtonă, se integrează, cu distincție și noblețe, definitiv, în constelația luminoasă a marii culturi universale.

Mircea Dorin
ISTRATE

POEZII

Dorință sfântă-n prag de iarnă

Motto

Se trec mereu prin al meu gând,
Trecute vremi, eu, lăcrimând,
Le retrăiesc din când în când
Că mă-nfloară, rând la rând.

*

E-o toamnă tristă, frig și ploi,
În vânt îmi tremur plopilor goi,
În sobă, două-trei surcele
Îmbie gândurile mele,
În vis frumos să mi se așeze,
Iar noaptea-n drag să le păstreze
Rămăie veșnic, amintiri,
De dor și tainice iubiri.

Au fost mai toate-nflăcărări,
Din preasfioase sărutări,
Și-nfiorări din vremi ce-s duse,
Și-acum în gând îmi stau ascunse,
Să-mi fie leac în nopți lungite,
Ce le petrec neadormite,
Când peste noi se cern din nori
Vii amintiri, roi de ninsori.

E-o toamnă-acum, întârziată,
Ca mâine dansa mi se găta,
Ne dă Tu Doamne, că-i dorită,
O iarnă lungă, troienită,
Albească-mi totu-n juru-mi roată
Și schimbă păcătoasa soartă
Ce Tu ne-ai dat-o pentru noi,
Și-adu-ne iară înapoi,
Cea vreme care-mi place mie,
Minunea de copilărie
Și-n ea mă uită, pe Vecie

Din inimă îndemn

Când trăitoarea viață ți-a fost și iad și rai,
Și iarnă vișoroasă și flori din luna Mai,
El, locul de naștere, alint ți-a fost mereu,
Cu tine-n bucurie, cu tine la cel greu.

Acolo tu-nvățat-ai că banii și averea
Nu-s totu-n astă viață, nu ele dau puterea,
Ci buna rânduială și pacea și onoarea
Și vorba cea ținută, ce îți ridic valoarea,

Și cea învățătură ce-ai tăi părinți ți-au dat,
Să încinstești tot omul, sărac ori împărat,
La sat să-i fii într-una smerit și-n mulțumire
Că el om te făcut-a, să fii pe veșnicire.

Iar dacă-n astă viață, bogat mi te-ai făcut,
Mereu tu amintește-ți de unde-ai început,
Și-o rugă de iertare să-i faci în lăcrimare
Că el mi te făcut-a să fii azi, un om mare.

*

Păcat că satul cela, de noi mereu știut,
Încet, încet îmi piere, uitat i-a lui trecut,
Azi nu mai are cine să ducă mai departe,
Nici datina străbună, că-i plin de dulci păcate,

Iar cele obiceiuri ce i-au ținut menirea,
Tradiția străbună, ce ne-a-ntărit unirea,
Azi nu mai au nici viață, nici sfânta cea trăire,
Sunt doar o apă chioară, mereu în sărăcire.

*

Treziți la viață satul, cum fosta-mi altădată,
Și dați-i nouă viață mai până nu se găta,
Trăirea și menirea ce-a dus-o în trecut,
Să nască iar mari oameni, pe vatra lui de lut.

Vremelnicie

Tu, val din apa mărilor,
Te naști din geana zorilor
Și-apoi pornești la drumu-ți lung,
De multe zile nu-ți ajung,
Și-n nopți de stele alintat,
Ajungi la malul, celălalt.

Acol', întins, pe cald nisip
Îți torci clipita de-mplinit,
Și-apoi te-ntorci din drum 'napoi
Să-nfrunți furtuni și vânt și ploi,
S-ajungi de unde ai plecat,
Și-așa mereu, neîncetat,
Ești poezie, vis și dor
Și val de-apururi, călător.

Ești nesfârșitul ne-mplinit,
Ești zbaterea dintr-un iubit,
Ești dorul într-o noapte prins,
Într-o clipită dintr-u vis,
Ești rugă după un păcat
Ce se tot cere-a fi iertat,
Ești vrerea cea neîmplinită,
Morgană dulce, neoprită.

*

Ești val de-o clipă, trecător,
La nimenea nu-i fi dator,
Sămânță ce se vrea vecie,
Dar mai mereu, Vremelnicie.

ARTUR GABRIEL SILVESTRI – SPIRITUL ȘI FASCINAȚIA SCRISULUI

Gheorghe Constantin NISTORIU

„Când Dumnezeu a creat Omul, i-a dat Valahului muzica drept limbă de har diferită de toate celelalte limbi pămâtenes!”

(VALAHIEL MONAHUL)

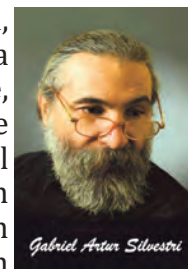
Opera Magistrului meu Artur Gabriel Silvestri este deopotrivă diversă, vastă și mult mai lungă decât scurta sa viață, care pășește alături de părintele ei spiritual către nemurirea valahă. Imensitatea și vastitatea Operei sale ca un mare urcuș carpatin de Neopatologie creștină, ne arată că Mântuitorul Iisus Hristos – Logosul și Învățătorul grăirii absolute din punct de vedere teologic – filosofic și literar, din toate punctele de vedere, l-a înzestrat cu un DAR deosebit pe deasupra celorlalți talanți de aur și anume: SĂ FIE O CONȘTIINȚĂ vie a Patriei-Maicii Domnului.

Să fie o Conștiință vie, arzătoare ca un Rug Aprins atârnat de o altă Conștiință vie, un ilustru cărturar și un erudit al scrisului Ieroschimonahul martir Daniil Sandu Tudor și ca mulți alți Corifei ai Patriei – Dacia Mare, ai Bisericii Mântuitorului Hristos și a Maicii Sale – Fecioara MARIA, fiindcă s-a născut în plămada acestei binecuvântate GLII, a crescut și s-a desăvârșit în Sânul Bisericii Ortodoxe Române Apostolice, pe care le-a slujit și slăvit cu toată viața și ființa sa spirituală prin puterea cuvântului scris, iar pe deasupra a creat și o ȘCOALĂ Literară în spirit creștin, care să rămână peste vreme adăugându-se astfel Pantheonului României Tainice!

Opera sa e cotală în general ca o literatură sistematică, dar are foarte multe aspecte de Istorie dacică veche, de neopatologie, de apologetică ortodoxă a Românismului, înmiresmată în COROLA eseistici creștine, îmbinând strălucit întru aurora vieții, filiația credință și cultură, în „MĂRTURISIREA de CREDINȚĂ LITERARĂ”, ca o ICOANĂ a spiritualității filocalice și liturgice.

Vastitatea Operei eminentului Filosof al Culturii

– Artur Gabriel Silvestri ne arată, evident bogăția imensă a sensibilității ființei sale de excepție, a persoanei sale înrăurită de multiplele calități cu care Duhul Sfânt l-a înzestrat cu mult har prin natura scrisului ce fascinează, prin fidelitate și suplețe, prin responsabilitate și mărturisire, prin talent și crez pe care le-a coliturghisit continuu în Altarul PATRIEI și în cel al dreptei BISERICI, răspunzând astfel menirii pentru care a fost chemat și ales: cel al iubirii de Patrie și al dragostei de Dumnezeu!

Marea iubire a scriitorului de geniu Artur Gabriel Silvestri pentru Patria sufletului geto-daco-român a răspuns și răspunde covârșitoarei dragoste a lui Dumnezeu, care este infinită, absolută, bogată, imperială, mereu proaspătă, pururea divină, nouă și continu izbăvitoare, adeseori purtătoare de har, neconținut dătătoare de lumină, de adevăr, de creație, de farmec și de viață!

Privită cu multă atenție, cu fidelitate și cu sensibilitate, întreaga Operă a marelui Gânditor Artur Gabriel Silvestri, pare a fi o simfonie sau poate chiar o liturghie a gândirii alese literare.

Dacă, în Liturgia ortodoxă epicentrul spiritual se circumscrie IUBIRII lui Dumnezeu față de omenire ori taina mântuirii arătată în și prin Mântuitorul HRISTOS, la fel există o centralitate a Tainei lui Hristos în cuvântul scris al cărturarului Artur Gabriel Silvestri, care prin Școala sa Literară, asemeni odinioară Academiei Literare de la Tomis, cu 7 veacuri î.Hr., ilustrată magistral de apologetul argeșean, prolific scriitor Mihail Diaconescu, s-a purces la o restaurare prin merit, prin valoare a Omului binevoitor a cunoaște, a iubi, a ierta, a dărui, a mărturisi, a se desăvârși.

Eu sunt unul dintre ucenicii Magistrului Artur Gabriel Silvestri, alături de poeta Mariana Gurza, Măicuța Domnului s-o ocrotească în ceruri, de Ion Măldărescu, fondatorul revistei elitiste Art-Emis, Cezarina Adamescu, scriitoare cu har, Ion Marin Almăjan, Dimitrie Grama și de alți câțiva mai deosebiți, care ne-am asumat cu fidelitate și autoritate pe lângă Mărturisirea plenară a Credinței ortodoxe strămoșești și Mărturisirea de Credință Literară – Artur Silvestri.

Punctul de plecare și de sosire, punctul luminos, central vital al Operei filosofului Artur

Gabriel Silvestri este DACOROMÂNISMUL în esența sa: creștinismul ortodox valah pururea. În al doilea rând, aprofundând Opera Înaintașului nostru constatăm, ca într-o respirație spirituală, ritmarea erudită a cultului ortodox în sânul larg și primitor de Mamă a Românismului, știind că sub aceste sacre ENTITĂȚI se pot săvârși toate lucrările de geniu, artă, știință, educație mântuitoare, sfântitoare și de viață a continuității și dăinuirii Neamului pelasgo-traco-geto-dac.

Pendularea spiritului său fierbinte într-o fascinația cuvântului scris prin aproape permanenta referire la Iubirea de Moșie – Patria și Dragostea într-o Dumnezeu, a făcut și face ca spiritul și fascinația scrisului său erudit să devină și să rămână pururea FRUMUȘETEȚA IUBIRII SALE!

Tocmai de aceea, ca toți Marii ÎNAINȚAȘI ai Neamului nostru valah și pravoslavnic, Mântuitorul Hristos și Maica Domnului – Maria, l-au hărăzit să rămână în nemurire ca MODEL și IZVOR din care susură firicelul de viață veșnică pentru omenirea cultă, doar cultă.

Privită cu atenție îndelung, cu încredere, admirație, fidelitate Opera filosofului gândirii românești contemporane, Artur Gabriel Silvestri se prelinge din izvorul de înțelepciune al Școlii eleate (elitiste) traco-elene reprezentată prin cel mai de seamă filosof get al ei PARMENIDE (c.540 – încep. sec.VI î.Hr.), care a creat doctrina despre „EXISTENTUL” unitar, imobil și invariabil, ce se revarsă ca un torent nesecat de lumină asupra Omului, împodobindu-l în bine și frumos, pentru ca el să devină „o expresie ultimă a vieții prin care însăși existența progresează.” (Ernest Bernea, *Îndemn la Simplitate*)

Față de expresia eruditului filosof Ernest Bernea vine replica paradoxală a ilustrului Cavaler al demnității daco-române, Magistrul PETRE ȚUȚEA, care agrăia limpede, tumultos și imperativ: „*Omul fără Dumnezeu vine de nicăieri și merge spre nicăieri.*” (*Între Dumnezeu și Neamul meu*)

Opera lui Artur Gabriel Silvestri este conformă cu Tradiția ortodoxă, cu Datinile geto-daco-române, cu Obiceiurile valahe de-a lungul curgerii spirituale a vremii, confirmând astfel, plenar o FILOSOFIE a Culturii în toată plenitudinea ei de spirit ce susură de la pelasgi spre noi românii!

În Opera magistrului Artur Gabriel Silvestri, ne întâlnim cu spiritul protopatriarhal din Zorii

Creației, cu Aura înțelepciunii celor mai iluștri gânditori traci, cu Apoteoza religiozității monoteist-zamolxiane, cu Corola Marilor BĂRBAȚI ai Cetăților traco-geto-dacice, cu mireasma și dulceața Evangheliei Iubirii a Învățătorului, Profetului și Arhiereului divin Iisus Hristos, cu purtarea de grijă a Preamilosârdei Fecioare-Mamă MARIA, cu pildele încrustate în legende ale Nemuritorilor daci din toate timpurile care au fost deasupra vremurilor, pentru a epura curgerea spre continuitate și înspre dăinuire a Neamului nostru CRUCIFICAT, dar și ÎNVIAT!

Ca toți Corifeii spiritului nostru de genă religioasă din toate timpurile, fiindcă așa ne-a binecuvântat TATĂL ceresc obârșia, filosoful Artur Gabriel Silvestri, a refuzat să gândească și să scrie singur sau doar împreună cu contemporanii săi, fiindcă Ei – ALEȘII – ÎNAINȚAȘII au fost contemporanii Epocilor de înflorire eminesciană, de rodire hașdeiană și de mireasmă țețeană!

Artur Gabriel Silvestri nu a fost doar o gândire aleasă, ci GÂNDIREA chemată, nu a scris o Carte, ci o întreagă Bibliotecă, nu a inițiat un curent anume, ci a fondat o ȘCOALĂ a regândirii ROMÂNISMULUI, precum înaintașul său de aur eminentul scriitor, vestitul dascăl, academicianul, întemnițatul religios Nichifor Crainic – Părintele „*GÂNDIRII*”, rescriind anticipat cu sufletul, ca poeta noastră de astăzi amazoana-vâlceancă Eliana Popa – **O, Tomirys a Lirei și-a Slovei cu suflet românesc**, a cărei Poezie nu e închisă în labirintul rațiunii, „*ci trece dincolo de ea, fiindcă în acele momente, sufletul este cel care ține condeiul, în acele momente sufletul transcende timpul, transcende spațiul... trece de orice este limitat... atinge divinul și-l gustă.*” (Eliana Popa, *Cântec Luminii*, Ed.Grafix, Craiova, 2025)

Filosoful culturii contemporane Artur Gabriel Silvestri are meritul nu de a repeta doar ceea ce au spus-scris marii săi Înaintași, ci, în duhul lor, el continuă apologia Românismului lor și arată actualitatea lor printr-o interpretare care pune în cadență marșul lor triumfal în mod fascinant și atrăgător ceea ce este veșnic în întreaga Auroră boreală a scrisului valah frumos și cult.

Așadar, Artur Gabriel Silvestri se asumă unei gândiri valahe neopatrifice care este spirit, și descendență aristocrată, fiind și un permanent apel la Tradiția zamolxiană și hristic-creștină, făcând astfel nu doar un pod de flori, ci și o COROLĂ înmiresmată într-o FILOCALIA

românească.

Grație descinderii și deschiderii sale interdisciplinare, dar și printr-o capacitate dialogică fascinantă, reînvie dialogul Teologiei cu Filosofia, Literatura, Arta, Știința, cu cultura de azi, creind capodoperele: „Cuvinte pentru Urmași – „Modele” și „exemple” pentru Omul Român, Ed. Carpathia Press-2005, îmbrățișându-se astfel cu o pleiadă de Corifei contemporani: mitropolitul-cărturar-scriitor de esență tare, Antonie Plămădeală, nașul meu spiritual întru Teologie, acad. Zoe Dumitrescu Bușulenga, Dan Zamfirescu, Theodor Codreanu, Dumitru Abrudan, părintele meu prorector de la Academia Andrei Șaguna-Sibiu, Nicolae Dabija, Andrei Vartic, Calinic Argatu, Arhiepiscop de Argeș, Grigore Vieru, George Anca, George Roca ș.a.

„Cuvintelor pentru Urmași” (2 vol.), le-a urmat „Mărturisirea de Credință Literară” (2.vol.) În volumul al II-lea am apărut cu eseu „Luptă pentru Învierea Neamului Tău! ”: „Prima motivație de a gândi, de a scrie este aceea că ne aflăm geneza în CUVÂNT, în LOGOSUL – DUMNEZEU.” Apoi, alte zeci de lucrări de referință, între care și ATHANOR, 2 vol. Citez din Athanor vol. II Din Caietul Bunului Grădinar”, eseu „Un Breviar de „Autohtonism”, Postfață la volumul „Privire sub Coroană. Preliminarii la o analiză a „noului jaf regal” de GHEORGHE CONSTANTIN NISTOROIU.

„Eseistica, de mare forță intelectuală, a lui Gh. C. Nistoroiu se întemeiază pe o erudiție ieșită din comun care însă nu-i o „cunoaștere de carte rară” ce conduce adeseori la sterilitate și la studii de tematică minoră ci, fiind știința însușită care lucrează la formula intelectuală, **produce un fel de „contribuție” cu gen indefinit, deopotrivă filosofie a culturii și îndrumare cu aspect tradițional.** Cărturarul, căci un cărturar autentic este acest autor despre care abia mai recent a început să se știe mai mult, înaintează pe o direcție care altădată a fost ilustrată de „autohtonismul profetic” al lui Hașdeu și N. Densușianu iar, mai încoace, de Constantin Noica, Paul Anghel și Petre Țuțea”. (Artur Silvestri, ATHANOR, vol. II Din „Caietul Bunului Grădinar”, Ed. Carpathia Press – 2008)

Citise câteva eseuri creștine în anii 2007 -2008, care însumau fiecare cel mult 10-12 pagini și lucrarea istorică „Privire sub Coroană”. Eu am început să scriu de când exist dar am început să public în 2007. După volumul „Privire sub

Coroană” , aceste eseuri de referință, „Taina scrisului”, alături de „Luptă pentru Învierea Neamului Tău!” și „Privire sub Coroană”, cred că l-au bucurat mult pe Magistru, încât mi-a predestinat misiunea gândirii integral ortodoxe, respectiv Calea-Urcușul Scrisului frumos.

Opera sa erudită, nemuritoare a netezit astfel Calea ca peste tot, lumina lui Hristos Cel răstignit și înviat din morți sau lumina Sfintei Treimi ori lumina Crăieșei Cerului și a Pământului – Fecioara MARIA-VLAHERNA-CARPATINA, să aducă sensul ultim al existenței noastre ca împlinire a Creației divine în iubirea veșnică a Atotcreatorului, sub Aurora unei Elegii Socratice.

ELEGIE SOCRATICĂ

„M-ai înțeles, Diotima, când inima eu ți-am deschis-o/ Și vorba ta liniștitoare ca roua cerului mă scaldă/ Lumina-mi plânge-n suflet toamna, surâde primăvara caldă,/ Și bucuria, și tristețea, și voluptatea dureroasă/ Se-mbrățișează simplu-n mine, ca elementele naturii,/ Pe firul gândului cuprinse, cum legi în firul de mătasă,/ Sfloase, florile pădurii./ O lacrimă ai plâns și-ntr-însa își varsă cerul nostalgia./ În ea-și găsesc toți visătorii, sclipind abstractele himere,/ Iar neuitatul Parmenide și-a pus în sfera-i de lumină/ Nemișcătoarea lui durere./ Neliniștile dorm uitate, iar patosul în urmă moare,/ Tăcerea cosmică, seninul, cu pacea tragic mă-mbie/ Ca să-ți ridic în verb olimpic, spre necuprinsele hotare,/ Cuprinzătoarea Elegie.” (Constantin Oprișan, Cărțile spiritului și alte poezii, Ed. Christiana, București-2009)

Cu dragoste și pioasă mereu aducere aminte
MAGISTRE ARTUR!

30 Noiembrie 2025 + Sf.Ap. ANDREI cel întâi chemat, Ocrotitorul DACIEI Mari; Sf.Ier. Andrei Șaguna, mitropolitul Transilvaniei

Drumul spre cruce

Vilia BANȚA

Ibis ad cruce – Mergi spre cruce – este titlul cărții pe care ne-o aduce astăzi Maria Dobrescu, artist plurivalent, om de mare sensibilitate, care îmbină în creația sa culoarea, forma, imaginea și cuvântul. Cum să nu înțelegi astfel viața în toată plenitudinea și frumusețea ei?

Versurile Mariei Dobrescu transmit bucuria de a trăi, relevă minunea de a avea șansa, norocul de a te naște. De aici începe inevitabil drumul crucii, greu, anevoios, n-aș spune neapărat ad literam ca o pedeapsă, cu toate că viața este și bucurie, și suferință, și împliniri, și deziluzii, un amalgam de bune și rele, dar la capăt omul întrevade mereu speranța. Este vorba aici despre puterea de a crede în bine, în valorile umane, în triumful binelui, ca în basmele românilor. E miraculos să treci prin spectacolul vieții și să aduni în privire, în suflet, în cuvinte trăirea autentică, deasupra tuturor vicisitudinilor, cu speranță și credință.

Maria Dobrescu iubește oamenii, crede în sâmburele de bunătate al fiecăruia, scrie despre ei, despre vârstele lor, scrie despre minorități, despre meserii, unele rămase doar în istorie, despre ritualuri. Poeta spune „sufletul și iubirea clădesc încă o mănăstire / după ce zâmbetul și bucuria au fost osândite”. (*Mi-e frică*, pg. 89) sau „să cred că Dumnezeu pune deoparte / din rezerva lui nesfârșită / bucăți colorate de speranțe / și victorii asupra nefericirii”. (*Mi-am pierdut optimismul galben*, pg. 86). Autoarea vorbește despre „copacul-om arhetipal / este ritualic „Bradul de nuntă, de Crăciun / și Bradul de înmormântare, / crucea înălțată pe muntele Golgota, / pomul vieții și al trupului lui Hristos, / compasul ce desenează cercul perfect, / arborele care trăiește murirea în picioare / agățat cu unghiile de cer. (*Copacul vitruvian*, pg. 77).

Poeta este în dialog continuu cu Dumnezeu (Îți scriu, Doamne, scrisori în gând!), cu Iisus, cu îngerii, vorbind despre îndurări, suplicii, dar și despre victorii, cărând viața în spate precum Sisif. Ea scrie despre miliardele de oameni „înscriși la maratonul fericirii” și-i consideră pe toți „candidați la fericire”.

Discursul Mariei Dobrescu este un joc spiritual

cu tentă filosofică și complexitate conceptuală, care nu păstrează decât două referințe difuze, credința și iubirea, de fapt două forme de iubire și de încredere. Este dintre poeții care aduc un elogiu Cuvântului, forței lui de pătrundere în sufletul omului.

Tema condiției poetului într-o lume pragmatică și mercantile se conexează cu fenomenul Limbii atotputernice. Discursul liric, deloc abscons, ermetizat și greu accesibil, se ofertează ca o calmă poezie de dragoste și împlinire, de speranță și liniște în apropierea Cerului.

„Sunt actorul propriei mele vieți”, „sunt o tăcere care vibrează”, spune autoarea. Și iată o poezie care te cutremură prin realismul ei *Îți ordon să trăiești!*

„Dumnezeu, ambulanța mea de urgență / și-a trimis heruvimii și serafimii / să mă resusciteze / alături de medical- păpușar / ce-mi face compresii toracice / și ventilație artificială. / Aplecat deasupra mea, Dumnezeu strigă: Îți ordon să trăiești!”. De asemenea, impresionantă este căutarea de sine a poetei: „Nu știu cine sunt, Doamne! / ajută-mă să mă afl pe mine, Sfinte, ... continuând cu „Nu știu să fiu perfectă”... (*Bat la poartă de trei ori*).

Am ales un vers care-i definește simplu speranța „e-atâta iubire-n lume, Doamne!” Dar ce păcat că până la pace, liniște și iubire drumul este plin de spini, de întuneric și labirinturi. Și iar ne întoarcem la adevăr: *așa este viața!*

Ibis ad cruce este o carte cu gândurile și simțirea unui om care a cunoscut durerea lângă pragul de a trece dincolo, a trăit minunea de a se întoarce printre oameni cu înțelepciunea celui parcă ales să pună în imagini și-n cuvânt frumusețea simplă a omului neîntinat, puterea lui de a se ridica deasupra răului, suferinței, înstrăinării de sine.

Maria Dobrescu scrie într-un dialog continuu cu divinitatea, înțelegându-și menirea firesc, cu bucurie, cu sufletul la vedere către semenii, fără orgolii, fără a nega răul sau ambițiile lumii, dar fără a condamna („dăruiește-mi, Doamne, veșnicia smereniei și iertării / mi-e de-ajuns acest pârlol nesfârșit”...). Pentru ea poezia rămâne „miracolul unui semn de exclamare”, o continuă explorare a spectacolului vieții.

FORKS OF THE CREDIT, CALEDON, ONTARIO

Dumitru ICHIM

1.

Când eram mic eram așa de rău că mă numeau Dl. Contrazâc. Și mult nu m-am schimbat. Lui Nikos Kazantzakis care spunea: „*Nu sper nimic. Nu mă tem de nimic. Sunt liber.*” Și răspundeam tocmai pe dos: „*Pe toate le sper. De toate mă tem. Sunt liber și libertatea este cea mai de preț pentru că numai din ea poți făuri cel mai de preț inel - iubirea!*” Noi nu știm ce e libertatea în sine. Dacă ai cu ce ce-ți umfla burdihanul, cu ce-ți sfârâi gâtlejul de plăceri spirtoase, dacă ai sex și tabac la ce-ți mai trebuie libertate? Ce să faci cu ea? Știe cineva cu ce se mănâncă? Dacă omul își este suficient ca măsură a tuturor lucrurilor atunci este mai jalnic decât acel *libre penseur* din coteț, fericit de plăcerile din troaca vieții, și care nu are sentimentul morții și nu știe că moare. Singurul animal care se poate gândi pe sine și oglindi în moarte este omul, dar spre deosebire de cel ce se „vede” în oglindă omul ca măsură a tuturor lucrurilor se „observă” în acel mereu dincolo pe care îl scriem cu majusculă. Era oare o vorbă goală de-a lui Dostoievski că „*a trăi fără speranță înseamnă să încetezi să trăiești*”? Până unde îți este îngădui a zbura verbul „a spera”? Până dincolo de moarte, până în dis-de-dimineța din ziua a treia. A nu spera în înviere, nu te face „liber cugetător”, ci liber spre moarte. ADN-ul Luminii e scris caligrafic în fiecare grăunță muritoare. În fiecare sămânță e scara visată de Iacob că una pământul cu cerul.

Da, pe toate le sper Am trecut pe sub furcile caudine ale cancerului de vreo câteva ori. Mi-am minerit singur suferința, de aceea știu și cunosc valoarea sublimă, în adevăratele ei carate de aur, ale speranței. „*Cine are sănătate are speranță, iar cine are are speranță are orice*” spunea Thomas Carlyle. Mr. Thomas, scuze că te contrazic! Eu am avut

speranță tot timpul, pentru că atunci când făceam chimioterapie și radiații, eu aveam totul. Tocmai că eram bolnav le aveam toate - și speranța era cheița magică a tuturor comorilor pentru că avea și cifrul credinței dăruit fiecărui om în dar.

Cineva mi-a vorbit atât de frumos despre o excursie la Forks of the Credit. din Caledon, că mi-am propus neapărat, înainte de venirea iernii, să merg și să mă conving. Sincer să fiu, eram puțin Toma. „*Cum adică, grăia în sine lăudărosul din mine, eu, tocmai eu să nu fi auzit de așa ceva, eu, vânătorul celor mai frumoase locuri din Canada?*”

Ca o paranteză, de când m-am pensionat am devenit o pasăre rară. Cum nu sunt alți preoți pensionari toți trag de mine să-i înlocuiesc pentru concediu, sau alte motive, și nu numai preoții români, ci și alți preoți ortodocși ca greci, antiohieni, ucraineni, etc. Ușernic am fost de mititel și acum călătoresc prin toată provincia Ontario, de parcă aș fi prin Valea Uzului.

Până la Forks of the Credit River e cam jumătate de drum spre Niagara, numai că aici, spre Caledon, trebuie să mergi în sens invers, pe unde aveam vreo două parohii românești unde trebuia să slujesc vara, vreo câteva săptămâni. După vreo oră și ceva de mers dezamăgirea a fost să mă trezesc într-un loc nordic cu plante sălbatice de preerie.

2.

Cărarea umilă, ca măgărușul Maicii Domnului spre Betleem, își făcea loc printr-un fel de ierburi de înălțimea omului, care pe vremea când erau fetișcane de vârsta cântecului de privighetoare, îmi închipui cum le înfloreau mândrele cântări oprite în cusătura strămăturilor de sărbătoare. Le văzusem prin nord într-o vară prin poienile pierdute prin pădurile fără de sfârșit din Thunder Bay.

Cu preponderență stăruiau verișoarele lor, de aceeași înălțime, dar care aveau furca-n brâu, iar unele caiere triunghiulare erau aproape toarse, precum cele ale poveștilor de bumbac, încărcate de gingășie albă de puf alb ca spuma laptelui. deasupra șiștarului abia muls.

Dacă nu ar fi fost o culme voievodală de brazi într-o zare piezișă de pe harta noastră să ne dea puțină încredere în viață, dar cum să mergem spre ei pentru că era o distanță de vreo 2-3 km cred că ne-am fi întors acasă. Băraganelor acestora de simfonie cu viori dezacordate li se adăuga o vreme și o vreme de sfârșit de toamnă, neguroasă și friguroasă, precum un bărbat posac, răutăcios, morocănos și ursuz cu care se pricopsesc femeile frumoase, unele chiar și

gospodine. Un bărbat, ca și natura, ca să fie natural trebuie să știe cum să se zidească pre sine cuib în inima femeii: să o drăgălășească și să o drăgostească precum adierea de mai după primele buchete de cireș înflorind de cântarea cucului. Să o mângâie cu vorba și cu inima, să știe taina de ce Dumnezeu n-a găsit nimic mai de preț în toată lumea din care să meșterească femeia ca giuvaier mai presus decât frumusețea cosmosului. Pe Adam l-a făcut din lut și cu asta basta. Adam era de pe vremea aceea morocănos și de neam prost că deși era în Grădina Creatorului toată ziua îi ninge și îi ploua boscorodind și certându-l pe Dumnezeu că a uitat ca săptămânii să-i facă și duminică și la o casă așa de mare și cu de toate să uite să-i facă o nevastă? Prea Bunul în loc să-și pună mintea cu omul prost zâmbea bunește pe sub mustăți. zicând în gândul Lui: „*Lasă că am eu ac de jocul tău!*” și în loc să se răzbune s-a pus pe treabă. A luat somnul lui Adam din partea dreaptă a visurilor. A deschis Poarta Sfântă a viitoarelor raiuri și din ele a început să o meșterească pe Eva ca omul prin femeie să le descopere prin transparența delicateții și subțiririi ei de trup și suflet de vioară. Ca preot observ la nuntă cum unii bărbați la sfârșitul Apostolului „iar femeia să se teamă de bărbat” întorc spre mireasă capul ca și cum i-ar atrage atenția ce o așteaptă. De aceea le spun: „*Măi, Gheorghe, Biblia a fost scrisă demult și traducerea șchioapătă ca un invalid de război*”. Verbul „a te teme” implică respectul și dragostea, frica de a nu supăra pe cel drag cu ceva, frica înaltă, ca buchetul de flori al Orionului, că nu am făcut destul iubitului/iubitei ca să-i arăt toate genunile iubirii. Cum adică „femeia să se teamă de bărbat”? Ce? Bărbatul e rinocer? Are coarne de buhai de să o spargă și dinți de crocodil să o sfâșie? Și cei care uită de cuvintele mele de iubire și delicatețe între soți vin după un timp și-mi spun că i-a fugit nevasta...

Și cum mergeam noi, eu și cu Matei, printre ierburile uscate ca niște pedepsiți numai ce vedem, după aproape o oră, că drumul se termină și de unde nu știi sare iepurele. La marginea negurii, deodată norii se iau la harță până când se înfurie soarele și mi-i alungă dintr-o răsucire de bici și se face cald și în fața noastră o minunată pădure cobora abrupt într-o vale pe care nu știam cam pe unde poate să sfârșească. Morala: Să-ți iubești nevasta precum ochii din cap, că graba strică treaba, și nu părăsi la jumătate drumul început împreună, că nu e destul să cumperi lozul, ci trebuie să ai răbdare și să nu pierzi nădejdea drumului până la capăt. Mai dă-i o șansă, *give one more chance!* Gândiți-vă ce s-ar fi întâmplat dacă aș fi renunțat tocmai când s-a înseninat și ne-am fi întors acasă? La care, Matei, spirit practic ca economist american îmi răspunde zâmbind: „*Păi dacă pierdeai lozul, că nu toate în viață*

ies câștigătoare, îl încercam pe al meu, pentru că de asta pornesc alpinistii în doi pe drumul neștiut!”.

3.

Pentru un turist pentru performanțe de număr de locuri vizitate e foarte simplu să te apropii de acest scop conducând cu mașina, din drumul nr.11, iei Dominion St., apoi Condo Road, Garage Road, Old Main Street, Mississauga Road, apoi Caledon Mountain Drive și în viteză ai ocolit parcul, trecând pe lângă istoria lui începând cu 1800 și sunt mai multe intrări.

Cum și Matei s-a învățat că nu e suficientă suma de \$15 dolari pentru parcare, că natura cere alt preț pentru a-ți permite să intri în altarul ei de taină, să te desrobotizezi, am acceptat să plătim această jertfă cu „ruperea de picioare” folosind hazlia lui expresie... Să nu fiu înțeles greșit că aș exagera printr-un animism poetizat și poetizant, eu nu propun întoarcerea la natură spre a ne închina ei, excluzând pe Creatorul ei, ci întoarcerea la libertatea pierdută a omului prin natură, îngenunchind alături de ea până când rugăciunea activă pentru regăsirea noastră prinde rădăcini ca ale copacului, cu cât mai adânci, cu atât coroana spiritului noastră fiind mai aproape de cer. Engleza are două cuvinte pentru cer. „Sky” este bolta cu nori, o definiție cosmică, și „heaven”, cu sens meta+physică și meta+kosmică. de împărăție a spiritului, scrisă deopotrivă cu minusculă și majusculă.

Am subliniat și în alte locuri importanța omului de a se descoperi cine este prin dezrobotizare și întoarcerea lui, deopotrivă prin natură și prin cuvânt, la ceea ce ar trebui să ajungă ca gnosia, pământ și cer, trup și suflet, soma+pneuma, temelia de lut al crinului de foc.

În fotografie vedem cărăruia care ne-a dus până unde era să renunțăm la acest exercițiu spiritual de înțelegere a noastră și pentru jertfa noastră ne-a dăruit un codru care se desfășura ca un covor, din taină în taină, până cine știe unde, dacă nu ne-ar fi dăruit râul Credit River o nouă carte de meditație și elevare spirituală.

Fără niciun ocoliș am intrat direct prin maiestoașă poartă a codrului în cea mai tumultoasă simfonie a ei. Drumul te lua vrăjit de mână și împreună am început să coborâm panta abruptă, dar nu prăpăstioasă. Să fiu sincer mă așteptam la tot felul de peisaje înspăimântătoare după descrierea pe hartă că mergem spre „Devil's Pulpit” (Amvonul Dracului) , „Forks” (Furcile). „Cuibul de Cioară”, „Cuptoarele” și alte denumiri similare, punctul principal fiind, printre altele, vizitarea cascadei, cataractel. Coborârea pentru a fi accesibilă, de-a lungul drumului de pantă erau niște lobde de lemn, bătute cu crampoane, realizând astfel

un fel de terase, dar fără a contrasta, sau strica naturalețea unei cărări de munte. Putea să fie făcute în serpentine, dar atunci s-ar fi observat „lucrătura” omului. Abia observai bârnele acoperite parțial cu pământ/pietriș plus frunzele de toamnă răsfirate în loc de covor roșu de primit voievozii, ori cerbii și ierarhii pădurilor.

Mi s-a întâmplat de mai multe ori, în România, pe la Neamț, sau prin pădurile Canadei, la Muskoka, sau alte multe locuri să trăiesc un sentiment că te simți acasă, un sentiment interior de lumină, pe care nu pot să-l exprim în cuvinte fără a deveni ridicol. Cine m-ar putea înțelege, fără a nu admite cu îngăduință că sunt dus cu pluta. Poate așa o fi fost pe Muntele Tabor când ucenicii simțeau fizic o translumină de altfel de țesătură. Nu știu, dar de fiecare dată parcă eram în alt timp, un timp scuturat de moarte, și parcă toți ai mei erau pe undeva de-mi venea să-i strig: „Hai, unde sunteți, nu-i nimeni acasă?”.

Cum am spus mai sus, după sentimentul de negură și posomorâre a peisajului dintr-o dată s-a făcut lumină și am intrat în naturalul pădurii coborând poteca pământului într-un urcuș de bucurie neînțeleasă, ca multe alte lucruri din abecedarul Luminii, la lecția de caligrafie a firii la care încă nu am ajuns.

4.

Anul trecut călătoream cu Matei prin provincia Nova Scoția și glumeam că el ca economist nu putea să se nască mai bine în altă țară pentru că numai în America poți traversa un oraș cu numele de Economy City, iar în cazul de față un râu să se numească Credit River! Dar tragic și metaforic vorbind, dându-mi fose filosofticoase, omul ia absolut totul în lumea aceasta pe credit. Până când și „credința” și „încrederea” sunt neamuri bune cu „reditul” și ce n-ar da un om care nu poate să creadă să rostească precum personajul biblic: „*Cred, Doamne, ajută necredinței mele!*” Și glumeț, că așchia nu sare departe de copac, Matei, ca să mă încuie, întreabă, că dacă omul ia totul pe credit, ce poate oferi ca garanție să poată să-l obțină? Că nu are nimic, nu-i așa? Ei, nu-i chiar așa. Omul are ca răscumpărare ceva ce nu are nici elefantul, nici băncile, nici vulturul, nici crinul, el are „chipul și asemănarea lui Dumnezeu” cu care își garantează și își justifică omenitatea în zborul ei spre cerurile teandricului, al îndumnezeirii. Iar natura este umanizată de om prin scopul ei ierarhic de a fi un diacon al omului, că nu l-a făcut Dumnezeu pe om din fluiditatea cerului și din limpezimea apelor, ci din „pământ ești și în pământ te vei întoarce”, adică întreaga natură are un sens cosmic prin „adamizarea” (Adam înseamnă pământ) ei în inima omului Dumnezeu coborându-se pentru ziua a

șaptea spre „a se odihni”.

Și asta am făcut și eu și cu Matei când am ajuns la chemarea murmurătoare a râului Credit River, ne-am odihnit. Că nu a fost ușor acest coborâș, pe care dacă nu-l urcai cu sufletul în trâmbița de bucurie meditativă, te rostogolești ca un bolovan turistic la vale. Oare cu ce cuvinte aș putea descrie sentimentul acesta transfizic? Nu trebuie ca să fii pictor, compozitor, sau poet pentru a putea comunica în altfel de cuvinte negrăitul de frumusețe pe care natura îl revarsă gratuit și cu atâta generozitate a inocenței asupra omului.

Demult nu m-am simțit atât de bine ca pe malul albastru-verzui și atât de limpede al acestor murmurări al înmărmuritului. Pentru cine, dacă nu pentru Creator acest heruvic pe care numai inima omului îl poate înflori din ecou în ecou? Cât de puturoasă poate fi răutatea omenească și cât de înălțătoare buna mireasma a brazilor și pinilor albi de pe malul râului?

Pentru mine esența tinereții, secretul gerovitalului, constă în puterea de a respira frumosul. Proverbul zică că frumosul ar fi ceva subiectiv perceput în fel și chip de „eye of the beholder”, dar eu mă refer la frumosul obiectiv în sine pe care numai inima îl percepe prin realitatea iubirii. Și nu vorbesc teoretic, ci practic. Merită să medităm, de exemplu, la frumusețea acestui parc. Omul se apleacă în dragostea lui asupra naturii pe care nu o lasă pe mâna lui „mother nature”, ci aici este un program de a ajuta de furia stihilor acest habitat al faunei și florei prin plantare de copaci în locul celor distruși de puhoai, reamenajarea malurilor, repopularea apelor cu speciile în pericol și așa mai departe. Pe scurt, omului în pasă și îngrijește pe sora lui mai mică - natura înconjurătoare.

Am luat-o pe Bruce Trail de-a lungul apei, dar în semn invers, spre cascadă. Cu cât urcam drumul se depărta de râu prin pădurea care se unea în arcuire gotică plină de misterul sacru un sentiment care e pe cale de dispariție cu cât omul se depărtează mai mult de sinele lui și de sensul creației înconjurătoare, monstruozitatea de homo roboticus cel care nu dă doi bani pe darul dumnezeiesc de a fi liber. Primul meu volum de versuri cu care am debutat a fost „De unde începe omul” și răspunsul era căutat în temelia ontologică a ființei umane care este libertatea.

Va urma

RECENZIE SUBIECTIVĂ

**La volumele de poezie „NODURI DE SEVĂ”,
„CÂND AM ÎNVĂȚAT SĂ ZBOR”, „CU
PALMELE PE CER”, „PROPRIETAR DE
GÂNDURI” ale lui TEOFIL MÂNDRUȚIU
apărute la Editura Ecou Transilvan,
în 2025**

Elena Lucia LOCUSTEANU

„Sunt oameni a căror viață se aseamănă cu un buchet de flori; cu cât adaugi o floare, sunt tot mai frumoși// (...)// adună înțelepciune precum ar aduna nectar, nu pentru ei, ci pentru lumea toată, pe care și-o cuibăresc la piept.”

Teofil Mândruțiu – „Buchet”

Într-o epocă în care banul câștigat fără muncă e prioritate, în care credința și marile valori morale nu mai sunt la modă, sensibilitatea unui OM își mai găsește rostul doar în sufletele celor care mai pun pe prim plan BUNUL SIMȚ, CULTURA, ARTA AUTENTICĂ... Între RAMURILE ARTEI, LITERATURA, cu forța de necontestat a CUVÂNTULUI, cunoaște o mare efervescență/ înflorire, în special, POEZIA, cea revărsare în vers de multitudine de trăiri, sentimente... „Românul s-a născut POET”, iar POEZIA (termenul provine din grecescul - „poiesis” și reprezintă „facere”, „creare”) a devenit formă de artă, mult practică în prezent.

Colonel în rezervă, TEOFIL MÂNDRUȚIU, așa cum îl caracterizează, Dan Marius Drăgan, într-o, cred, unică Prefață la volumul „DESENUL DIN NUCLEU”, „face parte din acea categorie de autori discreți, care se gândesc de mai multe ori înainte de a încredința tiparului alcătuirile lirice realizate, fapt care poate fi considerat, în esență, ca aspect pozitiv (în explozia contemporană de versificatori – adaug eu), deoarece implică automat și un mare nivel de exigență, legat de calitatea versurilor împărtășite oamenilor prin intermediul cărților sale.”*

TEOFIL MÂNDRUȚIU publică încă din 1973, ca elev la un Liceu Militar, pe care l-a absolvit în 1976, dar, abia în 2001, debutează editorial cu primul. volum de poezie

„MOARTEA REGELUI ALB”, la Editura „Studia”, din Cluj-Napoca, volum urmat de încă 22, plus cele patru: „NODURI DE SEVĂ”, „CÂND AM ÎNVĂȚAT SĂ ZBOR”, „CU PALMELE PE CER” și „PROPRIETAR DE GÂNDURI”, apărute la Editura „Ecou Transilvan”, din Cluj-Napoca, în 2025, și care fac subiectul acestei Recenzii.

Poezia lui TEOFIL MÂNDRUȚIU este o poezie filozofico-religioasă, prin care și-a găsit echilibru ca om – creator de norme morale prin cuvântul turnat în „Cărți”, pe care le-a scris „cu *penița inimii,/ cu litere din Cuvântul întrupat,*” pentru că a plâns „*în cuvinte cu rugăciuni/ și*” le –a „*le-am adăpat din apă vie.*”, conștient fiind că talentul e har divin, e „*pâine venită din cer*” cu care ne îndeamnă, printr-o exclamație retorică, să ne hrănim sufletul: „*Am împărțit cărți dintr-o carte,/ odată cu pâini înmulțite/ și cu pâinea venită din cer:/ gustați și vedeți ce bun este DOMNUL!*”

În numeroasele Arte poetice, prezente în toate cele patru volume, pentru TEOFIL MÂNDRUȚIU, **POETUL** e „**Luminător**” – *vrăjit pe veci de stele și luceferi. („Luminători”),* pentru că „*Viața/ nu-i decât CLIPA SUSPENDATĂ/ între două eternități.*”, iar **EI-POEȚII/ SCRITORII**, sunt „**PROPRIETARI DE GÂNDURI**”, dăruitori de **DUMNEZEU** cu har: „*Stratificați între oase și sânge,/ Scriem povești în colonate-n rânduri/ Cu pana duhului care ne strânge,/ Spre-a ne numi proprietari de gânduri/ Și plămădiți în pumn de Creator/ Și cu suflarea Lui în nări deschise/ Suntem într-un proiect nemuritor,/ Proprietari de gânduri și de vise.*”// (...)// „*Vom trece testul mării recunoașteri/ Când vom călca pe apele din mări.*”, a căror nume și operă vor rămâne în veșnicie, căci „*numele voastre sunt scrise în cer,/ în cartea vieții.*” („*Lăsați prin testament poruncă*”).

„*Poeții, ca profeții,/ sunt acei oameni care aud/ ce vorbește Dumnezeu/ și scriu cu mâna unui muritor/ cuvintele Lui,/ care ating veșnicia,/ și se roagă să fie acolo și tu!*”, adaug eu – Cititorule!, pentru că așa cum mărturisește, în volumul „**CÂND AM ALES SĂ ZBOR**”, TEOFIL MÂNDRUȚIU scrie „*cu stele,/ înmuind penița în curcubeu,/ astfel încât să fie lumină și în noapte/ până când toate stelele sunt coapte.*” - (Poezia e „*lumină*”, iar cele de valoare sunt „*stele coapte*”, iar Poetul „*dacă era o pasăre*” își contura „*aripile cu aer,/ tivit în curcubeu*”).

„**Consecvență**”, din volumul „**NODURI DE SEVĂ**”, deși este o poezie cu tentă religioasă, structurată în patru catrene, aduce metaforic menirea poetului de a fi un Meșter Manole, folosind motivul jertfei creatoare, motiv prezent și în alte poezii, dat fiind că poeții sunt „*Învecinați cu scâncetul din nașteri/ Și cu tăcerea ultimei suflări*”, ei:

„*Păzesc cuvintele păcii,*
„*Mângâi cuvintele care apără,*”

„Înfășor cuvintele rănite în bandajul cuvintelor vindecătoare.”

Subliniază responsabilitatea actului creator, dar și munca titanică de cizelare a imaginii, cât și contopirea poetului cu trăirea transpusă în cuvânt, poezia devenind Rugăciune:

**„Cuvintelor (...)
Le dăruiesc litere din inimă
Și ele devin Rugăciuni
În fața Cuvântului care a fost la început.”
„Cuvintele sunt vânt, sunt lacrimi și ploi”**

Sub pana lui TEOFIL MÂNDRUȚIU, cuvintele devin metafore revelatorii, purtătoare de o multitudine de motive ce transmit o diversitate de trăiri: mângâiere, zbucium, furtună, vijelie, zădărnici, soartă - „vânt”; inspirație, bucurie, durere, deznădejde sau scurgerea timpului, clipa - „lacrimi”; belșug, tristețe, dezastre - „ploi”, etc., pentru că poetul **„Din mugur de vânt pot face cuvânt.” („Mugur de vânt”).**

Versul **„Cuvântul e iubire înviată din moarte.”** definește eternitatea creației, făcută prin jertfă, prin munca de cizelare a cuvântului, este vers ce întărește și imaginea consecvenței poetului – creator de noi universuri, prin îmbinări de cuvinte, pentru că ele - **„Cuvintele sunt oameni, cuvintele suntem noi”; „Cuvântul (...) este adevărul.”**

Cuvântul - dar divin - **„Cuvântul ce-a fost la-nceput/ Îl pune pe om sub cruce și scut.” („Prea plin”),** dar cere responsabilitate și har în mânuirea lui deoarece **„Cuvintele sunt gloanțe,/ Tot ele pot fi scut, // (...)// Cuvântu-i o sudalmă,/ Cuvântul este vers,/ E val, e marea calmă,/ Furtună-n univers.// Cuvântul e o velă-n/ Catargul depărtat,/ Cuvântu-i rugăciune,/ Cuvântul e păcat.// La început a fost/ Cuvântul intrupat;” – („Cuvinte”).**

Poetul trebuie să fie sculptor al cuvintelor, încât să modeleze inimi. **„Cuvântul a fost la-nceput,/ Cuvântul răstignit ne-a durut;/ cuvântul e veșnic, nu trece,/ el toarnă căldură în inima rece/ Cuvântul sunt și eu, cuvânt ești și tu/ mereu pendulând între da și-ntr-unu;” („Cuvântul”).**

Cuvintele sunt formate și ele din litere: **„Se iau toate literele:/ se amestecă împreună/ cu raze de soare și lună,/ se presară peste ele stele/ și vise în cerc de inele.// Apoi se toarnă în matrice de cuvinte/ (...)// Se înveșmântă în straie/ (...)// La masa de cină de taină/ poemele scot de sub haină,/ fiecare, o inimă a ei;/ imașul din om se umple cu miei.” („Imaș” din volumul „CÂND AM ÎNVĂȚAT SĂ ZBOR”).**

Titlul **„Imaș”** are o multitudine de semnificații, care se regăsesc în versurile poeziei, în metaforele simbol,

ce ne vorbesc despre diversitate, perfecțiune (sunt prezente motivele cercului, luminii, contopirii cu sentimentul, trăirea îmbrăcată în cuvânt, etc.), dar face trimitere și la munca titanică de creație.

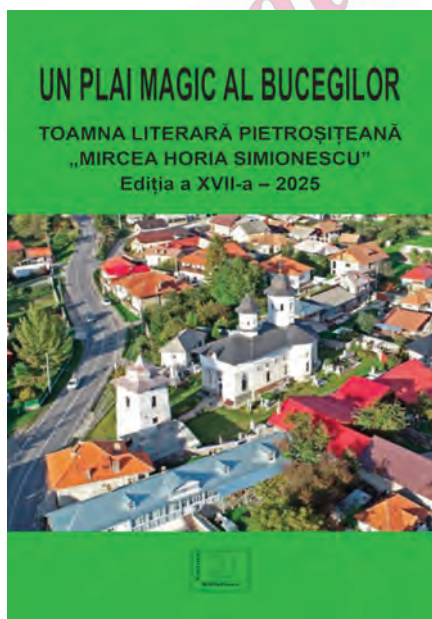
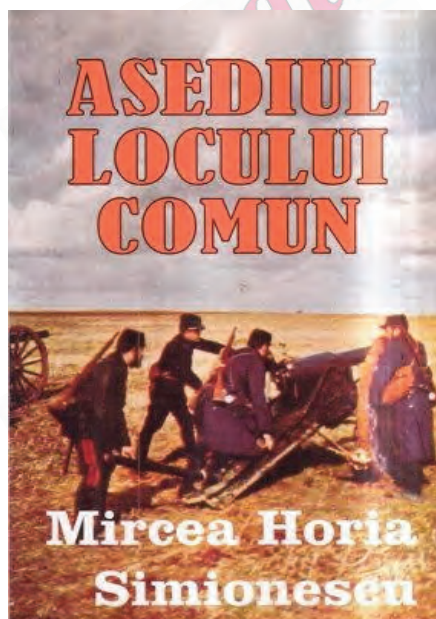
Volumele de poezie ale lui TEOFIL MÂNDRUȚIU sunt încărcate de acea meditație profundă asupra necesității ridicării valorii cuvântului scris, militând pentru o creație autentică, ca o menire/ responsabilitate a poetului: **„La inventarul numit literatură,/ prea multe nimicuri, Și prea ciuruită scriere ciuntită/ fără miez de pită;/ O! Nu mai trimiteți în lupte/ penițele rupte!// Opere de artă tânjesc renegate/ că nu mai au loc de-atâta talcioac,/ grăul vânturat cu pâine în bob/ e făcut neghinei și spinilor rob.” („Descrieri de scrieri”).**

Ca și la Tudor Arghezi în **„Caligula”**, și în versurile de mai sus, creația/ poezia e definită hrana spirituală, indispensabilă zilnic, prin sintagmele metaforice: **„miez de pită”, „pâine în bob”**. Cuvântul e **„sabia cu două tăișuri:/ De-o parte lumină, de alta tufișuri” („Sabia”)** De aceea, fiecare dintre noi, nu numai Poetul, are datoria să înlăture nonvaloarea, urâtul, etc., din toate domeniile vieții, dar, mai ales, din artă, din literatură, mesaj transmis prin versurile din poezia, cu titlul – sintagmă metaforică - **„Cuvinte sparte”: „Cuvinte știrbe, rupte și gângave,/ cuvinte dezbrăcate și bolnave,/ vă vindeți goliciunea pe tarabe/ și-n cărțile închise-ajungeți sclave.”**

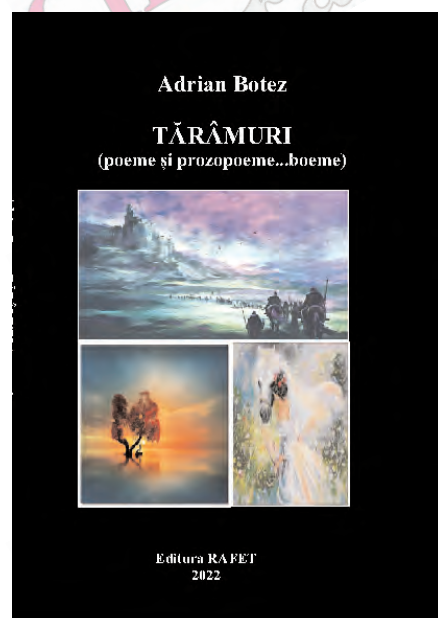
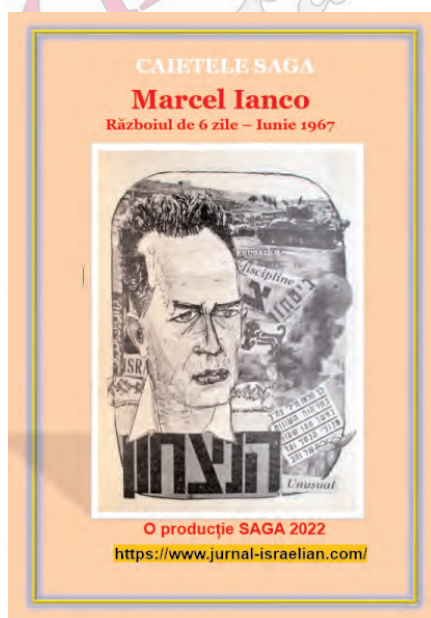
TEOFIL MÂNDRUȚIU **„Pe contrasens”** a întâlnit cuvinte care **„erau îmbrăcate doar cu goliciunea lor/ erau costelive, uscate și desculțe,/ hărțuite de un timp care le biciuia...”**. De aceea, lui îi **„e milă de cuvintele care tac în iatac/ înghesuite sub coajă de pite,/ vândute în târg, că nu dau în pârg;/ mi-e milă de cuvintele/ care se târâie și zgârâie/ cu ghearele, ca fiarele.” („Antipod” din vol. „CU PALMELE PE CER”).**

Pentru că, în epoca contemporană, efervescența de nonvalori întuneacă peisajul poeziei adevărate: **„Ființe ce nu sunt ființe/ pun carii în miez de semințe,/ se zbat ca în câmp de lumină/ să semene iarăși neghină.” („Ființe”).** Și, poate, de aceea, contemporanii, în majoritate lor, s-au îndepărtat de sensibilitatea transmisă de artă, de poet în poezie: **„Da, ne scurgem încet/ Am uitat de poet/ Ce-ntr-un suflet și vers/ Ne scaldă-n univers.// Într-un timp fără vreme/ N-avem loc de poeme...” („Oțel de cuțit”).** Poate și pentru că **„Trăim într-o lume care nu-i a ei;/ e a cumpărătorilor de lumi, pe arginți,” („Cumpărători de lumi” din vol. „CU PALMELE PE CER”).**

Va urma

Cărți noi în biblioteca revistei Climare literare

Cogito

„Singura învățătură valabilă este cea acceptată cu plăcere” - Frank Herbert.

Contact: Tel. 0722 702578 ; e-mail: ioniancuval@yahoo.com ;
web site: <http://climate.literare.ro>